

SREČNO 2008!

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

Aurora hobby & art
Breg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 23 055
AURORA
HOBI & ART

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center
vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480
AVTOŠOLA RIBA
d.o.o.

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Uli. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
Stopiče

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

TIMI d.o.o.
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax:
• POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZACIJA

MALKO
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

park

IZVIR
IMATE OSTEOPOROZO?
Šmarješka cesta 18, Novo mesto
tel: 07 - 33 25 840, gsm: 031 - 247 044
izvir.unih@siol.net

boplast
PYC-BU-LES OKNAR IN VRATAR ZA VAŠ DOM
Hribo 57, 8000 Novo mesto / T: 07 3371570, F: 07 3371571

DARO BIRO
• računalniške in
inženirski storitve
• gradbeni in nadzor
gradbenih instalacij
Rozalja Judež s.p.
Vešča Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
GSM: 041 643 133 e-mail: darabiuro@siol.net

ELICA KRIŽ s.p.
pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije
Ljubljanska cesta 4, 8000 Novo mesto
+386 7 339 48 51
+386 40 439 077
elica@volja.net

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 650 700

LESBO INŠTALACIJSKO lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

stia
d.o.o. Novo mesto
info@stia.si
tel.: 07 39 34 780 - fax: 07 39 34 789

atmosfera.caffe

fine cars® d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

MASAŽNIŠALON
Grabič David s.p.
51 325 270 / Kandjska cesta 34
nasazni.saloni@siol.net
szni-salon.si

Luminus si

VIDENTIC
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

MAJCEN®
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIKU!
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

60 let
Zavod za zdravstveno varstvo
Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

triglav

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

NLB

park
Parkovi naročniški oglasi - najugodnejša promocija za vaše podjetje!
Zahtevajte ponudbo: park@park-on.net, 07 393 08 12.

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

ToMaS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

Kavbojci ali šaljivci?

Uroš Lubej

Občina Krško je imela do sedaj 17. sej občinskega sveta. Na zadnji seji 13. decembra so sprejeli proračun, ki je težak 43 milijonov evrov, od tega je 23 milijonov evrov investicij. Mestna občina Novo mesto je 20. decembra imela 11. sejo občinskega sveta. Proračun je prišel šele v prvo obravnavo, sprejet pa bo menda v začetku prihodnjega leta. Vodstvo občine Krško je skratka v le enem letu imelo šest občinskih sej več od novomeškega, temeljni dokument pa so sprejeli pravočasno, medtem ko bo novomeška občina poslovno leto že drugič zapored začela z začasnim in okrnjenim financiranjem.

In številke? Tudi novomeški proračun je težak slabih 43 milijonov in tudi v novomeškem proračunu je dobra polovica namenjena investicijam. Proračune občin je sicer težko primerjati, saj so situacije v posameznih občinah neprimerljive, pa vendar nam številko niso v prid. Novo mesto želi postati regionalno središče, toda po prebivalcih skoraj za četrtino manjša občina je po proračunu za 2008 enako močna kot naša.

Mestna občina Koper tudi zamuja s pripravo proračuna. Prva obravnava je bila šele v decembru, kar tudi ni prijetno za Koper. Toda koprski proračun je pri prihodkih težak kar dobrih 66 milijonov evrov, pri odhodkih pa celo 90 milijonov evrov.

Mestna občina Celje je lani decembra sprejela dveletni proračun, ki predvideva dobrih 61 milijonov evrov prihodkov oziroma odhodkov. Tudi župan je ob sprejemanju proračuna za 2007 (spomnimo, da je bil sprejet skoraj pol leta po zakonitem roku) nekaj govoril o dvehletnih proračunih, ki jih je sicer ta občina nekoč že sprejemala.

Verjetno še ni bilo predloga proračuna, ki bi sprožil toliko ogorčenja, kot je bil zadnji predlog občinskega vodstva. Vodstvo občine je, kot kaže, pozabilo na veliki vladni projekt Gospodarskega središča JV Evrope, ki je težak 4,5 milijona evrov, ki so ga šele zunanji pritiski navsezadnje porinili v proračun. Od projekta so odvisni razvoj univerze pa tudi drugi pomembni regionalni projekti. Prava žrtev letošnjega proračuna pa utegne biti kultura, ki se ji po prvem predlogu obeta skupno znižanje v višini ene četrtine lanskih sredstev.

Župan se je sicer v svojem slogu ogradil od lastnega predloga: »Predlog odloka o proračunu Mestne občine Novo mesto za leto 2008 bo občinski svet na seji 20. 12. 2007 obravnaval prvič. Zato pričakujem živahno razpravo in številne predloge, s katerimi so me svetnice in svetniki večinoma že seznanili. Dobre, razvojno naravnane in predvsem realne predloge bo uprava v največji možni meri upoštevala pri pripravi predloga odloka za drugo obravnavo, zato končna slika proračuna utegne biti precej drugačna.« Prav neverjetno: namesto da bi občinsko vodstvo z vsemi vpletenimi že imelo, torej preden je dalo na mizo predlog najpomembnejšega občinskega dokumenta, se prava razprava šele začela. Kaj se bo navsezadnje izcimilo, je nemogoče napovedati.

Zdi se, da župan nima povsem pod nadzorom podstruktur v občinski upravi. Zdi se, kot da je letošnji proračun največje presenečenje predvsem za njega samega.

Pa srečno!

regionalni mesečnik
Številka 5, letnik 11, 22. december 2007

ISSN 1408-7189

Kontakti:

Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326
e-mail: park@park-on.net
spletna stran: www.park-on.net
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

Naročila, distribucija: 07 393 08 12
park@park-on.net

Trženje:
Boštjan Volk 040 804 083
bostjan.volk@park-on.net
Maja Regina
040 203 369
maja.regina@park-on.net

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Marjan Dovič, Nejc Gazvoda, Sandra Hrovat, Iztok Kovačič, Aleksej Metelko, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Mitja Sadek, Gregor Sečen, Mitja Simič, Damir Skenderović, Damijan Šinigoj, Jure Švent, Tomaž Levičar, Gregor Macedoni, Jaka Šuln

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucelj
naslovnica: Kreator®
lektorica: Nina Štampohar

prelom: Grafika Novo mesto d.o.o.
CTP: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1100 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE.

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2008). Prekinitev naročila je možna s poram preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2008). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Naj bo luč

Damir Skenderović, foto Boštjan Pucelj

Danes je v Sloveniji moderno, da se oblast v najboljšem primeru ukvarja sama s seboj, ne pa s tistim, zaradi česar je bila izvoljena. Da jamra, joka in cvili.

Vse analize kažejo, da novomeška oblast ni na nivoju naloge, ki si jo je sama zastavila in propagirala pred volitvami. Ni na nivoju uspešnega in gospodarnega vodenja občine. Nekateri analitiki gredo še dlje in stično ugotavljajo, da sicer imamo oblast, ki pa ne deluje. Da imamo nedelujočo oblast.

Paradoksalno, to javno potrjuje tudi novomeška oblast sama. Sama ugotavlja, da je neučinkovita, nestrokovna in neorganizirana. Zdi se, da je tudi to normalno. Danes je v Sloveniji moderno, da se oblast v najboljšem primeru ukvarja sama s seboj, ne pa s tistim, zaradi česar je bila izvoljena. Da jamra, joka in cvili. Nad svojo težko usodo, nad grdimi mediji in nad prejšnjo oblastjo, ki ji ni pripravila, če ne že kar izpeljala projektov. Ko danes volite vso optimistično in nasmejeno oblast, lahko jutri od nje pričakujete, da bo vsa depresivna in jokava. Ne morete pa pričakovati – razen seveda, če živite v Šentjerneju ali v Ljubljani –, da bo delovala, delala, gradila, da bo imela vizijo; vizijo, za katero je sposobna stati in ki jo je sposobna izpeljati. Ne, tega danes ne moremo pričakovati ne od novomeške ne od državne oblasti. Žalostno je, da je največja razlika med obema vrstama oblasti v tem, da bomo na državni ravni lahko čez osem mesecev izvolili novo oblast in jo rešili njene eksistenčne muke. V osmih mesecih bomo menda zdržali vsi, tako volivci kot vlada. V primeru občinske

oblasti pa je ta doba mnogo daljša. Dolga tri leta za Novomeščane, dolga tri leta za izčrpano in ubogo novomeško oblast in dolga tri leta za občino samo. Ne čudi, da nekateri neuravnoteženi analitiki ocenjujejo, da bi bilo za vse najbolje, da si sodi sama in vsaj nekaj naredi in izpelje tako, kot je treba.

Trenutna novomeška oblast namreč ni sposobna izpeljati, tako kot je treba, niti tako minimalne, preproste in samoumevne stvari, kot je normalna in pravočasna prednovoletna okrasitev starega mestnega jedra. Modro novomeško vodstvo je sicer prišlo do pravilne ugotovitve, da je treba po zgledu drugih slovenskih metropol, kot sta, denimo, Šentjernej in Ljubljana, posodobiti in polepšati svetlobni park, ki nas je dolga leta osvetljeval v prazničnem mesecu, celo zadevo pa prepustiti profesionalcem. S tem so v končni fazi pomagali tudi pogumnim prostovoljcem Društva prijateljev mladine Mojca, ki so vsa ta leta za bagatelo tvegali svoje očitno prav tako malo vredno življenje in cel december viseli po lesenih lojtrah, po potrebi tudi na Kandijskem mostu visoko nad smrtonosnim breznom ledeno zelene rečne lepote. Toda rezultat tega v osnovi pozitivnega miselnega prebliska je katastrofalen, zamamljan s prepozno izvedbo brez koncepta, brez vizije, ad hoc, na prvo žogo, z velikim ontološkim mankom, samo da nekaj je in da ni nič, da nekaj brni, pa še to z

veliko zamudo. Zadnja žarnica je bila privita deset dni po obljubljenem roku, deset dni po tem, ko je bila okrašena že cela Slovenija.

Ob debaklu z osvetljevanjem je skoraj škoda omenjati kakšen poseben decembrski kulturni in zabavni program, ki ga je pripravila občina. Kakšen godalni ali jazzovski koncert na prostem v starem mestnem jedru. Vse, kar je občina lahko dala od sebe, je katalog redne novomeške kulturne produkcije v mesecu decembru. Pa seveda kolibo za točenje pijač in plastični šotor ter vsesezonski kombi s toplimi turškimi prigrizki in grde, razpadajoče stojnice in nepregledne kolone vozil s skrajno obupanimi vozniki na robu živčnega zloma, če že ne na robu samomora ali, še huje, umora.

Grdo, neestetsko, neokusno, nepraznično. Vsi, ki ste močno nagnjeni k samodestrktivnemu avanturizmu, pa boste lahko silvestrski večer po besedah županovega svetovalca za turizem preživeli na Glavnem trgu skupaj »z dosti vrhunskimi skupinami«, ki so »za naše finančne možnosti popolnoma v redu«. Ob vsem tem pa občini po do sedaj znanih podatkih ni bilo težko odšteti 110 000 EUR za popolnoma brezvezni in nikomur koristni bronasti cvetlični projekt Entente Florale. Cvetlični projekt, ki je bil v večini medijev predstavljen kot največji uspeh Novega mesta vseh časov. Razumete?

Kljub temu bi bilo morda pregrobo oceniti, da imamo nedelujočo novomeško oblast. Morda bi bilo bolje reči, da je trenutna novomeška oblast vsaj v določeni segmentih povprečna. Toda gledano skozi prizmo celote bi bilo najbolj korektno reči, da je kratko malo podpovprečna in kot takšna neprimerna za mesto, ki se hoče imeti za metropolo. Torej nam ne preostane drugega, kot da ji v novem letu zaželimo vsaj dober PR. Tega bo pri svojih komičnih nerodnostih in neizpolnjenih obljubah najbolj krvavo potrebovala.

Srečno Novo mesto in na zdravje!

Božične saturnalije

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj

Rojstvo božiča, majhnega boga, božjega sina Kristusa, se danes čedalje bolj umika bogu Mamonu. Kaj se je torej zgodilo z našim božičem, s to idejo neskončne dobrote, da se je izrodil v tako nizkotno hlastanje po stvareh?

Čeprav se nam najdaljša noč leta neumorno približuje in so svetlemu dnevu odmerjeni vse krajši trenutki, v teh dneh res ne moremo reči, da nam manjka svetlobe. Našo povečano potrebo po svetlobi namreč več kot zadovoljijo lučke različnih barv, ki po mestnih središčih poganjajo kot gobe po dežju in nas s svojim utripanjem kar same povabijo v kakšno kičasto trgovinico, k dobro založeni stojnici ali samo na zvedavi sprehod ob reki luči. Dneve teme smo torej zamenjali z nočmi svetlobe. Tu je veseli december, mesec, ki je uvedel novo, torej enajsto zapoved, ki se glasi: *Veseli se! Toda česa? Daril seveda. In predvsem nakupovanja daril. To je tista pristna radost, ki bo v teh dneh preplavila domove in ognjišča večine zahodnega sveta. Pod vso to potrošniško kramo in bliščem navideznega veselja pa še vedno prebiva On, ki mu je bil ta mesec sprva namenjen, da bi ga v srcu slavili in se z njim tiho radostili. Rojstvo božiča, majhnega boga, božjega sina Kristusa, se danes čedalje bolj umika bogu Mamonu. Kaj se je torej zgodilo z našim božičem, s to idejo neskončne dobrote, da se je izrodil v tako nizkotno hlastanje po stvareh? Kdo je kriv, da o božičnih praznikih mislimo na vse, le na božič ne? Morda mi, morda kdo drug, mar sam božič? Odgovor nam bo ponudila učiteljica življenja.*

Zgodovina nas uči, da je bil december pravzaprav vedno izredno živahen mesec.

Že v sivi davnini so namreč različna ljudstva praznovala decembrski sončev obrat kot dan novega upanja na daljše dneve in kot obljubo novih setev in žetev. Ljudsko veselje in optimizem sta torej prav posebej značilna za ta mesec in nič čudnega ni, da so takrat prirejali najbolj vesele zabave. V starem Rimu so imeli ravno v dneh okoli zimskega solsticija saturnalije, največjo in najbolj nenavadno fešto v cellem letu. To niso bile le štiri dni trajajoče in z vsesplošnim popivanjem podprte bakanalije, ampak tudi čas, ko se je družbeni red zavestno postavil na glavo. V teh dneh so se lahko sužnji preoblekli v gospodarje, ti pa so jim kot sužnji stregli pri mizi. Sužnji so lahko čez svoje gospodarje tedaj govorili brez bojazni, da bi bili za to kaznovani. Dovoljeno je bilo celo kockanje, ta rimski nacionalni šport, ki je bil sicer med letom strogo prepovedan. Rimljani so saturnalije dojemali kot trenutek, ko so lahko izživeli tako svojo radost ob bližajočih se daljših dnevih kot tudi svoje frustracije vsakdanjega življenja. Veselje saturnalij je v Rimu dopolnjeval dan nepremaganega Sončnega boga, ki so ga v Rimu kot zmago svetlobe nad temo praznovali ravno 25. decembra.

Zgodovina nas tudi uči, da Kristus v rešnici ni bil rojen decembra, temveč nekje spomladi. Ker pa so bili omenjeni decembrski prazniki med ljudmi izredno priljubljeni in močno zakoreninjeni, je prilago-

dljiva Cerkev v 4. stoletju prestavila datum Kristusovega rojstva na december, saj so "poganske" praznike množično praznovali tudi kristjani. S tem je Cerkev resda božič naredila bolj dostopen, saj ga je navezala na že obstoječo decembrsko rajanje, a ga je hkrati sama na neki način predala duhu meseca, ki je, kot smo videli, že od nekdaj mesec bučnega veselja in kot tak manj primeren za kakšno bolj umirjeno in poglobljeno meditacijo. S tem korakom je bila usoda božiča zapečaten. Božič je od tedaj predvsem praznik zunanega veselja in manj tihe notranje radosti. Apolonični božič se odtlej umika dionizičnemu.

Skratka, mnogo prehitro bi bilo, če bi kar vsepovprek obsojali današnje ljudi, ker v božičnih praznikih ne vidijo pravega sporočila. Želja po zabavi nam je v teh dneh dana že po naravi, človeške narave pa ni možno zlahka ukrotiti. Dejstvo, da se moderni človek med božičem najraje zabava ob nakupovanju, je le simptom današnje družbe, v kateri *shopping* postaja duševna terapija in osvobajanje izpod stresa hitrega življenja. Če bi Rim poznal nakupovalna središča, verjetno ne bi prirejal požrtij na prostem. Pustimo torej ljudem veseli december za zabavo, za bolj resne trenutke pa bo morda primernejši kak drug mesec.

Novi zapleti z Novim trgom 6 Bo prišlo do ustavne presoje odloka o NT6

Društvo Novo mesto je na ministrstvo za okolje poslalo dopis, v katerem poziva ministrstvo, da prek vlade poda vlogo za presojo ustavnosti odloka o spremembah in dopolnitvah ureditvenega načrta Novi trg v Novem mestu. Dopis objavljamo v celoti.

Društvo Novo mesto
Gubčeva ulica 11
8000 Novo mesto

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska cesta
minister
gospod Janez Podobnik

Datum: 10. december 2007

Presoja zakonitosti veljavnega odloka o spremembah in dopolnitvah ureditvenega načrta Novi trg v novem mestu

Spoštovani!

Društvo Novo mesto spremlja in spodbuja razvoj v Mestni občini Novo mesto, posebno skrb pa namenja razvoju, a tudi zaščiti starega mestnega jedra.

Pred časom nas je k odzivu spodbudila neprimerna odločitev novomeške občine, da tik ob spomeniško zavarovanem starem mestnem jedru omogoči izgradnjo devet etaž visokega poslovno-garažnega objekta na lokaciji Novi trg 6, ki, kakor sedaj ugotavljamo, dobiva negativne odzive tudi s strani mnogih občank in občanov ter celo s strani strokovnjakov (ZAPS, ZVKDS, Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine, posamezniki).

Temeljni vzrok, da je do možnosti tako predimenzionirane gradnje v tem območju sploh lahko prišlo, stoji v neprimernem, po našem mnenju pa tudi nezakonitem postopku sprejemanja sprememb in dopolnitev Odloka o ureditvenem načrtu za Novi trg v Novem mestu, ki je bil sicer sprejet leta 1994 (Uradni list RS 50/1994, str. 3109-3113), postopek njegovih sprememb pa je občina začela julija 2002, ko je bil sprejet program priprave sprememb in dopolnitev Odloka o ureditvenem načrtu Novi trg v Novem mestu. Spremembe in dopol-

nitve odloka je pripravljalo novomeško podjetje Arhitekton, d. o. o.

Ključni sporni potezi v procesu sprejemanja akta oziroma oblikovanja prostora sta dve, v legalnem smislu namreč način oblikovanja akta na 2. obravnavi na občinskem svetu, navsezadnje pa tudi nedavna potrditev projektne naloge za natečaj župana Alojzija Muhiča.

Druga obravnava odloka na novomeškem občinskem svetu je potekala na 30. seji 13. julija 2006. Neposredno na sejo je v zvezi z odlokom tedanji župan mag. Kovarčič svetnikom dostavil tudi kar 14 amandmajev na predlog odloka, ki so v marsičem spremenili podobo odloka, še posebej pa v delu, ki obravnava lokacijo Novi trg 6. Med predlaganimi spremembami, ki jih je večina občinskih svetnikov tudi potrdila, je bil tudi amandma, da se sprostijo bruto etažna površina objekta, dotlej je bila trdno določena na največ 9000 m², ter da se zviša objekt za kar 4 etaže nad terenom, torej maksimalno na -4 + P + 8. Te določbe odloka, predvsem pa seveda način njihove uveljavitve, so za nas in ostalo navedeno javnost tudi najbolj sporne, saj takšna rešitev ni bila dotlej v obravnavi ne na občinskem svetu, tudi ni bila del javne razgrnitve in na tej razgrnitvi ob podajanju pripomb takšnega predloga tudi nihče izmed tistih, ki so podali pripombe v javni razgrnitvi, ni podal in se torej občina in občani dotlej glede tega tudi niso opredeljevali. Rešitev glede povečane etažnosti in tudi še nekaj drugih sprememb so bili torej v postopek povsem vsiljeni s strani župana, kar razumemo kot popolno izigravanje z zakonom predvidenih postopkov sprejemanja prostorskih izvedbenih aktov in tudi zanemarjanje instituta javne razgrnitve in nasploh sodelovanja javnosti in »soglasodajalcev« v postopku.

Aktualni novomeški župan Muhič je sicer imel pravico oziroma dolžnost potrditi projektno nalogo za urbanistično-arhitekturni natečaj, ki se pripravlja na podlagi tega odloka. Vendar pa svoje vloge ni zadosti izkoristil ali pa je ni razumel ter investitorju oziroma pripravljavcu natečaja omogočil gradnjo kar do 13 500 m² velikega objekta, torej celo 50 % večjo, kot je okvirno predvidena z odlokom, ter z višino, ki je po odloku maksimalna možna, torej kar -4 + P + 8.

Zaradi navedenega spornega postopka sprejemanja prostorskega izvedbenega akta in v interesu zaščite podobe zgodovinskega središča Novega mesta s tem dopisom pozivamo Ministrstvo za okolje in prostor, da prek Vlade Republike Slovenije na Ustavno sodišče Republike Slovenije poda vlogo za presojo ustavnosti oziroma

zakonitosti na tak način sprejetega Odloka o spremembah in dopolnitvah ureditvenega načrta Novi trg v Novem mestu.

S spoštovanjem.
Društvo Novo mesto
Predsednik
Anton Škerlj

P.S.:

V pomoč pri presoji vam v prilogah posredujemo tudi relevantno gradivo, ki je nam na razpolago. Celoten spis zadeve pa hranijo na Mestni občini Novo mesto.

Priloge:

- Odlok o ureditvenem načrtu Novi trg v Novem mestu (Uradni list RS 50/1994, str. 3109-3113)

- Gradivo Program priprave sprememb in dopolnitev ureditvenega načrta Novi trg v Novem mestu (sprejeto na 40. seji OS MO NM, 11. julij 2002)

- Gradivo za predlog sprememb in dopolnitev ureditvenega načrta Novi trg v

Novem mestu - 1. obravnava (sprejeto na 27. seji OS MO NM, 20. april 2006)

- Zapisnik 27. seje Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto, 20. april 2006, točka 5) (razprave)

- Predlog stališč do pripomb iz javne razgrnitve predloga Sprememb in dopolnitev ureditvenega načrta Novi trg v Novem mestu (javna razgrnitev je potekala od 31. marca 2006 do 1. maja 2006)

- Gradivo za predlog sprememb in dopolnitev ureditvenega načrta Novi trg v Novem mestu - 2. obravnava (sprejeto na 30. seji OS MO NM, 13. julij 2006)

- Zapisnik 30. seje Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto, 13. julij 2006, točka 3 (razprave in županovi amandmaji)

- Odlok o spremembah in dopolnitvah ureditvenega načrta Novi trg v Novem mestu (objavljen na www.novomesto.si)

V vednost:

MO Novo mesto, župan gospod Alojzij Muhič, Elektroservisi, d. o. o., direktor, mediji

Želimo vam
prijazne božične
praznike ter
zdravja, sreče
in uresničenih
načrtov bogato
novo leto 2008.

*Liberalne
demokratke
in demokrati
Novega mesta*

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA
SLOVENIJE

BAR BOTER

- jutranja kava
- topli sendviči, čokoladni žepki, rogljički
- ob četrtnih salsa večeri
- ob petkih glasba 70., 80. let
- urejena ogrevana terasa za kadilce
- urejeno brezplačno parkirišče
- brezplačna uporaba interneta

Iščemo pomoč v strežbi.
Vsi zainteresirani
pokličite na
GSM: 040/625-585

BAR BOTER
Novo mesto

KAVKA PUB

Ljubljanska c.26, Novo mesto

V letu 2008 vam želimo
srečno in veselo
ob pestri ponudbi pijač
in prijazni postrežbi!

*Dobra kava in
dobro vzdušje.*

glava

trup

roke

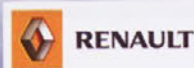
noge

Trgovina TOTAL
Seidlova cesta 28, Novo mesto
tel.: 07 3375 375
e-pošta: totalnm@siol.net

TOTAL

zaščiteni in dobro vidni

TIMI

TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, Fax: 07/3374-202

- Pooblaščen servis vozil RENAULT in NISSAN
- AVTOELEKTRIKA
- VULKANIZERSTVO

*Irečen in lep božič
ter zdravja in osebnega zadovoljstva
v prihajajočem letu 2008
Vam želi Timi, d.o.o.*

KOZMETIČNI SALON

Darja Šuster, s.p.

Šmihel 24a, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/33-25-065, 031 388 483

- NEGA OBRAZA IN TELESA
- pedikura
- MANIKURA
- ZAŠČITA NARAVNIH NOHTOV
- GELIRANJE NOHTOV
- depilacija
- LASERSKO ODSTRANJEVANJE dlavic
- ANTICELULITNI TRETMAJI
- LASERSKO ODSTRANJEVANJE kapilar NA OBRAZU
- LASERSKO ODSTRANJEVANJE AKEN IN BRAZGOTIN
- LASERSKO POMLAJEVANJE KOŽE (FOTOREGENERACIJA)
- LASERSKO ODSTRANJEVANJE PIGMENTACIJ
- DIAMANTNI PILING

LEPOTNI STUDIO AnDoPe

Mojca Mikec, s.p.

Marjana Kozine 3,
8000 Novo mesto
Tel.: 07/33-73-461

- FRIZURE ZA VSE PRILIKNOSTI
- MODNO STRIŽENJE
- podaljševanje las
- podaljševanje nohtov z gëlom
- MAKE UP
- delavnice ličenja
- SVETOVANJE

**kultura
uživanja**

Glavni trg 17 / 8000 Novo mesto / Slovenija / 07 33 70 160

Trgovina **Kultura uživanja** zdaj obratuje na novi lokaciji - na Glavnem trgu 17 **pri Kandijskem mostu** (nekdanji Krojač).

V trgovini vam poleg vseh vrst čajev in pribora za pitje čaja zdaj nudimo tudi med in izdelke iz eko suhega sadja, ekološko pridelane zajtrke in tople napitke, čokolade iz pravične trgovine, eko začimbe, tudi eksotične, zeliščne tinkture, mazila in zelišča, naravno certificirano kozmetiko Lavera ter pripomočke za žensko nego in nego otrok iz ekološko pridelanega bombaža. Vse naštetu tudi darilno zavijemo. V ponudbi imamo tudi že pripravljena topla darila in pristržne male pozornosti za vaše najdražje.

Pod isto streho domuje tudi **Čajarna**, kjer se lahko pogrejete s toplim čajem, strežemo tudi kavo in številne ostale pijače, v dopoldanskem času pa še sveže pripravljene sendviče in pecivo.

Vabljeni k uživanju.

Helena Zalokar, ravnateljica

Maja Regina, foto Jaka Šuln

Birokratizacija ni samo problem ravnateljev, temveč vseh pedagoških in ostalih delavcev šole. Živimo v demokratični družbi, v kateri morajo biti vse zadeve dokumentirane, postopki pa jasni in pregledni.

Helena Zalokar je ravnateljica novomeške gimnazije že trinajst let. Kakor pravi, je po srcu in duši učiteljica, ravnateljica je postala po sili razmer. Veliko truda je vložila v to, da se je pomen novomeške gimnazije ohranil takšen, kot je bil v preteklosti. Njena želja, da bi šolo naredili dijakom prijazno in jim hkrati ponudili čim širšo splošno izobrazbo, je postala realnost. Za velik uspeh v času njenega mandata navaja celostno adaptacijo šolske stavbe. Pomemben dosežek pa je tudi vključevanje v številne projekte, ki so prispevali k izboljšavam na različnih področjih. Ne more pa zanemariti niti dosežkov dijakov na maturi in številnih tekmovanjih v znanju in športu. Čeprav se v tem šolskem letu poslavlja od mesta ravnateljice, pravi, da gimnazije še ne zapušča.

Kako dolgo ste že ravnateljica na novomeški gimnaziji? Kje ste bili zaposleni pred tem?

Praden sem postala ravnateljica novomeške gimnazije, sem bila osem let pomočnica ravnateljice. Pred tem pa sem poučevala pedagogiko in sociologijo. Ravnateljica na novomeški gimnaziji sem torej že trinajst let, izteka se mi tretji mandat.

Kako in na katerih področjih se je gimnazija v času vašega ravnateljstva spremenila?

Najopaznejši sta vsekakor sanacija in adaptacija stavbe. Že na začetku mojega mandata smo začeli načrtovanje adaptacije, ki naj bi bila zaključena do praznovanja 250-letnice šole. Po začetnih delih se je izkazalo, da je potrebna mnogo temeljitejša obnova. Adaptacija je potekala dve leti, v tem času smo gostovali v popoldanski izmeni na šolskem centru. Bali smo se, da se bodo zaradi te selitve in popoldanskega pouka poslabšali naši rezultati oz. se bo znižala tudi raven pridobljenega znanja naših dijakov. Kljub temu ni bilo večjih težav. Šola je po obnovi postala mnogo varnejša, lepša in bolj funkcionalna, pridobili smo tudi nove učilnice, kabinete in knjižnico na podstrešju. Celotno šolo smo s pomočjo donatorjev tudi na novo opremili. Pogoji za izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela so se zelo izboljšali. Po mojem mnenju je to najbolj očitna sprememba, ki se je v času mojega ravnateljstva zgodila na gimnaziji.

Po vrnitvi v gimnazijsko stavbo smo v splošni gimnaziji pridobili športni oddelek, kasneje še program klasične gimnazije in maturitetni tečaj.

Sam gimnazijski program pa se v obdobju trinajstih let ni mnogo spremenil.

V lanskem šolskem letu (aprila 2007) je z mesta ravnatelja sredi mandata odstopil legenda slovenskih ravnateljev Jože

Zupančič, ravnatelj I. gimnazije v Celju. Razlog, ki ga je navajal za odstop, je bila popolna birokratizacija ravnateljevega dela. Kaj vi menite o tem? Se strinjate z njegovim mnenjem?

Prepričana sem, da birokratizacija ni samo problem ravnateljev, temveč vseh pedagoških in ostalih delavcev šole. Živimo v demokratični družbi, v kateri morajo biti vse zadeve dokumentirane, postopki pa jasni in pregledni. Tudi zakonodaja se zelo hitro spreminja, vsaka sprememba pa zagotovo prinese nekaj nove dokumentacije, ki jo moramo voditi ravnatelj, učitelj oz. drugi delavci šole. Na delovanje šole neposredno ali posredno posega tudi zakonodaja z drugih področij. Vsak ravnatelj je primoran, kljub temu da je po svoji izobrazbi učitelj in ne pravnik ali ekonomist, poznati dobršen del zakonodaje in se žal pogosto zakopati med papirje in fascikle, namesto da bi se ukvarjal s pedagoškim vodenjem šole.

Kolikor poznam Jožeta Zupančiča, se je trudil biti predvsem dober pedagog. Veliko napora je vložil v to, da bi bila njegova šola kar se da uspešna in kvalitetna. Očitno mu je od vsega tega administrativnega dela in kopičenja papirjev prekipelo. Razlog, ki ga je navedel za svoj odstop z mesta ravnatelja, je po moji presoji dovolj tehten.

Kakšen je po vašem mnenju pomen novomeške gimnazije?

Pomen novomeške gimnazije ostaja takšen, kot je bil tudi v preteklosti. Svoji dijakom mora zagotoviti široko splošno izobrazbo in jim hkrati omogočiti, da na tistih področjih, ki jih še posebej zanimajo, dobio kar največ.

Od svojih dijakov pričakujemo zelo veliko, ne želimo, da bi ostali na minimalnih standardih. Zato veljamo za zahtevno šolo. Poleg pridobljenega znanja se trudimo razvijati tudi samostojno in kritično mišljenje, ki je potrebno za nadaljnji študij in življenje. Zato se tudi trudimo za povezovanje znanj z različnih predmetnih področij. Predvsem pa želimo, da bi dijaki pridobili učne in delovne navade in osvojili kompetence, ki jih danes pričakujemo od intelektualcev, ki bodo delali na različnih področjih. Naši dijaki so uspešni tako pri študiju naravoslovja, medicine, družboslovja in humanističnih ved.

Kako se je v letih vašega ravnateljstva na potrebe novomeške gimnazije odzivala novomeška občina?

Z novomeško občino smo vedno dobro in korektno sodelovali, ne glede na to, da so se menjali župani in občinske uprave. Za naše potrebe in izvajanje različnih projektov so imeli vedno dovolj poslušnosti.

Učitelji ne popuščajo. Tudi dijaki tega ne izkoriščajo, saj se zavedajo, da slej ko prej pridejo na sito mature.

Ali ste se kdaj znašli pod pritiskom politike?

Osebnostno nisem nikoli čutila nobenih takšnih pritiskov. Slabih izkušenj nimam niti z občinsko niti z državno politiko, ne glede na to, katera opcija je bila na oblasti.

Pod katerim šolskim ministrom vam je bilo kot ravnateljici najboljše (najlaže) delati in zakaj? Kaj menite o nenehnih spremembah, ki se dogajajo v šolstvu?

Ne bi mogla trditi, da je bilo pod kakšnim šolskim ministrom delati lažje oz. težje. Nikoli nisem občutila posebne razlike. Vsak posebej je v šolstvo prinesel nekaj novega. Spremembe so se dogajale ves čas, vendar imamo gimnazije v primerjavi s poklicnimi in strokovnimi šolami zaenkrat še relativen mir. Vedno sem se zavedala, da je treba ravnati v skladu z veljavno zakonodajo in s pravilniki, ne glede na to, ali sem se osebno z njimi strinjala ali ne. Moti me le to, da se spremembe načrtujejo mnogokrat brez temeljitih analiz in tehtnega strokovnega razmisleka. Novosti se mi zdijo marsikdaj nedodelane in pridejo v javnost, ko so že zelo nedorečene, in povzročijo med učitelji veliko slabe volje. Poseg v tako pomemben sistem, kot je šolski, je lahko zelo težaven. Novosti, ki jih učitelji in ostali pedagoški delavci ne vzamejo za svoje, običajno v vsakdanji praksi ne zaživijo.

Kako ocenjujete dejstvo, da so šole financirane po številu dijakov? Kako ta glavarina vpliva in bo vplivala na izobraževalni sistem?

Sistem MOFAS je vzpostavila že prejšnja vlada. Ta sistem naj bi šolam omogočal večjo strokovno in finančno avtonomijo, s

tem pa tudi večjo odgovornost za rezultate izobraževanja, jih spodbujal k iskanju takih organizacijskih in izvedbenih rešitev, ki bodo izboljšale tako kakovost kot tudi notranjo učinkovitost, jim omogočil hitrejše reagiranje na potrebe trga dela in potrebe okolja. Do sedaj so v program MOFAS, ki predvideva financiranje šol glede na število dijakov, obvezno vključene le tiste šole, ki izvajajo nove oz. prenovljene programe.

Številne gimnazije, med njimi tudi naša, so se za ta program odločile prostovoljno. Dokler je šola polna, s takim načinom financiranja nimamo težav. Res je prinesel precej dodatnega dela – dokaj natančno vsebinsko in finančno načrtovanje za kalendar leto in sprotno spremljanje realizacije, vendar večjega vpliva na potek vzgojno-izobraževalnega dela v šoli zaenkrat še ni zaznati. Dobro je, da imamo z MŠŠ podpisano pogodbo in vemo, koliko finančnih sredstev bomo dobivali med letom po dvanajstih. Pred tem so bili finančni načrti zelo ohlapni, saj nikoli nismo natančno vedeli, koliko sredstev bomo prejeli in za kakšne namene (izobraževanje učiteljev, tekoče vzdrževanje, nakup literature ...).

Se zaradi takšnega načina financiranja šole kaj bolj trudijo, da bi obdržale dijake ter da bi bil osip pri prehajanju iz letnika v letnik čim manjši?

Šola se mora vsekakor bolj potruditi, in sicer za vsakega dijaka posebej. Naša šola to že počne. Z odločitvijo za takšno financiranje smo se postavili na trg z vsemi ostalimi šolami. Od kvalitete našega dela je odvisno, koliko dijakov bo na šoli. Zagotovo se je treba bolj potruditi, da se dijak vpiše

na našo šolo, da se tu dobro počuti in jo tudi uspešno konča. Poleg dopolnilnega pouka, ki smo ga pri nekaterih predmetih izvajali že doslej, pripravljamo tudi strategijo dela z učno manj uspešnimi dijaki. Zgledujemo se po projektu PUPO, ki je nastal na poklicnih šolah. V njem je veliko dobrega in uporabnega tudi za gimnazije.

Morajo učitelji zato bolj popuščati, dijaki pa morda to izkoriščajo? Kako to vpliva na kakovost izobraževanja (če sploh vpliva)?

Iskreno upam, da kakovost dela ne bo padla. Učitelji ne popuščajo. Tudi dijaki tega ne izkoriščajo, saj se zavedajo, da slej ko prej pridejo na sito mature. Popuščanje učiteljev ter izkoriščanje dijakov bi se dolgoročno zagotovo najbolj poznalo pri rezultatih na maturi in možnostih vpisa na posamezne fakultete. Število potrebnih točk za vpis na določene fakultete je kar precej visoko.

Bi lahko rekli, da je današnja šola do dijaka prijazna šola?

Odvisno, kaj si pod tem pojmom predstavljamo. Jaz si pod prijazno šolo predstavljam šolo, na kateri je prisotno medsebojno spoštovanje dijakov in učiteljev, kjer je komunikacija dvosmerna in imajo učitelji poslušni tudi za druge dejavnosti, s katerimi se dijaki ukvarjajo poleg šole. Dijakom poleg rednega šolskega dela ponudimo še mnogo drugih dejavnosti. Te so ponavadi bolj zanimive, saj se dijak lahko vključi v dejavnost, ki mu je blizu, ter je lahko zelo uspešen. Poleg tega pa dijaki lahko usklajujejo tudi šolske in druge obšolske obvez-

nosti, npr. športne treninge, glasbeno šolo ... To jim omogoča pridobitev statusa ali sklenitev pedagoške pogodbe. Najti je treba neki skupni jezik med šolo, dijakom in starši ter se večkrat dogovarjati in prilagajati. Pomembno je dijakom zagotoviti tudi dodatno pomoč, ko jo potrebujejo. Po mojem mnenju lahko takšno šolo pojmemo kot dijaku prijazno.

Učitelji se mnogokrat pritožujejo, da imajo dijaki preveč pravic in premalo dolžnosti. Kako gledate na ta očitek?

Menim, da dijaki nikakor nimajo preveč pravic. Učitelji, ki tako razmišljajo, ne razmišljajo o odnosu med pravicami in dolžnostmi. Vsaka pravica, ki jo imamo, je povezana z izpolnjevanjem različnih dolžnosti. To razmerje premalokrat poudarjamo. Samo za ponazoritev: če ima dijak pravico do kakovostnega pouka, potem mora izpolnjevati več dolžnosti: prisotnost pri pouku, izpolnjevanje obveznosti, učitelja in ostalih dijakov ne sme motiti pri delu ..., da to pravico do kakovostnega pouka lahko uresničuje.

Kaj menite o ideji prenove mature in posledično tudi šolskega programa?

Trenutno sta aktualna sprememba šolske zakonodaje in za gimnazije posodabljanje gimnazijskega programa. V ospredju naj bi bili proces učenja in kompetence, ki naj bi jih dijaki pridobili v času šolanja. To pa zahteva posodobitev učnih načrtov, medpredmetno povezovanje, uporabo IKT pri pouku, veliko samostojnega dela dijakov ... Ob posodobitvi gimnazijskega programa je nujna tudi prenova oz. posodobitev ma-

ture. Matura mora postati logičen zaključek šolanja. Sedaj se dijaki v tretjem in četrtem letniku večinoma pripravljajo na maturo. Uspeh v tretjem in četrtem letniku ter število točk na maturi sta selekcijska kriterija pri vpisu na številne fakultete.

Kaj menite o načrtih za združevanje ekonomske šole in gimnazije v Novem mestu? Ali bi bila takšna združitev smiselna?

O takšni združitvi se zaenkrat konkretno še nismo pogovarjali niti nismo iskali nekih prednosti in slabosti. Pred odločitvijo o združitvi bi morali temeljito preučiti, kaj posamezna šola pridobi in kaj izgubi ter kako bi združitev lahko prispevala k boljši organizaciji in kakovosti dela na obeh šolah. **Govori se tudi o tem, da misli novomeška nadškofija ustanoviti gimnazijo. Kako bi to vplivalo na Gimnazijo Novo mesto?**

Pred odločitvijo o ustanovitvi škofijske gimnazije v Novem mestu bi bilo smotno razmisliti, ali v Novem mestu res potrebujemo pet gimnazij, saj se število učencev v osnovnih šolah iz leta v leto zmanjšuje.

Ustanovitev škofijske gimnazije bi vplivala ne le na vpis dijakov na našo šolo, temveč na vpis v vse gimnazije v regiji. Koliko dijakov, ki se sedaj vpisujejo na našo in druge gimnazije v regiji, bi se želelo šolati v škofijski gimnaziji, bi zelo težko ocenila, saj so podatki o veroizpovedi osebna zadeva. Poleg tega pa ni nujno, da bi se vsi verni učenci odločili za vpis na škofijsko gimnazijo.

Kaj štejete za vaš največji uspeh v času ravnateljstva?

To sta gotovo adaptacija in opremljanje šole. Pomemben uspeh je tudi vključevanje šole v številne projekte, ki nedvomno pomembno prispevajo k izboljšavam na različnih področjih, tako na področju medsebojnih odnosov in komunikacije kot tudi kvaliteti vzgojno-izobraževalnega dela. Ne morem pa tudi mimo dosežkov naših dijakov na maturi in številnih tekmovanjih v znanju in športu. To so najbolj opazni rezultati dela vseh članov našega kolektiva, ki se jih veselimo vsako leto.

Ali je kaj takšnega, česar vam v mandatu ni uspelo izvesti, pa ste si to želeli?

Ne bi mogla reči, da česa zelenega nisem uspela izpeljati. Verjetno bi se našlo kar nekaj drobnarij, vendar nič pomembnejšega.

Letošnje leto se vam izteka mandat za ravnateljico. Kako da ste se odločili, da ne boste več kandidirali?

Ravnateljica sem postala po sili razmer, in sicer zaradi predčasnega odhoda moje predhodnice. Ker mi je do upokojitve ostalo le še dobro leto in pol, sem se odločila, da ne bom vnovič kandidirala. Četudi bi se javila za ravnateljico in bila sprejeta, bi bilo že po enem letu treba razpis ponoviti. Menjava ravnatelja pa zna biti za šolo precej stresna.

Presodila sem, da bi bilo smiselno delo prepustiti nekemu, ki ima več moči in energije in se bo lažje spopadal z izzivi, ki jih prinaša to delovno mesto z vsemi predvidenimi spremembami. Ko ugotoviš, da ne zmoreš postoriti vsega, kar bi bilo treba, je bolje, da odideš in prepustiš prostor mlajšim.

Ali boste še naprej ostali kako povezani z gimnazijo? Kakšni so vaši načrti?

Po izteku mandata se še ne poslavljam od gimnazije. Zaenkrat še ne vem, kakšno delovno mesto mi bo dodelila nova ravnateljica. Kakor kaže, bom upokojitev dočakala kar na šoli.

Kaj bi svetovali svoji najverjetnejši naslednici Nataliji Petakovič?

Pri svojem delu naj uporabi vse znanje in izkušnje, ki si jih je pridobila kot pomočnica. Pogumno naj se loti potrebnih sprememb in izzivov, ki jo čakajo.

Občinski prostorski načrt MO Novo mesto

S strategijo proti stihiji

Mitja Simič, foto Tomaž Levičar

Mineva eno leto, odkar smo v Parku optimistično napovedovali, da se prostorsko načrtovanju v naši občini z uzakonitvijo obvezne priprave Strategij prostorskega razvoja občin obetajo boljši časi. Vendar pa je Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/2002), ki je to določilo uvedel, veljal le štiri leta in je bil letos spomladi nadomeščen z novim Zakonom o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/2007). Dejanski čas za pripravo občinskih strategij pa je bil še mnogo krajši, saj so jih lahko začeli pripravljati, šele ko je bila poleti 2004 sprejeta Strategija prostorskega razvoja Slovenije. Že naslednje leto pa je bilo jasno, da nova garnitura na ministrstvu za okolje in prostor po zamenjavi oblasti v državi pripravlja nov zakon, ki bo Strategijo prostorskega razvoja občin - kot samostojni pravni akt - ukinil, in sicer z argumentom poenostavljanja postopkov. Tako ni bila v Sloveniji udeležena niti ena občinska strategija prostorskega razvoja.

Zmeda s temeljno zakonodajo

Takšno hitropotezno spreminjanje prostorske zakonodaje in s tem povezane terminologije oziroma poimenovanja prostorskih dokumentov skorajda zasluži kratek komentar. Neracionalno je, da se državna prostorska politika kar naprej ukvarja sama s sabo, namesto da bi ukrepala v prostoru, kjer še marsikje vlada velik nered. Prav tako si v resni državi (za kar se imamo) ne bi smeli privoščiti, da en in isti dokument v postopku sprejemanja kar trikrat spremeni svoje ime. Na primer: neki prostorski akt se je pred letom 2003 začel pripravljati pod imenom Ureditveni načrt, se kasneje preimenoval v Lokacijski načrt, zdaj pa takšen dokument imenujemo Občinski podrobni prostorski načrt (in nikakršnega poroka ni, da ta dokument ne bo spreminjal imena še naprej, saj je terminološka domišljija snovalcev prostorske zakonodaje, kot vse kaže, neizmerna). Izum nove politike prostorskega načrtovanja je tudi Občinski prostorski načrt, ki še ni bil preizkušen na ljudeh, združeval pa naj bi »blagodejne učinkovi-

ne« vseh dosedanjih planskih, strateških in tudi izvedbenih prostorskih aktov (nekdanjih PUP) - nekakšen »superplan«, torej.

Novo mesto na dobri poti

Pa pustimo komentarje in opazke na temo zakonodaje v upanju, da ob morebiti zamenjavi oblasti (v naslednjem letu) na področju urejanja prostora ne bo prišlo do vnovične revolucije, in se posvetimo Občinskemu prostorskemu načrtu Novega mesta - predvsem njegovemu strateškemu delu. Situacija sploh ni tako grozna, kot bi se po uvodnem delu tega članka in po začetku v tem letu morda dalo sklepati. Kot že rečeno, smo se s strategijo prostorskega razvoja ukvarjali že v lanskem letu (2006). Na začetku tega leta je bila ta že pripravljena do faze osnutka, opravljenega je bilo tudi veliko dela - narejene so bile številne analize, raziskave in projekcije, kakršnih ni bilo že leta. Potem pa je bilo nadaljevanje postopkov treba zadržati zaradi spremembe zakonodaje in čakanja na ustrezen podzakonski akt, ki je bil sprejet šele pred dobrim mesecem. Kljub vsem zlim slutnjam

Športno rekreacijski park Portoval se razvija počasi, novi načrti pa podobne ureditve v mestu zarisujejo v večjem obsegu tudi na Grabnu oziroma v Drgančevju ter ob Češči vasi.

novi občinski prostorski načrt vendarle omogoča, da se zastavljena vsebina strategije prostorskega razvoja občine praktično v celoti prenese v njegov strateški del. Če torej neka občina (običajno s pomočjo ustrezne strokovne ustanove) zna in tudi želi razmišljati strateško, za to ni nikakršnih zakonskih ovir, nasprotno. V tem smislu lahko dejstvo, da je občinski svet strateški del novega občinskega načrta obravnaval že konec maja 2007, ocenjujemo kot dobro znamenje. Vemo namreč, da se je prostorsko načrtovanje zaradi odsotnosti strateškega pristopa v zadnjih 15 letih skrčilo samo še na »borbo« za koščke kmetijskih površin, ki bi jim spremenili namembnost v

zazidljiva zemljišča - delček za delčkom, malo tu in malo tam (žal nova zakonodaja v prehodnem obdobju še vedno omogoča tudi takšno »krpanje« starih načrtov). Tak način dela je onemogočal celovito in dolgoročno prostorsko načrtovanje, kar je med drugim vodilo tudi k slabi komunalni opremljenosti in nenazadnje tudi k spreminjanju vinogradniških območij v stanovanjska, kar je na Dolenjskem postal velik prostorski problem. Prvi prostorski dokument, ki je v Novem mestu po dolgem času spet uvedel strateško razmišljanje, je bila Urbanistična zasnova Novega mesta iz leta 2002 (dopolnjena 2004), ki se z občinskim prostorskim načrtom še nadgrajuje.

Kaj prinaša prostorska strategija

V fazi, ko občinski prostorski načrt še ni prišel v javno razgrnitev, seveda še ni možno govoriti o njegovih podrobnostih. Izpostavimo pa lahko nekaj poglobitvenih tematik njegovega strateškega dela. Tu ne moremo mimo tretje razvojne osi in s tem povezanim potekom obvoznice okoli Novega mesta vključno z dvema novima mostovima prek Krke, s čimer bi se postopno razreševala vse bolj pereča prometna problematika. Ena od bistvenih strateških vsebin je tudi načrtovanje gospodarskih con, na katerih bo že v kratkem mogoče načrto-

Prostorsko načrtovanje se je zaradi odsotnosti strateškega pristopa v zadnjih 15 letih skrčilo na borbo za koščke kmetijskih površin, ki bi jim spremenili namembnost v zazidljiva zemljišča. To je onemogočalo celovito in dolgoročno prostorsko načrtovanje, kar je med drugim vodilo tudi k slabi komunalni opremljenosti in k spreminjanju vinogradniških območij v stanovanjska. V tem smislu je dejstvo, da je občinski svet strateški del novega občinskega načrta obravnaval že v juniju 2007, dobro znamenje.

vati razvoj novih in preselitev obstoječih dejavnosti z neustreznih lokacij v mestu.

Strategija naj bi tudi spodbujala zgoščevanje stanovanj v Novem mestu in drugih večjih središčih v občini, predvsem kot območja kompleksnih gradenj, kar je skladno z načeli racionalne rabe prostora in vzdržnega oziroma trajnostnega razvoja. Nove stanovanjske površine se načrtujejo prednostno kot soseske s širokim spektrom ponudbe stanovanj in z velikim deležem zelenih in drugih javnih površin.

Večjo pozornost naj bi se namenilo načrtovanju in urejanju cest in ulic v mestu (vsaj še en nov most pri Čegelnici) kot tudi kakovostno urejenim in varnim javnim prostorom. Opredeljuje se lokacije za razvoj športnih, rekreacijskih in razvedrilnih vsebin. V strategiji bi našel svoje mesto tudi arheološki park na Marofu kot eden od pomembnejših projektov v prihodnosti, na katerem bi se gradila prepoznavnost mesta, hkrati pa bi se z njegovimi zelenimi površinami zagotavljale bivalne kakovosti za širše območje mestnega središča. Prav tako naj bi

strategija tudi opredelila nosilne prvine zelenega sistema Novega mesta, kot so reka Krka s pritoki in obvodnimi prostori ter gozdovi in zelene vzpetine, ki se s pešpotmi povezujejo v funkcionalno sklenjen sistem in se navezuje tudi na zaledje mesta.

V širšem prostorskem merilu naj bi se opredelila kakovostna krajinska območja, ki so pomembna za prepoznavnost občine in regije (dolina Krke, Gorjanci, vinogradniška območja in podobno). Obveznih vsebin pa je še cel kup, kot npr. energetska oskrba, razvoj komunalnih storitev, ohranjanje kakovosti mestnega jedra, območja sanacij, problematika romskih naselij in še mnoge druge.

V preteklosti mnogo napak

Ta kratek oris pove, da gre za izredno kompleksen dokument že na strateškem nivoju. Ker je to prvi tovrstni dokument (po novi zakonodaji) v tem prostoru, od njega verjetno še ne smemo pričakovati popolnosti, pomembno pa je predvsem to, da

izhaja iz trdnih strokovnih izhodišč, ki jih je treba dograjevati, ne pa rušiti. Žal imamo v Novem mestu na tem področju zelo slabo tradicijo, saj je bilo v zadnjih desetletjih za območje Novega mesta izdelanih kar nekaj urbanističnih načrtov in prostorskih načrtov na zavidljivi strokovni ravni, ki pa niso držali pod težo pritiskov posameznih interesov. Mnoge prostorske dobrine so neobnovljive in neponovljive, zato popravnega izpita po zagrašeni prostorski napaki običajno ni več. Pritiski po pozidavah izven strateškega koncepta so prisotni in bodo še naprej, vendar pa se mora občina zavedati svoje odgovornosti do sedanjih in prihodnjih generacij meščanov in se jasno postaviti na stran trajnostnega razvoja in zagotavljanja javnega interesa. Priložnost je že tukaj.

Novogradnje novomeških obvoznic ter prenove primarnih mestnih cest so že dolga leta načrtovane z različnimi prostorskimi akti. Dejanska prenova in gradnja sta očitno trši oreh, kot je načrtovanje.

Trška gora je ena najbolj znanih vinskih gor v Sloveniji nasploh. A tudi nanjo vse bolj vdirajo interesi za preoblikovanje zidanic oziroma vikendov v stalna prebivališča, kar pa s sabo seveda prinaša vrsto zahtevnih in dragih ter seveda komaj smiselnih ureditev.

Med mestnim gozdom Portoval in Bršljinom je že načrtovan eden od novih mestnih mostov. A bo za pešce. Podobni naj bi bili še med Plavo laguno in Ragovim logom, Grobljami in Brodom ter Kandijo in mestnim jedrom pa tudi cestna mostova prek Krke v Mačkovcu in na Brodu bosta nekoč zgrajena.

Romska naselja, ki jih je okoli Novega mesta kar nekaj (Brezje, Šmihel, Poganci, Ukraj, Graben ...), so eden večjih problemov mesta in prebivalcev, saj brez pomembne infrastrukture niso najprimernejša za bivanje. (tekst pod fotografijami: Tomaž Levičar)

Novo mesto je postalo mesto situl. Marsikdo pravzaprav ne ve najbolje, kaj situla sploh je, muzej z arheološkimi predmeti pa tudi počasi dobiva svojo podobo, pa vendar bo mesto, ki v resnici je ena od arheoloških prestolnic Evrope, nekoč morda dobilo tudi svoj arheološki park.

Stanovanjska problematika v Novem mestu

Bitka za dom

Tekst in foto: Tomaž Levičar

V prvi polovici meseca decembra je potekal razpis Mestne občine Novo mesto, edini v tem letu in eden redkih v zadnjih letih, za oddajo neprofitnih stanovanj. Zanimanje socialno ogroženih družin in mladih družin je bilo pričakovano dokaj veliko, občina pa je na tem razpisu ponudila le eno samo samcato stanovanje. Veliko poklicanih, le en izbran.

Novomeška občina ima v svojem fondu le malo stanovanj; trenutno ima le 29 neprofitnih stanovanj. Precej več jih je pri stanovanjskem podjetju Zarja, ta je v večinski lasti novomeške občine, kamor je občina v preteklosti neprofitna stanovanja prenesla kot svoj kapitalski vložek. Obveza Zarje je, da vsa nanjo prenesena neprofitna stanovanja ohranja kot takšna in jih torej oddaja upravičencem v dogovoru z občino. A tudi tu stvari več ne potekajo v prid socialno ogroženim, ki so do neprofitnih stanovanj upravičeni.

Občina brez stanovanj

Še slabša plat te stanovanjske zgodbe pa je dejstvo, da novomeška občina svojega fonda neprofitnih stanovanj praktično ne povečuje. Prav neverjetno se je letos denimo zalomilo županu Muhiču. Ta je imel v občinskem proračunu zagotovljenih 140 tisoč evrov za nakup neprofitnih stanovanj, a mu tovrstni nakup ni uspel navkljub dokaj bogati ponudbi na novomeškem trgu, na katerem grede cene sicer kar v nebo. Županu Muhiču ni uspelo, kar je v istem letu v istem mestu uspelo nekaj deset družinam, ki so na različnih koncih tega mesta uspele kupiti nova ali stara stanovanja.

Medtem ko občina očitno dandanes ne zmora na trgu kupiti stanovanj, niti ko ima za to zagotovljen denar, pa taista občina, kakor smo videli pred časom, praktično za drobiž prodaja svoja najboljša zemljišča, primerna za stanovanjsko gradnjo. Razvpit je primer »Jakčeva 202«, o katerem je že pisal tudi časopis Park in manjka le še epilog zgodbe. Občina je zemljišče na Jakčevi ulici, primerno za stanovanjsko gradnjo, prodala za ceno dveh večjih stanovanj, tam pa bo zdaj investitor lahko zgradil kar okoli sto stanovanj, zraven pa dodal še poslovne površine. Po zanimivih »medbratskih«

Gradnja nasproti frančiškanskega samostana ob reki na Ragovski ulici velja za eno bolj kontroverznih, saj je spodbudila dolgotrajno bitko s sosedi. Četudi je za mnoge taka gradnja sporna, pa bo vendarle doprinesla k smiselnemu zgoščevanju poselitve v mestu.

prekucijah je tamkaj soinvestitor z manjšim novomeškim podjetjem Moneta International postalo podjetje Zarja.

Večina gradenj na robu

Zarjina gradnja na Jakčevi ulici bo sicer ena redkih obsežnejših stanovanjskih gradenj v Novem mestu, ki bo uresničena praktično v mestnem središču. To je tudi zaradi manjših prometnih potreb novih stanovalcev in cenejše komunalne opreme ugodno tudi za mesto in njegovo ekonomijo. Podjetje Zarja je sicer že pred leti uresničila prav v mestnem jedru uspešno prenavo in novogradnjo stanovanj na Jerebovi ulici (ob stavbi sodišča), v načrtu pa ima tudi gradnjo stanovanjsko-poslovnega objekta na Rozmanovi ulici v starem mestnem jedru. Podoben projekt izvaja tudi ljubljanski ZIL Inženiring, ki na Ragovski ulici tik ob reki Krki gradi večstanovanjski objekt, podjetje Real pa je tudi bolj kot ne v osredju mesta zgradilo stanovanja na Seidlovi cesti in v Bršljini. To so za mesto z mnogih vidikov kakovostni projekti, četudi so morebiti nekaj manj donosni s podjetniškega vidika, če smemo pač sklepati iz obnašanja drugih subjektov na stanovanjskem trgu, ki gradijo praktično le na periferiji mesta, torej tam, kjer je tudi zemljišče cenejše.

Vsa nekoliko obsežnejša stanovanjska gradnja v Novem mestu, občina pri njej seveda ni aktivno udeležena z denarjem ali kako drugače, se je in se bo zgodila na robovih mesta. Napovedana je gradnja manjšega naselja hiš na jugovzhodu mesta, na tako imenovanem Mrvarjevem hribu med Košenicami in Škrjančami, na jugu mesta je bila tako rekoč pravkar zaključena gradnja okoli petdeset hiš na Jedinščici, povsem na severu mesta je bilo zgrajeno po-

dobno naselje v Župnici, na vzhodu gradijo bloke v Češči vasi pri velodromu, oklep okoli mesta pa zaključujejo novi bloki na Ulici Slavka Gruma na Drski.

Gradnja na robu mesta celo ni edino, kar družji opisane projekte. Razen zadnjega imajo vsi drugo, bolj pomembno, a tudi negativno karakteristiko. Stanovanja so namreč umeščena praktično v pravo urbano puščavo, v prostor brez urejene najrazličnejše infrastrukture oziroma spremljevalnih programov. V bližini večine teh naselij ni vrtcev, ni osnovnih šol, celo trgovin bolj ali manj ne, oskrbovanost z javnim prometom je slaba ali je celo sploh (še) ni, v nekaj primerih do središča mesta od tam ne vodijo pločniki in kolesarske steze niti ni na voljo urejenih športno-rekreacijskih površin. A šele z vsem tem je stanovanjsko okolje sploh primerno za bivanje. Skratka, kakovost bivanja v teh novih naseljih je bolj ali manj slaba in bolj ali manj lahko osrediščena le med štiri stene stanovanja ali pa nadgrajena le s pomočjo avtomobila. In za mesto je to slabo in drago. Posredni stroški take stanovanjske gradnje seveda padajo predvsem na občino, ki mora bolj ali manj sama zagotavljati po svoje nepotreben, večji obseg svojih storitev in nositi stroške ureditev dodatne infrastrukture. Toda občina, bodimo natančni, take projekte v mestu s svojimi prostorskimi akti praktično kar sama tudi omogoča. Pa tudi na ravni občine, v izvenmestnem prostoru, je način obnašanja podoben, saj se vasi ob mestu počasi, a zagotovo širijo, ne da bi zagotavljale ustrezne pogoje objektom za delovanje in ljudem za bivanje. Tako stanovanjsko gradnjo je zaradi slabo odmerjenih lokacij seveda moč okarakterizirati tudi kot izrazito neekološko gradnjo. Po številu prebivalcev majhno Novo mesto se prostorsko

Spletne strani

Razpis za oddajo neprofitnega stanovanja

<http://www.novomesto.si/si/obcina/razpisi/?id=947>

Stanovanjski zakon

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200369&stevilka=3312>

Agenda Habitat

<http://www.unhabitat.org/>

Zarja d.d.

<http://www.zarja.si/>

Ponudba stanovanj

<http://www.nepremicnine.net/>

Brad Pitt in New Orleans

http://www.nytimes.com/2007/12/03/arts/design/03pitt.html?_r=1&oref=slogin

Stanovanjski sklad RS

<http://www.stanovanjskisklad-rs.si/>

razteguje na nekaj kilometrih od vzhoda do zahoda in na nekaj kilometrih od severa do juga, kar je seveda mnogo preveliko breme tudi za mestne finance.

Občina bi morala s svojimi prostorskimi akti za stanovanjsko pozidavo odpirati le ali vsaj prednostno območja v oziroma tik ob središču mesta oziroma območja, ki nudijo vse prej navedene storitve. Navsezadnje je še veliko možnosti tudi za zapolnitve oziroma zaokrožitve obstoječih stanovanjskih območij.

V kolikor občina tega problema ne bo rešila, in njegova rešitev je seveda vse prej kot enostavna, bo zaradi zelo visokih stroškov izgradnje in vzdrževanja mesta (pomislimo na tegobe, ki jih ima občina že ob kakšni rekonstrukciji ceste ali gradnji pločnikov in kolesarskih stez) obsojena bolj ali manj na prepreženo životarjenje.

Pozabljena ekologija

Kakšni dve desetletji že mora biti od tedaj, ko je novomeško podjetje Pionir razvijalo projekt bio hiše. Ta naj bi bila tudi odziv na potratnost premnognih tedanjih in še sedanjih stanovanjskih stavb. Pionir je vmes propadel, ideja o takšni gradnji, ki bi bila prijazna do naravnega okolja in do zdravja ljudi, pa je v Novem mestu bolj ali manj tudi pokopana, saj, kot vidimo, stavbe gradijo na lokacijah, ki poleg drugih težav generirajo veliko porabo energije v prometu, objekti so pa tudi še daleč od sodobnih, četudi v svetu že dolga leta znanih pristopov h gradnji stanovanj. Eden takšnih bolj svežih in bolj razvpitih primerov gradnje in tudi ozaveščanja ni spodbujen z mislimi kakšnega znanega arhitekta, pač pa kar igralca. V New Orleansu se je igralec Brad Pitt za začetek pač odločil zgraditi kakšnih

150 ekoloških hiš. In če ne bodo prav tak način dela privzela podjetja, ki v Novem mestu gradijo stanovanja, in če teh k temu ne bo s predpisi navajala občina, potem bo morda tudi v Novem mestu šele kak igralec pokazal, kako se ta igra igra v sodobnih mestih.

Malo, a dobro

Demografski trendi Novemu mestu v prihodnje ne napovedujejo kakšne znatne rasti prebivalstva, že če sploh kakšna rast bo, bo presenečenje. Vsekakor pa se kaže, da se zmanjšuje velikost gospodinjstev, hkrati pa se seveda viša tudi bivanjski standard ljudi. Oboje se izkazuje s potrebo po novih stanovanjih in po večji površini stanovanj oziroma večji sobnosti na stanovalca. Glede na to je prihodnja rast števila stanovanj v Novem mestu dokaj logična. Kot že dosedanja praksa kaže, se zasebni sektor dovolj hitro oziroma vse hitreje odziva na potrebe na stanovanjskem trgu, kar nas odteguje vsaj skrbi, da bi stanovanj po za ene bolj in druge manj dostopni ceni primanjkovalo. Vsaj zaradi skrbi za občinski proračun in javne finance nasploh pa bi občina morala vendarle močnejše, bolj strogo uveljavljati razvoj stanovanjske gradnje v smeri zgoščevanja stanovanjskih okolij in gradnje le na lokacijah, ki nudijo dobro oskrbo z družbeno in komunalno infrastrukturo, in konec koncev na način, da ti objekti kar najmanj obremenjujejo okolje.

Na Jedinščici je bilo pred kratkim zgrajenih okoli 50 novih enodružinskih hiš. Četudi so na robu mesta, četudi stran od vrtcev in šol in brez urejenih rekreacijskih površin, so šle hiše v prodajo za med.

Največje novomeško blokovo naselje Drska Brod je dobilo z Begradovimi bloki celo vrsto novih stanovalcev. Na žalost pa novomeška občina svojega fonda neprofitnih stanovanj praktično ne povečuje. Letos je imela občina v proračunu zagotovljenih 140 tisoč evrov za nakup neprofitnih stanovanj, a do nakupa stanovanj ni prišlo.

Novomeško podjetje Real je letos v uporabo predalo nov stanovanjsko-poslovni objekt na Seidlovi cesti, s čimer se je med ostalim izboljšala tudi ulična podoba.

Celo lokacije sredi mesta, ob Krki in s pogledom na staro mestno jedro se lahko izkažejo kot zgrešena naložba. Izsiljena gradnja v Kandiji, kjer je tudi nekaj stanovanj, še po nekaj letih sameva.

Predlog proračuna za leto 2008

Kaj prinaša dedek Lojze?

Uroš Lubej

Občinski svet MO Novo mesto je na 11. seji v prvem branju obravnaval proračun za leto 2008. Župan je predlog ocenil kot najbolj optimalen, vendar nikakor ne kot dokončen. Obljubil je, da bodo »dobre, razvojno naravnane in realne« predloge – in priznati je treba, da v zadnjih nekaj letih še noben proračun ni dvignil toliko prahu in ogorčenja, tudi med člani koalicije – v največji možni meri upoštevali.

Poleg številnih svetniških pripomb je kot bomba tik pred zdajci udarilo še iz Razvojnega centra: če v novomeškem proračunu ne bo v letošnjem letu zagotovljenih kar 4,5 milijona evrov, lahko v vodo padejo upi Novomeščanov o razvoju univerze na Dolenjskem, kakor tudi nekateri drugi gospodarski in tehnološki projekti, ki jih sicer podpira vlada v svojem programu Gospodarsko središče JV Slovenije. Župana, občinsko vodstvo in svetnike torej čaka nadvse naporen in pomemben premislek temeljnih prioritet občine.

Kaj se bo gradilo?

Velik del proračuna je seveda določen z zakonskimi obveznostmi. To so razne plače, transferji, obveznosti iz pogodb in podobno. Bitka za proračun se vedno bije predvsem na področju investicij: kam in koliko denarja bo oblast namenila za ta ali oni nujni projekt. Seveda je tukaj še mnogo manjših, a za same akterje usodnih zgodb, na primer sredstva za razne programe in razpise, na primer za športne, izobraževalne in kulturne programe.

Eden največjih projektov novomeške občine ne le v letošnjem, ampak tudi v prihodnjih letih bo prav gotovo nadgradnja centralne čistilne naprave v Ločni in hidravlična izboljšava kanalizacijskega sistema Novo mesto. Cilji tega projekta so dograditev črpališča Bršljin, gradnja novega zadrževalnega bazena Težka voda, sprememba zasnove sekundarnega omrežja Šmihel in gradnja skupnega zadrževalnega bazena, dograditev zadrževalnega bazena Šmihel s prekritjem objekta, sprememba sekundarnega omrežja Gotna vas in gradnja skupnega zadrževalnega bazena, odvodnjavanje odpadne vode iz območja Kandije, povečanje zmogljivosti črpališča Kandija, sprememba sekundarnega omrežja Bršljin – Cegelnica in gradnja skupnega zadrževalnega bazena, sprememba zasnove sekundarnega omrežja Mestne njeve in gradnja zadrževalnega bazena ter

sprememba zasnove sekundarnega omrežja Ločna z gradnjo novega primarnega kanala do CCN Ločna, ki se bo tudi rekonstruirala in razširila. Projekt bo potekal v fazah od 2008 do 2010.

Še drugi veliki evropski projekt je CeROD II. Tudi ta projekt bo potekal od leta 2008 do 2010, vreden pa je kar 25 milijonov evrov. 60 odstotkov denarja bo priskrbel kohezijski sklad, 25 odstotkov država in 10 odstotkov dolenjske, posavske in belokranjske občine, ki so soustanoviteljice projekta. Pri projektu bo šlo predvsem za izgradnjo sistema za mehansko-biološko predelavo celotne količine sprejetih odpadkov. Tukaj ne gre brez resnih zapletov, saj bi moral biti projekt sofinanciran že v letu 2007, vendar ga je država premaknila v finančno perspektivo 2008–2013, za kar pa bo občina morala dopolniti dokumentacijo. V letu 2008 bo predviden strošek za občinski proračun 343 000 eur, v letu 2009 pa že kar 3,9 milijona evrov.

Čakajo nas novi prometni kaosi

Občina bo v letu 2008 in nadalje skupaj z državo rekonstruirala Smrečnikovo ulico, Seidlovo cesto ter križišče Straške in Ljubljanske ceste. Poleg tega pa tudi državne ceste na odseku Topliška cesta – križišče Drska – pokopališče Srebrniče, Kandijsko cesto, Šmarješko cesto (na odseku Mačkovec – Tovarna Krka), cesto Gabrije – Ratež, cesto Novo mesto – Šentjernej (na odseku v naselju Ratež) ter Belokranjsko cesto (na odseku Revoz – Jedinščica). Precej pa se bo tudi na novo gradilo: priključek na avtocesto Ločna – Mačkovec, Ljubljanska cesta do avtoceste ter Šmihelska cesta do Westrove.

Infrastruktura za Rome

V letu 2007 se je občina prijavila na razpise za sofinanciranje infrastrukture v romskih naseljih in dobila odobrena sredstva za leti 2008 in 2009 v višini 563 105 evrov. Občina bo v dveh letih dodala še

Centralno čistilno napravo v Ločni bodo nadgradili, poleg tega pa bo v prihodnjih letih prišlo do hidravlične izboljšave kanalizacijskega sistema v mestu. Vrednost projekta je 17 milijonov evrov, od česar bo MO NM prispevala 6,4 milijona, RS 1,4 milijona, kohezijski sklad pa 9,2 milijona. V letošnjem predlogu proračuna je predvidenih kar 1,9 milijona.

196 000 evrov in dogradila kanalizacijo v romskem naselju Šmihel ter Brezje ter uredila ceste v naseljih Brezje, Ruperč Vrh in Šmihel. Sicer pa proračun predvideva obnovo in dokončanje številnih kanalizacijskih in vodovodnih sistemov po celotni občini. Konec koncev je ena temeljnih skrbi občin ravno v zagotavljanju temeljne infrastrukture.

Ostržek in Ciciban v obnovi

Velika zgodba, ki je po županu udarila takoj po njegovi izvolitvi, so bili vrtci. Ker so občine v zadnjih letih zaradi uvedbe devetletke predvsem investirale v osnovne šole, so bili vrtci bolj ali manj zanemarjeni. Zato so – nekaj let sicer bolj ali manj izven oči javnosti, navsezadnje pa tudi povsem odkrito – izbruhnele zelo resne težave. V letošnjem proračunu se ta postavka povečuje za 23 odstotkov. 450 000 evrov bo namenjenih Vrtcu Ostržek v Bršljinu, 700

000 pa Vrtcu Ciciban. Še 40 000 evrov bo šlo v izdelavo projektne dokumentacije za Vrtec Podgrad, za katerega se je ugotovilo, da sploh nima uporabnega dovoljenja.

Azbestna kritina bo zamenjana

Osnovne šole bodo kljub številnim potrebam v letošnjem letu bolj na hladnem. OŠ Grm bo za zamenjavo azbestne kritine dobila 80 000 evrov, OŠ Dragotin Kette, ki ni primerna za otroke, ki so gibalno ovirani, pa še dodatnih 70 000. Adaptacija se je začela že lani, ko je bilo že porabljenih 100 000 evrov, gre pa za vgradnjo dvigala in povezovalnih hodnikov. V prihodnosti je načrtovana tudi adaptacija podružnične osnovne šole Mali Slatnik. Za pridobivanje projektne dokumentacije bo občina letos namenila 20 000 evrov.

Bo Novo mesto dobilo bazen?

Le z enim stavkom je v predlogu proračuna omenjena možnost 25-metrskega

Šmihelski most bo dobil nadaljevanje. Občina namreč načrtuje cesto, ki bo most povezala z Westrovo ulico.

CeROD. Investicija v projekt CeROD II je vredna kar 25 milijonov, letos bomo za to iz občinskega proračuna namenili dobrih 300 000 evrov, drugo leto pa že kar 3,9 milijona evrov.

bazena v sklopu Portovala. Če bo predlog potrjen, se bo začela delati projektna dokumentacija za izgradnjo vzhodne odkrite tribune, ki bi poleg bazena vsebovale tudi manjšo plesno dvorano (skupaj 50 000 evrov). Največji investiciji v proračunu sta bolj gotovi, in sicer servisni objekt za tenis, ki bo poleg garderob in sanitarij dobil tudi kegljišče (letos bo porabljenih 890 000 evrov, vse skupaj pa 1 200 000). Prav tako bo v prihodnjih letih, kot kaže, zgrajena tudi športna dvorana Stopiče (300 000 evrov v letošnjem proračunu, skupna vrednost je 2,5 milijona evrov, končana pa naj bi bila 2009).

Knjižnica Mirana Jarca, Križatija – edini svetli točki

Kultura (glej tudi kritični komentar na strani 33) v predlogu proračuna mnogo izgublja, saj načrt predvideva samo 74 odstotkov lanskega. Stalnica v novomeškem

proračunu je seveda Knjižnica Mirana Jarca, ki bo letos težka 600 000 EUR, kar naj bi bilo dovolj za dokončno obnovo brez nekaterih del v notranjosti. Narodni dom bo tudi letos bolj ali manj ob strani, 10 000 evrov pa bo vendarle porabil za izdelavo projektov. Še en velik in že od leta 2000 potekajoči projekt je Križatija (objekt, v katerem bo stalna arheološka zbirka), ki bo iz proračuna letos, če bo predlog seveda sprejet, dobil še zadnjih 400 000 evrov, skupna vrednost projekta pa je slab milijon.

Opozorilo: morda se samo malo hecajo!

Pri branju članka ali celo občinskega gradiva pa velja biti previden. Predstavili smo seveda samo predlog proračuna v prvem branju in še pri tem pregledu smo mnogo stvari izpustili. Celoten predlog je dostopen na spletnih straneh novomeške občine. Župan Muhič je trenutno »iskan živ ali mr-

ŠTEVILKE. Proračun je na prihodkovnem delu težak 40.515.000 EUR (lani načrt 33.415.000, realizacija pa le 24.180.487 EUR), na odhodkovni strani pa 42.795.855 EUR (lanski načrt 35.449.845, realizacija 24.408.843). Primanjkljaj je torej 2.280.855 EUR. Investicij je v proračunu za 22.076.300 EUR. MO NM se bo v letu 2008 zadolžila za 2.500.000 EUR.

OD KOD OBČINI DENAR? Od davkopllačevalcev, od lastnega premoženja in iz evropskih oziroma državnih sredstev. Prvi vir je občini prinešen tako rekoč na pladnju, drugega in tretjega mora prisluziti s trdim delom pa tudi z lobiranjem. Sicer pa se je s 1. januarjem 2007 spremenil način financiranja občin: ukinilo se je financiranje iz deleža dohodnine in uvedlo financiranje iz glavarine, ki je določena v fiksnem znesku za vsako občino posebej glede na izračunano primerno porabo, ki jo izračuna ministrstvo za finance na podlagi zakona o financiranju občin. V predlogu letošnjega proračuna stoji, da bo občina pobrala za 22.448.839 EUR davkov, pobrala bo še 6.236.755 nedavčnih prihodkov, 4.531.000 bo kapitalskih prihodkov, 4.295.250 bo prihodkov iz državnega proračuna, 4.500.000 pa prihodkov iz evropskih sredstev.

BODO USPELE REALIZACIJE PRIHODKOV? Župan je predlagal nekaj na videz skorajda neverjetnih števil: od prodaje zgradb in prostorov načrtuje 1 200 000 EUR prihodkov, kar je 1.967,2-odstotno povečanje glede na načrt iz leta 2007. Od stavbnih zemljišč naj bi v občinski proračun kapnilo kar 1 800 000 EUR, čeprav smo jih letos realizirali le za 119 000 EUR. Letošnje nizke realizirane številke so sicer posledica nesprejete delitvene bilance z novimi občinami, saj mora občina za odprodajo premoženja dobiti njihovo soglasje. Sicer pa je največji skok predviden iz naslova sredstev iz evropskih blagajn, in sicer kar za 11.250 odstotkov. Letos smo realizirali le 17.895 EUR, v letu 2008 pa upamo na 4 500 000 EUR evropskih sredstev.

tev«, kot bi se izrazili na Divjem zahodu: vsi namreč trkajo na njegova vrata z dodatnimi ali pa sploh minimalnimi željami. Kako bo izgledala sprejeta različica proračuna, v tem trenutku ne ve nihče. In seveda:

tudi ko bo proračun konec januarja (?) sprejet, še ni nujno, da bo tudi (v celoti) uresničen, kot dokazujejo vse dosedanje realizacije proračuna in še posebej letošnja.

Svetniške skupine o predlogu proračuna

Ivan Grill (SDS): Realno stanje

Ivan Grill, podžupan MO NM, meni, da predlog proračuna odraža realno stanje zmožnosti občine. »Seveda si želim, da bi še več sredstev že v letu 2008 namenili za investicije v Narodni dom, ceste, vrtce, kulturo, socialo, itd. Vendar prihodki obči-

ne tega ne dopuščajo, saj so zakonske in pogodbenne obveznosti financiranja tako velike, da si večjega investicijskega zaloga ni možno zagotoviti.« Grill meni, da je treba intenzivno iskati možnosti dodatnega priliva sredstev v proračun, ki pa se bodo lahko načrtovali šele v letu 2009 oziroma v rebalansu letošnjega proračuna. Posa-

Vrtec Ciciban se je začel prenavljati v 2007. Obnova je načrtovana trifazno, tako da lahko delo v vrtcu poteka kljub obnovi. JV krak bo obnovljen januarja, v 2008 naj bi se obnovilo pet igralnic, zaključna faza sledi v letu 2009. Skupna vrednost investicije je dobrih 3 milijone evrov.

Vrtec Ostržek v Bršljinu se bo obnovil in dobil tri nove igralnice. V času obnove bodo otroci prerazporejeni v druge vrtce. Ostržek bo imel po obnovi 11 igralnic, večji skupni prostor ter potrebne tehnične in pomožne prostore. Vrednost celotne investicije je 1,6 mio evrov, dela bi se predvidoma začela poleti 2008, zaključila pa v letu 2009.

mezne prioritete je seveda v dvofaznem postopku možno še spreminjati, pravi.

Grill meni, da je najpomembnejše v proračunu to, da se veliko sredstev namenja investicijskim projektom, še posebej tistim, ki bodo deležni tudi državnih in evropskih sredstev. »Prav tako se mi zdi pomembna tudi zagotovitev sredstev za gradnjo večnamenske telovadnice v Stopičah, kar bo omogočalo začetek gradnje že v letu 2008. Znatna sredstva se namenja tudi za prenovo vrtcev, ki so bili v prejšnjih mandatih zanemarjeni.«

Grilla v proračunu 2008 najbolj motijo pogodbene obveznosti, »ki so bile podpisane v prejšnjem mandatu in bi veljalo ponovno razmisliti, ali so še smiselne. Veljalo bi proučiti možnosti za njihovo prekinitev oziroma reprogramiranje obveznosti. Vendar je to naloga, ki jo bo treba opraviti v prihodnjih mesecih.« Grill bo v prvem branju predlagal, da se nameni nekoliko več sredstev za nakup zemljišč, ki bi jih občina v prihodnjih letih skozi spremembo v stavbna zemljišča prodala po višji ceni in z razliko v ceni povečala prihodke proračuna.

A. Bilbija: Pogrešam prioritete

Ana Bilbija (DeSUS) v predlogu proračuna pogreša prikaz realiziranega proračuna za leto 2007, prikaz realizacije proračuna za 2007 z dejanskim stanjem do 31. novembra 2007 in oceno do konca letošnjega leta. Temu bi logično sledil proračun 2008. »Glede na to sedaj izrečena opozorila v preteklosti sem to tudi pričakovala,« dodaja svetnica koalicijskega DeSUS. Bilbija tudi ocenjuje, da je prihodkovna stran proračuna »nekoliko napihnjena, kar pa ni nujno slabo«. »Težko je tudi oceniti, kako bo realizirana prodaja premoženja, ki je v glavnem odvisna od delavnosti uprave.« Ana Bilbija ocenjuje, da je iz predloženih podatkov težko reči, da proračun ni razvojno naravnani, »kar je sicer priljubljeno reklo. Pogrešam pa prioritete, kamor gotovo sodijo projekti, sofinancirani iz drugih virov in ne samo iz občinskega proračuna, projekti, ki jih je treba dokončati itd.« Bilbija je kritična tudi do tega, da racionalizacija uprave poteka »s polzevo naglico«, kakor tudi racionalizacija družbenih dejavnosti, kar bi vse skupaj vplivalo že na proračun 2008. Svetnica prav tako pogreša »varčevanje pri sleherni postavki na odhodkovni strani in ne samo naštevanje na osnovi kakšnega akta in komu bo plačilo opravljeno.«

D. Smrke: Ni prioritet

Darinka Smrke je v svoji izjavi glede proračuna dejala naslednje: »Priprava vsakoletnega proračuna je zahtevna naloga, ki zaradi omejenih finančnih sredstev in praviloma večjih potreb proračunskih porabnikov zahteva določitev prioritete. Glavna pomanjkljivost predloga proračuna naše občine za leto 2008 je, da nima opredeljenih ključnih usmeritev razvoja in njenih prioritete.«

Kljub temu Darinka Smrke, ki je sicer članica koalicijske Zveze za Dolenjsko (ZzD), priznava investicijsko naravnost proračuna: »Proračun je investicijsko naravnani, saj je 51,6 % proračunskih prihodkov namenjenih investicijam. Pa kljub temu ni med investicijami t. i. Gospodarskega središča JV Slovenije, ki je za regijo in Novo mesto zelo pomembno in ga občine regije ne morejo realizirati brez sredstev EU in brez javno zasebnega partnerstva.« Darinka Smrke tudi meni, da bi morale biti v proračunu zgolj investicije, ki izpolnjujejo določene kriterije. Za tekoče investicije bi moral biti pogoj njihovo dokončanje, prav tako v proračun sodijo investicije s sofinanciranjem EU in RS ter zasebnimi sredstvi ter investicije z izdelano projektno in investicijsko dokumentacijo.

Darinka Smrke možnosti varčevanja vidi v racionalizaciji družbenih dejavnosti: »Na področju financiranja družbenih dejavnosti je potrebno izpeljati racionalizacije. Npr. združevanje vrtcev v eno vzgojno varstveno organizacijo s ciljem znižanja stroškov ne pa kvalitete.« Prav tako je veliko rezerv na področju prihodkov: »Na področju prihodkov je tudi še dovolj rezerv, npr. prodaja zemljišč. Vem, kar za nekaj posameznikov, ki že leta želijo kupiti sosednje zemljišče, ki je v lasti občine, in so pri tem že obupali. Občina lahko s pospešeno izdelavo prostorskih dokumentov pospešuje prodajo zemljišč, prilive v proračun iz naslova kupnin, komunalnih prispevkov in nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča.« Prav tako je perspektivno področje plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Svetnica se sprašuje: »Kakšno evidenco o površinah ima občina in ali plačujejo danes vsi to dajatev za površine, ki jih imajo? To je seveda tudi zgodba o učinkoviti in strokovni občinski upravi. Strinjam se s tistimi kritiki, ki trdijo, da ima uprava slabo vodenje. Zato pričakujem, da bodo sprejeti reorganizaciji občinske uprave sledile tudi kadrovske spremembe. Prepričana sem, da je v upravi danes veliko sposobnih ljudi, ki ga vodstveni delavci ne znajo voditi, med njimi so tudi izjeme, žal redke.«

LDS: Navidez všečen, a napihnjena

Mojca Novak in Boris Dular iz LDS opozarjata, da se proračun vnovič sprejema prepozno. Proračun je sicer všečen, vendar je tako kot letošnji povsem nerealni. Še naprej ostaja odprto vprašanje delitvene bilance z novimi občinami, kar hromi delo občine. Ob tem je iz realizacije letošnjega proračuna videti, da je stanje klavarno: realizacija je namreč le 80-odstotna. Proračun vsebuje tudi 11-odstotno povečanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, s čimer se bo obremenilo tako fizične kot pravne osebe. LDS opozarja tudi na to, da se zmanjšujejo sredstva za nekatere javne zavode, za Narodni dom, za mestno jedro.

»To stanje terja preiščeno postavitev prioritete. Določiti je treba, kaj je nujno za

Marca 2006 se je začela prenova KMJ. Mladinski del (Rozmanova 28) je že obnoven, sedaj poteka obnova številke 26 ter atrija. V letu 2008 bo občinski proračun za to namenil 600 000 EUR, še okrog 300 000 bo potrebnih za dokončanje z notranjo opremo v letu 2009. Skupna vrednost projekta je 4,3 milijone EUR.

temeljno delovanje občine na posameznih področjih – izobraževanja, varstva, kulture, sociale in drugega ter kaj so glede na realno razpoložljiva sredstva sploh lahko še uresničeni,« pravi Boris Dular. Mojca Novak opozarja, da je občina napovedovala dveletni proračun, da so ga napovedovali oktobra in nato še novembra, sedaj pa smo spet pri tem, da bodo kršili zakon o javnih finančnih. Potrebno bo začasno financiranje, dveletnega proračuna pa ni, je razočarana M. Novak.

»V predlogu proračuna ni govora o delitveni bilanci: ni jasno, zakaj župan ne izraabi zakonske možnosti o arbitraži in s takšnim ravnanjem dela škodo mestni občini, saj nesprejetje delitvene bilance hromi delo in postavlja MO v podrejeni položaj in slabša njena pogajalska izhodišča. Zadolžitev v letu 2007 ni bila izvedena, zato tudi ne

izvedene predvidene investicije (Ljubljanska cesta, cesta Ratež-Brusnice, kanalizacija, ČN in vodovod Suhadol),« opozarjajo v LDS.

V LDS so razočarani tudi nad letom 2007. »Proračun 2007 se zaključuje klavarno; njegova realizacija bo v najboljšem primeru 80-odstotna. Neplačane obveznosti pa se brez nelagodja in odgovornosti prenašajo v leto 2008 (npr. neplačana in po višini neznana subvencija mestnemu potniškemu prometu, prenesene obveznosti investicijskih odhodkov kanalizacijskih sistemov, nerealizirana postavka Humanitarnega centra); proračunske postavke za transferje nekaterim javnim zavodom se zmanjšajo – enim nič, drugim veliko –, APT se zmanjša za 1/3 letnih sredstev, in sicer za 160 000 EUR.«

Proračun za 2008 je pripravljen po vzorcu letošnjega, ugotavljajo v LDS. »Obljubljaja

V letih 2006 in 2007 je občina zamenjala azbestno kritino na Osnovni šoli Grm. Proračun 2008 predvideva menjavo kritine še nad starim delom telovadnice.

Športni proračun je poleg vrtcev ena redkih postavk, ki se jim v predlogu proračuna dviguje postavka. Levičar delež denarja, 890 000 evrov, bo občina letos namenila za servisni objekt ob teniških igriščih, v katerem bo tudi kegljišče. (fotografije Tomaž Levičar)

več, kot je realno, zato je všečen. Prav tako je videti, da je razvojno naravnano, saj je proračun višji od letošnjega. »Dejansko je tako kot letošnji nerealen. Proračun vključuje oceno, da bomo kar 4,5 milijona EUR pridobili na razpisih oziroma z zadolžitvijo. Po naši oceni je od 15 do 45 odstotkov proračuna vprašljivih. Proračun nima varovalke, kako bo občina ravnala, če teh sredstev ne bo.«

»Iz predloga proračuna za leto 2008 je razvidno, da se bo ta povečal glede na realizacijo v letu 2007 za več kot 40 %. Glavnino povečanja predstavljajo namenska sredstva iz EU in države za projekta CEROD in čistilna naprava. Kljub temu pa ostaja še odprto več kot 4,5 mio EUR, ki naj bi jih pridobili iz prijav na razpise in zadolževanja v višini 2,3 mio EUR. To pomeni, da je 20 % proračuna popolnoma

odprtega. Če upoštevamo še zahteve iz resolucije projekta Gospodarsko središče JV Slovenije, ki glede na predlog Razvojnega centra za to, da bodo projekt lahko realizirali, v letu 2008 zahteva skupaj skoraj 4 mio EUR (gospodarsko središče 2,9 mio EUR in izgradnja študentskega doma 1,1 mio EUR), to pomeni, da se razkorak povečuje še za nadaljnjih 8 %. To stanje terja premišljeno postavitev prioritete,« zaključujeta Boris Dular in Mojca Novak iz največje opozicijske stranke.

Levičar: Neverodostojno!

Samostojni svetnik, izvoljen na listi LDS, Tomaž Levičar je svoje mnenje o proračunu 2008 strnil v nekaj besed: (pre)pozno, nerealno, necelovito, neverodostojno. Levičar opozarja, da zakonodaja jasno na-

rekuje, da je treba proračun sprejeti pred začetkom proračunskega leta, na katerega se nanaša. Prva tako je opozoril na obljube, da bo župan letos v sprejem ponudil proračuna za leti 2008 in 2009.

Levičar meni, da je glede na zelo skromno realizacijo proračuna 2007 proračun na prihodkovni strani povsem nerealno zastavljen. »Župan je letošnji planirani 33,4 milijonski proračun v 11 mesecih uspel realizirati v zgolj neverjetnih 72 %. Povečanje proračuna s 33,4 milijona v letu 2007 na 40,5 milijona v letu 2008 pa se tudi zaradi slabega dela pri realizaciji zdi milo rečeno utopično. Ob tako počasnem in neintenzivnem delu, kakršnemu smo priča zadnje leto, in ob še nerešeni delitveni bilanci, ki bo dodatno obremenila novomeški proračun, se zdi dodaten predlog župana o 2,5 milijona evrov visoki zadolžitvi občine (gre torej za prek 5 % načrtovanega proračuna za leto 2008) in z veliko gotovostjo precej večji delež dejansko realiziranega obsega proračuna za leto 2008, še dodatno silno tvegano dejanje.«

Levičar pravi, da župan Muhič pozablja na številna področja. »Pravo klofuto župan Muhič s koalicijo v letu 2008 namenja kulturi, mladim, znanosti ter zdravstvu, še posebej pa številnim organizacijam in seveda društvom, ki pridobivajo sredstva za svoje programe tudi iz občinskega proračuna. Med njimi župan močno, kar za 25 %, zmanjšuje celo paradnemu konju novomeške kulture – Anton Podbevšek Teatru, ki mu že lani ni zagotovil zadostnih sredstev, in to navkljub temu, da ima Muhič prenovno Anton Podbevšek Teatra zapisano celo v svojem programu dela. Tak odnos do kulture v Novem mestu, ki menda tudi pod Muhičem želi okrepiti oziroma utemeljiti svoj status regionalne prestolnice z bogato kulturno zgodovino, je povsem depasiran. To kaže tudi na odsotnost celovitega pogleda na razvoj mesta, ki ga ne konstituirajo le cvetlice v koritih, javna razsvetljava, kanalizacija in odvoz smeti, ampak tudi višje potrebe duha. In to se dogaja v proračunu, s katerim skuša župan legitimirati izgradnjo močno predimenzionirane telovadnice v Stopičah, ter v proračunu, v katerem se zaradi slabe politike župana povečuje obseg sredstev za najem poslovnih prostorov kar za okoli 110 000 evrov oziroma za prek 700 %.«

»Nikakor ne moremo spregledati niti tega, da župan Muhič za kar 75 % krči sredstva za urejanje otroških in športnih igrišč ter drastično krči tudi sredstva za urejanje pešpoti. To kaže na zelo mačehovski odnos aktualne oblasti do otrok, do aktivne srbi za zdravje in do okolja.« Levičar opozarja na to, da občinska oblast ne uresničuje nekaterih stvari iz svojega programa dela: »V proračunu za leto 2008 pa konec koncev ni najti niti ureditve kampa za avtodome in prikolice v bližini Krke in mesta (Portovald), kar je sicer ena redkih nalog, ki si jo je Muhič v svojem Programu dela 2006

– 2010 zastavil udejaniti v letu 2008.«

Tako kot že večkrat do sedaj je samostojni svetnik kritičen tudi do neizpolnjevanja predvolilnih obljub. »Muhič je obljubljal celovito prenovno vsaj dveh vrtcev na leto, torej vsaj osmih vrtcev v štirih letih. V letu 2008 zagotavlja le eno četrtno potrebnih sredstev za celovito prenovno vrtca Ostržek ter le del sredstev za prenovno vrtca Ciciban, ki ga bo celovito uspel prenoviti očitno šele v treh letih. Tudi uresničitve številnih ostalih obljub, na primer že kar za leto 2007 napovedano izgradnjo osnovnošolske telovadnice v Stopičah, očitno ne bo uresničena niti v 2008.« Levičar meni, da se novomeška občina čedalje bolj oddaljuje od ostalih mestnih občin in konkurira le še manjšim občinam.

I. Perhaj: To ni moj proračun!

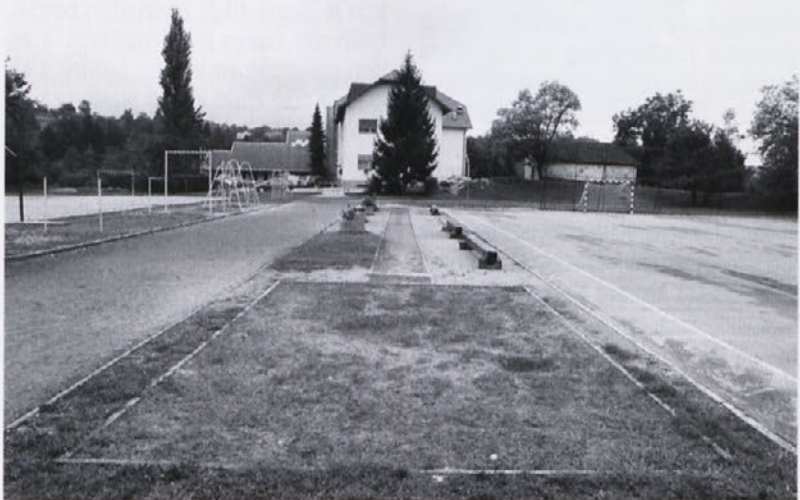
Presenetljivo izjavo glede županovega proračuna je podal podžupan (!) Igor Perhaj: »Glede proračuna za leto 2008 rečem lahko le to, da se povsem strinjam s kolegi-cami in kolegi svetniki, ki so ga ocenili zelo kritično. Moram pa jasno povedati, da pri pripravi in izdelavi proračuna nisem sodeloval, saj niti nisem bil povabljen k temu. To ni »moj« proračun, niti proračun, v katerem bi bile usmeritve SD. Žal pa moram kot podžupan in koalicijski partner nositi vso objektivno odgovornost za izdelek, ki bo na kloph svetnikov občinskega sveta.«

Župan: Veliko je še časa

V kratki izjavi se je o kritikah na račun proračuna odzval novomeški župan in predlagatelj proračuna za 2007 Alojz Muhič:

»Predlog odloka o proračunu Mestne občine Novo mesto za leto 2008 bo občinski svet na seji 20. 12. 2007 obravnaval prvič. Zato pričakujem živahno razpravo in številne predloge, s katerimi so me svetnice in svetniki večinoma že seznanili. Dobre, razvojno naravnane in predvsem realne predloge bo uprava v največji možni meri upoštevala pri pripravi predloga odloka za drugo obravnavo, zato končna slika proračuna utegne biti precej drugačna.

Osnutek odloka, ki ga ponujamo v 1. obravnavo, je skladen z določili Zakona o javnih financah in Zakona o financiranju občin ter določili drugih podzakonskih aktov ter v tem trenutku najbolj optimalen predlog, nikakor pa še ne dokončen. Smo pa pri pripravi predloga proračuna morali zagotoviti sredstva za nadaljevanje investicij in projektov, ki potekajo in se končujejo, prav tako smo upoštevali investicije, ki imajo med viri financiranja sredstva EU in sredstva državnega proračuna.«

Športna dvorana Stopiče. Stopiška osnovna šola že leta moleduje za telovadnico. Občina se je po dolgih let oklevanja velikopotezno odločila ne le za nadstandardno telovadnico, ampak kar za športno dvorano, ki bo skupaj stala kar 2,5 milijona evrov, od tega je občinski proračun v letu 2007 temu projektu namenil 300 000 evrov.

Novomeška občina dobila

Zares

S pridružitvijo zunajparlamentarne stranke AS k stranki Zares je novomeški občinski svet dobil novo barvo. Dosedanja svetnika stranke AS Franci Kek in Tadej Kapš sta postala svetnika Zares. Franci Kek je prepričan, da se bo svetniški skupini pridružil še kateri izmed svetnikov. Vendar

Tadej Kapš in Franci Kek po novem svetniku Zares

to po besedah Keka najverjetneje ne bo svetnik Liste za Dolenjsko Janez Kramar. »Lista za Dolenjsko je suverena enota, s katero bomo sporazumno sodelovali,« pravi nekdanji predsednik AS in najverjetnejši prihodnji podpredsednik Zares. Po besedah Keka je imela Aktivna Slovenija v novomeški občini 154 članov, ki jih bodo sedaj povabili k ustanovitvi novega občinskega odbora Zares. Na vprašanje, ali novomeško članstvo podpira odločitev kongresa Aktivne Slovenija o pridružitvi, Kek odgovarja: »Vsi, ki so se nekoliko poglobili v politično situacijo v Sloveniji, vedo, da je to pravi korak. Poslušam pa kakšne pomisleke, kot na primer: "Kaj je, Kek, si se prodal, da boš poslanec?" S stranko Zares nisimo spregovorili niti enega stavka, kdo in kje bo kandidiral na naslednjih volitvah. Pogovarjali smo se o vsebini, naših lokalnih odborih in participaciji v organih stranke. In tukaj nismo nič kupovali ali prodajali. Kdor pozna volilni sistem, bo vedel, da če bi mi šlo zgolj za to, da postanem poslanec, bi to zagotovo postal, če bi AS vztrajal na samostojni poti in prišel v parlament. Vendar se politike ne gremo zato, da bo določena oseba zasedla poslansko mesto, pač pa zato, ker vidimo, da so neke stvari slabe in jih je treba spremeniti. Svoja stališča bomo lažje udeležali sedaj, ko smo v stranki, ki ima 7 poslancev.« Kek ne načrtuje spremembe delovanja v občinskem svetu: »Delovali bom kot sedaj. Nismo del županove koalicije, vendar ne bomo proti vsemu, kar župan predlaga, ampak le proti tistemu, kar se nam zdi neustrezno.« Kek si od objavljenega predsedniškega mesta v združenem Zares obeta predvsem uredničenje pogledov na politiko, ki jih je zastopal že do sedaj: »Mirno povem, da si obetam določeno mero vpliva. Vendar ne na način poslanca Pukšiča, ko je njegova mala občina Destrižnik že skoraj podobna Las Vegasu. Dolenjska mora dobiti tisto,

kar ji pripada, ne več ne manj. Ne bom mirno gledal, kako nas predstavljajo z dokončanjem avtocestnega kraka. Reševanje romske problematike je treba začeti s čimprejšnjim zagotovitvijo ustreznega števila učnih pomočnikov, ki bodo prisotni v razredu in v romskem naselju. Izobraževanje je ključnega pomena. Že danes se moramo začeti pripravljati, da bomo v prihodnosti znali izkoristiti naravne danosti. Govorim o podeželskem turizmu.« Zakaj sploh združitev z Zares? »Zato ker želimo na državni ravni udeležati svoja stališča za boljše in pravičnejšo Slovenijo. Zato ker ima stranka Zares v podimenu ime – nova politika. Zato ker načela lastne svobode pri stranki Zares ne omejuje zgolj svoboda sočloveka, temveč tudi prihodnji rodovi. Zato ker spoštujejo razlike, tudi socialne, vendar ne tistih, ki bi nastale na podlagi raznih "plenilskih strategij", ampak so posledica dela in znanja. In ne nazadnje zato, ker se zavedajo, da mora biti manj močnim (nezaposleni, bolni, starejši) namenjena posebna pozornost.«

Državni svetnik Kekec s prvimi načrti

21. in 22. novembra letos so potekale elektorske volitve v državni svet (DS). Za predstavnika dolenjskih občin Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Trebnje in Žužemberk

je bil izvoljen novomeški občinski svetnik (SDS) in direktor Komunale Bojan Kekec. Od 21 elektorskih glasov jih je dobil 10, pred Alojzijem Muhičem (6 glasov) in Igorjem Teršarjem (5). Kekec je tako postal eden izmed 40 svetnikov DS oziroma eden od 22 zastopnikov lokalnih interesov. Kekec pravi, da je prva naloga, ki se je bo lotil, obisk tistih občin, ki jih ne pozna najbolje. »Izmenjati želim izkušnje z dosežanimi državnimi svetniki. Ena od prvih nalog bo tudi dobra seznanitev z zakonodajo, ki določa delovanje DS, njegovim poslovanjem in ostalimi akti, ki smo jih dobili na ustanovni seji DS.« Sicer pa se bo državni svet na prvih sejah lotil imenovanja posameznih komisij, kar je pogoj za začetek dela.

Uspehi pri projektu centralne čistilne naprave

V torek, 4. decembra, je v prostorih mestne hiše potekala novinarska konferenca o rekonstrukciji centralne čistilne naprave Novo mesto in hidravličnih izboljšavah kanalizacijskega sistema Novo mesto, na kateri je govoril tudi minister za okolje in prostor Janez Podobnik s sodelavci. Minister je županu in vsem sodelujočim v projektu čestital za uspešno ter hitro opravljeno delo ter pridobljeno gradbeno dovoljenje za cen-

tralno čistilno napravo Novo mesto. Rekonstrukcija in nadgradnja centralne čistilne naprave Novo mesto je skupaj s hidravličnimi izboljšavami kanalizacijskega sistema Novo mesto vključena v pilotni projekt Porečja reke Krke. Po odločitvi občinskega sveta Mestne občine Novo mesto o lokaciji čistilne naprave jeseni 2006 so začele potekati aktivnosti v zvezi s projektiranjem čistilne naprave in kanalnih sistemov. Župan Mestne občine Novo mesto je 17. 4. 2007 zaradi dodatnega projektiranja kanalizacijskih vodov s sklepom spremenil sestavo projektne sveta za projektiranje nadgradnje CCN Novo mesto in kanalizacijskih sistemov, tako da ga sestavljajo: odgovorni vodja projekta Jože Kobe; tehnični vodja projekta za nadgradnjo CCN Novo mesto Igor Ilar; tehnični vodja za kanalizacijske sisteme Ljubomir Jakše; predstavnik KS Ločna Slobodan Novakovič in članica Andreja Gorše. Projektni svet je skupaj z občinsko upravo mestne občine in javnim podjetjem Komunala Novo mesto takoj začel pripravljati razpisno dokumentacijo ter izvedel postopek izbire izvajalcev. Poleg razpisa za pripravo projektov za nadgradnjo CCN Novo mesto so bili razpisani še projekti za hidravlične izboljšave kanalizacijskega sistema Novo mesto, ki bodo prijavljeni na razpis skupaj s projektom CCN Novo mesto, in sicer projektne dokumentacije za dograditev črpališča Bršljin, za gradnjo novega zadrževalnega bazena Težka voda, za spremembo zasnove sekundarnega omrežja Šmihel - ZBDV 16-17 in gradnjo skupnega zadrževalnega bazena, za dograditev zadrževalnega bazena Šmihel (ZBDV 18) s prekritjem objekta, za spremembo zasnove sekundarnega omrežja Gotna vas in gradnja skupnega zadrževalnega bazena 21(28), za izvedbo odvodnjavanja odpadne vode iz območja Kandije, za povečanje zmogljivosti črpališča Kandija, za spremembo zasnove sekundarnega omrežja Bršljin - Cegelnica in gradnja skupnega zadrževalnega bazena 10, za spremembo zasnove sekundarnega omrežja Mestne njive in gradnja zadrževalnega bazena - ZBDV 3, za spremembo zasnove sekundarnega omrežja Ločna z gradnjo novega primarnega kanala do CCN Ločna. Konec novembra je bilo tudi pridobljeno gradbeno dovoljenje za centralno čistilno napravo Novo mesto. Vrednost nadgradnje centralne čistilne naprave Novo mesto je 10,2 milijona EUR, sredstva pa naj bi pridobili iz kohezijskega sklada - predvidoma 65 %, 15 % iz okoljskih dajatev ter po 10 % iz državnega in občinskega proračuna. Potrditev vloge je predvidena do sredine leta 2008, prihodnje leto bo objavljen tudi javni razpis za izbiro izvajalca, predaja čistilne naprave v poskusno obratovanje pa je predvidena za leto 2010. (vir: Mestna občina Novo mesto)

Jože Colarič ob odprtju novega obrata napovedal dvig plač Krkašem za 10 odstotkov

Jože Colarič s sodelavci

18. decembra je predsednik uprave Krke, d. d., Jože Colarič pred svojimi zaposlenimi, ki so prisostvovali odprtju novega obrata za proizvodnjo injekcij, napovedal dvig plač za 10 odstotkov. Sicer pa bo Krka z naložbo v vrednosti 15,5 milijona EUR povečala kapacitete za proizvodnjo injekcij za 30 %. Na novem delu obrata za proizvodnjo injekcij je v prvi fazi vgrajena ena linija za pripravo raztopin za injiciranje, sterilno filtracijo in polnjenje injekcij. Na njej bodo napolnili okoli 30 milijonov injekcij na leto. Nova linija omogoča polnjenje injekcij od 1 do 10 ml. V objektu pa načrtujejo postavitev še dveh dodatnih linij. S tremi novimi polnilnimi linijami bodo tako dosegali kapaciteto od 80 do 100 milijonov injekcij na leto. Z načrtovanjem novega dela obrata za proizvodnjo injekcij so začeli leta 2005. Maja 2006 so začeli z izgradnjo obrata, konec leta 2006 pa je že stekla vgradnja prve strojne opreme. Vsa gradbena in inštalacijska dela so bila zaključena letos poleti, do konca letošnjega leta pa so izvajali kvalifikacije strojne opreme. Poizkusna proizvodnja bo stekla v skladu z načrti januarja 2008. Površina novega obrata, ki je zgrajen v treh etažah, je 4426,45 m². Od tega je skoraj 40 % proizvodnih površin. Proizvodni proces je avtomatiziran. V prvem nadstropju so tehnični prostori s klimati za prvo etažo in čisti prostori za pripravo raztopin za injiciranje. Pritlična etaža je namenjena za proces polnjenja injekcij, v kleti pa je proizvodni prostor - shramba tekočih topil. Glavnina površin kletne etaže je namenjena za klimate, rezervoarje z vodo za injiciranje, prečiščeno vodo in čisto paro. Novi del je v dveh delih povezan s starim delom obrata. Obrat je zgrajen v skladu z najnovejšimi tehnično-tehnološkimi rešitvami in smernicami dobre proizvodne prakse ter evropskimi standardi za varnost in zaščito ljudi in okolja. (vir: Park in Krka, d. d.)

Krka bo gradila v Krškem ...

Novomeška Krka bo investirala tudi na območju občine Krško, sta javnost seznanila župan občine Krško Franc Bogovič in član upra-

ve ter direktor razvoja in raziskav v novomeški Krki Aleš Rotar. Novomeški farmacevt bo na omenjenem območju v naslednjih letih zgradil kompleks potrebnih objektov, v katerih bo v prvi fazi potekala proizvodnja intermediatov oz. osnovnih gradnikov za farmacevtske učinkovine. Proizvodni objekti naj bi skupaj s pripadajočo infrastrukturo obsegali več tisoč kvadratnih metrov. Svojo dejavnost bo umestila na 16,7 hektarjih v neposredni bližini podjetja Vipap Videm. Aktivnosti za odkup zemljišč že potekajo. Večinska lastnica zemljišč je občina Krško, v manjšem odstotku pa fizične osebe, s katerimi so že imeli vse potrebne pogovore in dosegli načelna soglasja. »Nova investicija v našem prostoru odpira tudi možnost novih delovnih mest. Že danes se večje število ljudi dnevno vozi na delo v Novo mesto, s širitvijo dejavnosti pa bo v prihodnosti dana možnost, da bodo kakovostni kadri s srednjo in z visoko izobrazbo več možnosti za zaposlitev dobili tudi v Krškem oz. Posavju. Veseli nas, da se poslovna območja polnijo in da v njih možnost za nadaljnji razvoj prepoznavajo tudi najprodornejša in najuglednejša podjetja v državi, kot je podjetje Krka, d. d.,« je poudaril župan Franc Bogovič. (vir: Občina Krško)

Krka prejela nagrado za poslovno odličnost ...

5. decembra je predsednik odbora za priznanja Republike Slovenije za poslovno odličnost in minister za gospodarstvo Andrej Vizjak Jožetu Colariču podelil priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost (PRSP) za leto 2007. To je najvišje državno priznanje Republike Slovenije na področju kakovosti. Zajema dosežke na področju kakovosti poslovanja kot rezultat razvoja znanja in inovativnosti ter stalnih izboljšav. Nagrada je medresorska, saj spodbuja doseganje odličnih rezultatov organizacij na vseh področjih delovanja države – od poslovnega sektorja, zdravstva, šolstva do javne uprave. Prejmejo ga organizacije, ki so v procesu ocenjevanja dosegle najvišje število točk v svoji kategoriji in so bile izbrane izmed finalistov ter se tako uvrstile v vrh poslovne odličnosti v slovenskem prostoru. (vir: Krka, d.d.)

... ter nagrado za najbolj odprto delniško družbo

Krka je prejela nagrado Portal 2007 za najbolj odprto delniško družbo, ki jo podeljuje Ljubljanska borza. V svoji utemeljilni je Ljubljanska borza zapisala: »Družba je v ocenjevalnem obdobju tekoče, korektno in hitro obveščala o svojem poslovanju, položaju in načrtih, posebej pohvalno je izvedla obveščanje o svoji pomembni korporacijski akciji – cepitvi delnic. Časovne

roke periodičnega obveščanja je jasno in vnaprej razkrila v objavi finančnega koledarja, pred formalnimi objavami pa je objavljala tudi prve ocene poslovanja za določeno obračunsko obdobje. Spletne strani izdajatelja odlično izpolnjujejo zahteve glede obsega dosegljivih informacij, preglednosti ter dostopnosti do ključnih informacij za vlagatelje. Letno poročilo izdajatelja za 2006 je izstopalo zaradi obsega razkritij in zelo dobre preglednosti. Družba izstopa pri načinu komuniciranja in graditvi odnosov z analitiki in mednarodnimi vlagatelji. S sodnimi objavami v angleškem jeziku, spletnimi stranmi v tujih jezikih in prevedenimi publikacijami je družba zgledno zagotavljala enakomerno obveščeno med tujimi vlagatelji, posebno skrb pa je namenila vzdrževanju stikov z njimi tudi preko udeležb na različnih konferencah za vlagatelje. Družba je organizirala celotedenske obiske pri svojih delničarjih v tujini in ostalih vlagateljih, edina od navedenih družb ima tudi podpisane pogodbe s številnimi investicijskimi bankami, ki redno spremljajo delnico tega farmacevtskega podjetja. Krka, d. d., Novo mesto, je lahko zgled vsem družbam, ki želijo izgraditi trden odnos in prepoznavnost med domačimi in tujimi vlagatelji«. Nagrado je na prednovoletnem srečanju uprav udeležencev kapitalskega trga predsedniku uprave Krka Jožetu Colariču podelil predsednik uprave Ljubljanske borze Marko Simoneti. (vir: Krka, d.d.)

CGP, d.d.: Zadovoljstvo ob koncu poslovnega leta

Marjan Pezdirc

Marjanu Pezdirc, predsednik uprave je ob zaključku koledarskega in poslovnega predstavljal dosežke družbe CGP v iztekajočem se letu in plane, ki jih nameravajo uresničiti v prihodnjem letu. Po njegovih besedah je bilo leto 2007 na osnovi zdajšnjih podatkov zelo uspešno. Danes poslovni sistem CGP skupaj s hčerinskimi družbami šteje preko 900 zaposlenih, sama delniška družba jih ima okoli 740, imajo pa tudi večje število zunanjih izvajalcev.

Celotna realizacija, ki jo je družba dosegla v tem letu, znaša približno 95 milijonov evrov. Ta številka je za družbo bistvenega pomena, saj so s takim tržnim deležem

postali pomemben člen slovenskega gradbenega trga. Po besedah Pezdirca je bil v letošnjem letu najpomembnejši projekt dokončanje avtocestnega odseka v Prekmurju (prvi večji projekt, ki ga je družba CGP realizirala zunaj domačega področja). Uspešno se jim je razširiti tudi na širši tržni prostor; realizacija na hrvaškem je trgu je letos presešla 5 milijonov evrov. Kar se tiče vsebin dejavnosti, so v preteklosti bazirali predvsem na nizkih gradnjah, v zadnjih letih pa se povečuje realizacija visokih gradenj. Uspešno so zaključili ali se zaključuje več projektov (hidroelektrarna na spodnji Savi, projekti na avtocestnih odsekih, športna dvorana v Škofljici, športna dvorana v Kočevju, projekt Srednje glasbene in baletne šole v Ljubljani, projekt na vojaškem kompleksu Cerklje, ...). V fazi operativnih realizacij je prišel tudi peti steber investicijskega inženiringa, saj so projekte pripeljali do faze gradbenih dovoljenj. V letošnjem letu so iz večjih razlogov spremenili tudi lokacijo dejavnosti in se iz Ljubljanske ceste preselili v prostore nekdanje Interevropske, ki so namenjeni za režijske funkcije poslovnega sistema CGP. Za naslednje leto načrtujejo nadaljevanje že pričelih aktivnosti. Nadaljevali bodo s širjenjem na področja izven Slovenije. To so predvsem trgi držav bivše Jugoslavije in ruski trg, na katerega se bodo morali še posebej pripraviti.

CGP uresničil obljube o odprtju Kandijske

Predsednik uprave CGP, d.d. je napovedal, da bo Kandijska cesta, katere zapora je v Novem mestu povzročila prometne težave, v obe smeri prevozna v soboto, 22. decembra. Spomnimo: ob izbruhu negodovanja so napovedali so, da bo do božiča odprt vsaj en pas.

MO NM odprla razpis za častnega meščana ...

Komisija za priznanja in nagrade občinskega sveta MO NM je v skladu z Odlokom o priznanjih in nagradah Mestne občine Novo mesto na dopisni seji 10. 12. 2007 sprejela sklep o javnem razpisu za priznanja in nagrade Mestne občine Novo mesto za leto 2007. Javni razpis je bil objavljen v Dolenjskem listu 13. decembra 2007 in na spletni strani Mestne občine Novo mesto. Z razpisom so razpisane naslednje nagrade in priznanja za leto 2007: naziv častni občan Mestne občine Novo mesto; nagrada Mestne občine Novo mesto; Trdinova nagrada; Grb Mestne občine Novo mesto. Rok za posredovanje predlogov za priznanja in nagrade Mestne občine Novo mesto je 14. januar 2008. Nagrade bodo podeljene ob občinskem prazniku Mestne občine Novo mesto 2008. (vir: MO NM)

... in podelila občinske nagrade za raziskovanje

V sredo, 12. decembra, je župan MO NM podelil nagrade na področju raziskovalne in inovacijske dejavnosti v naši občini. To je bila že trideseta podelitev. Nagrado za raziskovalno delo mladih so prejeli Maja Bregar, Eva Pušavec, Kaja Primc in Jernej Zupančič ter Janez Mikec in Marko Pirc. Nagrado za mentorsko delo z mladimi je prejel Đuro Oluić, za raziskovalne dosežke in inovacijsko delo pa so bili nagrajeni Simon E. Pantar, Roman Lenaršič ter Tomaž Habinc, Igor Lekše, Aleš Jakša in Boštjan Judež. Na razpis Mestne občine Novo mesto, ki je bil objavljen oktobra 2007, se je odzvalo 6 predlagateljev s 14 prijavi. Predloge prijave je obravnavala strokovna komisija za raziskovalno dejavnost v sestavi Franc Vrečer (Krka, d. d.), Andrej Škrinjar (Armat, d. o. o.), Iris Fink (Višja ekonomska šola), Blaž Rodič (URS) in Ivanka Kumelj. (vir: MO NM)

V Galeriji Simulaker Borut Peterlin

22. decembra se odpira razstava Boruta Peterlina Striptiz (glej tudi rubriko Fotopub), na kateri bo avtor razstavil projekt, ki sicer kot rubrika izhaja v tedniku Mladina.

Odstopil trener odbojkaric TPV

Z mesta trenerja novomeških odbojkaric TPV je odstopil trener Bogdan Kotnik. Mesto trenerja je začasno prevzel kar predsednik TPV Bojan Vernig. Mediji so poročali, da je Kotnik TPV zapustil zaradi spora z Vernigom, ki pa govori o sporazumni prekinitvi sodelovanja: »S trenerjem Bogdanom Kotnikom, ki je po strokovni plati dobro opravljal svoj posel, nismo prišli do skupne rešitve oz. do dogovora. Zato smo se obojestransko strinjali, da prekinemo sodelovanje. Ker je do prekinitve sodelovanja prišlo na hitro in v neugodnem trenutku, tik pred odhodom v Atene na tekmo 3. kroga pokala Challenge, sem jaz prevzel vlogo trenerja. Najprej se bomo osredotočili na odigravanje preostalih tekem, naslednji teden pa bomo začeli razmišljati, kako do konca sezone,« je povedal Vernig.

Pripravila: Uroš Lubej, Maja Regina, fotografije Boštjan Pucelj, Boštjan Vovk

sto besed na mesec

Parkirajmo na slavnih bregovih Krke

Novomeška občina je pred leti brežino Krke na Loki s postavitvijo fizičnih ovir odtegnila avtomobilom. A to je bilo očitno le začasno, saj je kultura avtomobilistov sčasoma spet naredila svoje. Stebrički, ki so preprečevali dostop na sveže urejeno zelenico, so počasi izginjali, namesto gojene trate so nastajali blato in luže, prostor pa spet povsem neovirano zasedajo avtomobili. Pred leti v ureditev vložen denar je tako šel bolj ali manj v nič. Občinskih redarjev pa semkaj ni in ni, kaj šele, da bi občina oziroma Agencija za šport, ki upravlja z rekreativnim parkom Loka, vsaj s kakšno novo oviro preprečila tako uničenje pred časom celo nagrajenih »naravnih« brežin reke.

Rezervirano za ostrižene

V starem mestnem jedru pogosto zmanjka parkirnih mest. To je menda vzrok, da celo občinarji parkirajo kar sredi ceste na Glavnem trgu. Toda občina celo tam, kjer ima možnost smiselno urediti kakšno novo parkirno mesto v mestnem jedru, na to možnost pozablja. Tako je tudi na dnu Pugljeve ulice, ob frizerskem salonu Zlata, kjer je nekdo parcelo, ki je v lasti očitno kar malce posvojil in na tablo ob njej zapisal: »Opozorilo! Parkiranje je dovoljeno samo za stranke frizerskega salona.« Kaj pa vsi ostali? In kje je spet občinski inšpektor? In minister Lojze?

Vzemi si svoj košček rotovža

Letošnjo pomlad je bil novomeški rotovž slavnostno odprt in predan namenu. Vanj se je vselil tudi župan. Če smemo soditi po oknih v sejni dvorani občinskega sveta, kjer kljukice, ki so sicer namenjene odpiranju oken, ostajajo kar v rokah, pa je bila prenova zaključena malce površno. Slavni berlinski zid je končal le kot suvenirček v rokah turistov. Bo tako tudi z rotovžem, potem ko bo vse propadlo?

Parkirna hiša pod Bregom

Župančičevo sprehajališče naj bi veljalo za eno imenitnejših stez novomeških rekreativnih sprehajalcev, breške hiške pa so vsaj bile tudi eden od bolj pogosto dokumentiranih motivov turistov. Enim in drugim v kader doživljanja že dalj časa stopa iz desk zbita in v črno prebarvana garaža, ki stoji na občinski parceli. Minister Lojze pa nič. (Tekst in fotografije Tomaž Levičar, Uroš Lubej)

Barica Smole: Reka slezenaste barve

Aleksandra Kardum: Kar sem zamoščala

Nejc Gazvoda: Fasunga

Cvetka Bevc: Zgodbe iz somraka

V NOVO LETO Z NOVO KNJIGO ZALOŽBE GOGA!

NAGRADNA IGRA: Katere tri knjižne zbirke izdaja Založba GOGA?

Odgovorite na nagradno vprašanje in odgovor skupaj s podatki pošljite najkasneje do 20. 1. 2008 na naslov Založba GOGA, Revija Park, Glavni trg 6, 8000 Novo mesto ali na elektronski naslov maja.regina@park-on.net. Med pravnimi odgovori bomo izžrebali štiri nagrajence, ki bodo prejeli knjigo Založbe GOGA.

W. A. Mozart & N. Pop Tasič

Otrok, ki je ustvaril svet

Kraj / APT
Čas / 2008

www.antonpodbevsekateater.si

Slovensko društvo Hospic,
Območni odbor Novo mesto dobilo prostore in telefon

»Ob spoznavanju minljivosti lastnega življenja postane vsak trenutek zelo dragocen. Biti poleg ob umiranju je izkušnja, ki vodi v premislek o lastnem odnosu do življenja, sočloveka, umiranja in smrti ter nas vse uči živeti. Slovensko društvo Hospic skuša s strokovnim osebjem in prostovoljci dodajati življenje dnevom in olajšati zadnje mesece življenja.«
(Tatjana Žargi, predsednica Slovenskega društva Hospic)

Vloga prostovoljca:

Prostovoljci pripomorejo k celoviti in edinstveni oskrbi. Poleg družabništva ob odsotnosti svojcev poskrbijo za varnost bolnega, drobna hišna opravila, pomoč pri gibanju, hranjenju, osebni higieni ali sprehodu. Bolniki prostovoljcu velikokrat zaupajo stvari, ki jih svojim bližnjim ne morejo, in tako vzpostavljajo tesne vezi. Prav sočutna bližina pa je tisto, kar v zadnjih tednih in dnevih umirajoči najbolj potrebuje. Prostovoljno delo je seveda brezplačno. Prostovoljca pa po opravljenem usposabljanju v družino uvede osebje Hospica.

Kako do Hospica v Novem mestu in njeni okolici:

Za obravnavo v hospicu ne potrebujete napotnice. Na lastno željo ali pa na priporočilo medicinskega, socialnega osebja, prijateljev znancev, pokličite na **telefon Območnega odbora Novo mesto, 051 454 845**, ki bo v začetku dosegljiv od ponedeljka do petka med 16.00 in 20.00 uro. Pokliče lahko tudi vsakdo, ki bi si želel postati prostovoljec. Prostore za srečanja območnega odbora in razgovore z uporabniki nam je velikodušno odstopila KS Drska. Več informacij tudi na spletni strani: www.drustvo-hospic.si.

Vloga slovenskega društva Hospic:

Hospic je nevladna, nepridobitna, humanitarna organizacija, ki nudi celostno oskrbo bolnika in njegovih svojcev, takrat ko aktivno zdravljenje neozdravljive bolezni ni več možno in lahko v kratkem pride do smrti. V tem času se delo Hospica šele začne. Cilj oskrbe Hospica je učinkovito lajšanje bolnikovega trpljenja, posluš za njegove potrebe, usmerjanje v smiselno izpolnitev zadnjih mesecev življenja in opora svojcem v času umiranja in žalovanja.

Kdo izvaja oskrbo bolnikov in svojcev:

Strokovni tim Hospica sestavljajo zdravnik, medicinske sestre, družinski koordinator – psiholog ali socialna delavka in prostovoljci. Zunanji sodelavci (osebni zdravnik, specialisti, patронаžna služba, različni terapevti, pomoč na domu), ki skrbijo za dobrobit bolnika, so v tesnem stiku s timom Hospica.

Vsa oskrba Hospica je za uporabnika brezplačna.

Restavracija

NOVA

ROLETARSTVO

Medle

IZ LASTNEGA PROIZVODNEGA PROGRAMA NUDIMO

*ROLETE

*ŽALUZIJE

*KOMARNIKI

*SCREENI*ROLOJI*TENDE

*ELEKTROPOGONI

* PVC OKNA IN VRATA

Roletarstvo Medle d.o.o.
 Podbevškova ulica 31,
 8000 Novo mesto,
 • tel.: 00386 7 3 930 930 • fax: 00386 7 3 930 947
 • e-mail: info@medle.si
 • www.medle.si

Informacije:
 07
33 • 211 • 08

gostišče Loka
 Novo mesto

Srečno 2008!

— Predstaviti se utegne biti pomembno. —

— Predstaviti se utegne biti pomembno. —

— Predstaviti se utegne biti pomembno. —

— Predstaviti se utegne biti pomembno. —

— Predstaviti se utegne biti pomembno. —

— Predstaviti se utegne biti pomembno. —

Prvi turistični vodnik *Po Dolenjski.*

Že v pripravi.

Naročila oglasnega prostora na tel.: 07/393 08 12 ali mob. tel.: 040 804 083

u ✓

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Skoraj tridesetletnega absolventa študija rehabilitacijske pedagogike in defektologije, menda ne več dolgo, privlačita delo z mladino in predvsem mladinska kultura. Čeprav ne deluje v smeri, ki si jo je izbral za poklic, ga je ta poleg pedagoško usmerjene družine po svoje označila. Povedal je, da njegovo okolje zaznamuje več vrednot, kultura, pedagogika in prostovoljstvo. Posebej ga je zaznamovalo taborništvo. Njegova starša sta se spoznala kot tabornika, tako je taborništvo postalo družinska tradicija in ga kot prvo seznanilo s pedagogiko.

Sedem let mineva, odkar se je Novomeščan, od nedavnega tudi malce Brežičan, Borut Pelko povezal z utripom novomeškega zavoda LokalPatriot. Ko sva se nazadnje pogovarjala, je bil pomočnik direktorja, od 1. aprila je direktor. Njegova zgodba se je začela v obratnem vrstnem redu. Kot nadobuden študent se je pridružil Društvu novomeških študentov, ki ga je označil za valilnico zamisli, zbirališče prostovoljcev s presežnimi idejami in gojišče kadrov za različne zavode, delujoče v okviru društva. Vodstvo društva je pred osmimi leti ugotovilo, da je na področju kulture, mladine in založništva postalo tako dejavno, da je delo začelo prehitevati organizacijo. Določena vprašanja je bilo treba urejati poklicno. Borut je imel nekaj pripomb, pa so ga povabili, naj zadeve uredi. Čez nekaj dni je delal za točilno mizo. Šel je skozi ustroj zavoda. Postal je upravnik kluba, bil je pomočnik direktorja, zadolžen za razpise in trženje, pokrival je mladinski program. Za direktorja so ga imenovali v prelomnem obdobju, ko se je LokalPatriot po doseženem določenem vrhu znašel pred vprašanjem, kako naprej in kako do novih prostorov. Zdi se, da se je ob tem tudi sam znašel na prelomnici. Od jeseni živi v Brežicah. Če smo natančni, tam bolj kot ne spi. Še vedno pa je povezan z rodnim mestom, kjer preživi večino dneva.

»Moja služba je bila že pred tem resna in odgovorna, čeprav jo je okolica včasih videla drugače. Glavna sprememba je, da je sedaj večina odgovornosti moje, posebno težo pa imajo ugled in prepoznavnost LokalPartiota ter njegova odgovornost do Novega mesta. Oči so uprte v nas, izvajamo programe, h katerim smo se zavezali na evropski, državni in lokalni ravni. Gre tudi za odgovornost do sodelavcev. LokalPatriot je vsa leta rasel, v preteklosti so ga lahko

vodili dva ali trije posamezniki, danes obseg dela zahteva osem članov kolegija. Veliko je tudi ukvarjanja s financami. Podobno kot ostale nevladne in kulturne organizacije smo večino leta globoko v kreditih, zato sta racionalnost in odgovornost tembolj prisotni. Treba je dobro načrtovati, kar moji sodelavci znajo. Na koncu, ko se vsi prilivi iz zagotovljenih razpisnih in ostalih virov stečejo v hišo, vedno uspešno pokriti terjatve. Brez premišljene programske in finančne politike bi lahko hitro nasedli, tako gre pri tem delu za velik izziv. Odgovornost in trdo delo sta kljub včasih nekoliko mehki pedagoški roki vodili našega zavoda,« je povedal.

Seveda odgovorno delo ponudi tudi kakšna ugodnost, saj Borut ne skriva, da je hedonist. »Ko te recimo povabijo na večerjo z nizozemskim prestolonasledniškim parom ali ko te predsednik države povabi na sprejem, se počutiš polaskanega. Taki sladkorčki ti dlje časa dajejo lep občutek.«

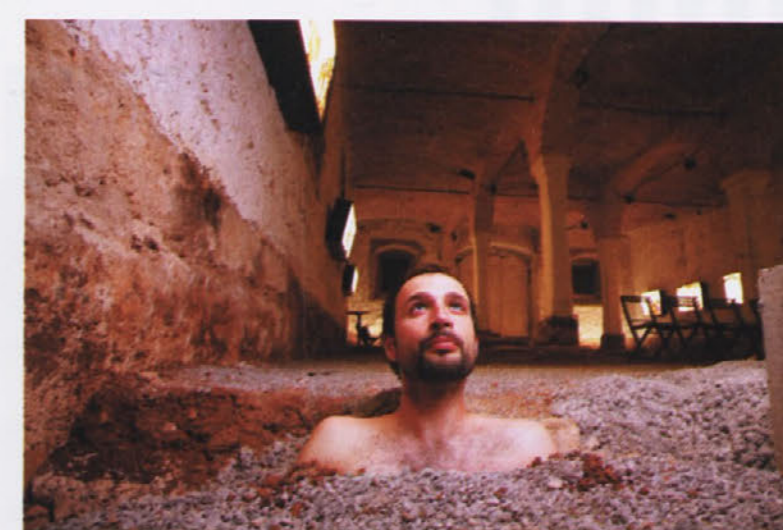
Za LokalPatriotom je določeno obdobje uveljavljanja, zaslužil je ugled enega ključnih mestnih kulturnih dejavnikov. Če bi na tej točki prenehal delovati, bi za njim ostala opazna praznina. »Dobro delo si lahko okolje različno razlaga. Naša želja ni kazati na napake drugih, slej ko prej pa se znajdeš v položaju, ko te nekdo ne mara in se čuti izzvanega. Takrat slišimo očitke o starosti, prevelikem vplivu, nekatere celo moti, kje spiš. Menim, da je na drugi strani še vedno večje število ljudi, ki so spoznali naš pomen, naše delo in kaj je celotna skupina Društva novomeških študentov z Gogo, s Situlo, Simulakrom in z LokalPatriotom dala mestu. Ker sem do tekmecev lojalen, menim, da bi se ob našem odhodu kmalu našel kdo, ki bi zapolnil to mesto, vendar bi vseeno ostala velika praznina. Naših osem let je mestu dalo pečat. Trdimo, da smo mladinski producenti, vendar osemdeset odstotkov naše mladinskosti izkazujemo skozi kulturo. Zadnjih osem let lahko strnemo v zgodbo o uspehu, ki se še ni zaključila. Pred nami so veliki izzivi, sodelovali bomo pri projektu prestolnice evropske kulture leta 2012. Novo mesto bo pri tem projektu dalo pet programov, od teh bo dva prispeval LokalPatriot. Pred nami je selitev kluba.«

Pred letom ali dvema mi je dobro obveščeni prijatelj dejal, da je Borut najzvestejši član LokalPartiota in velik lokal patriot. Ni se motil.

Borut Peterlin
Striptiz

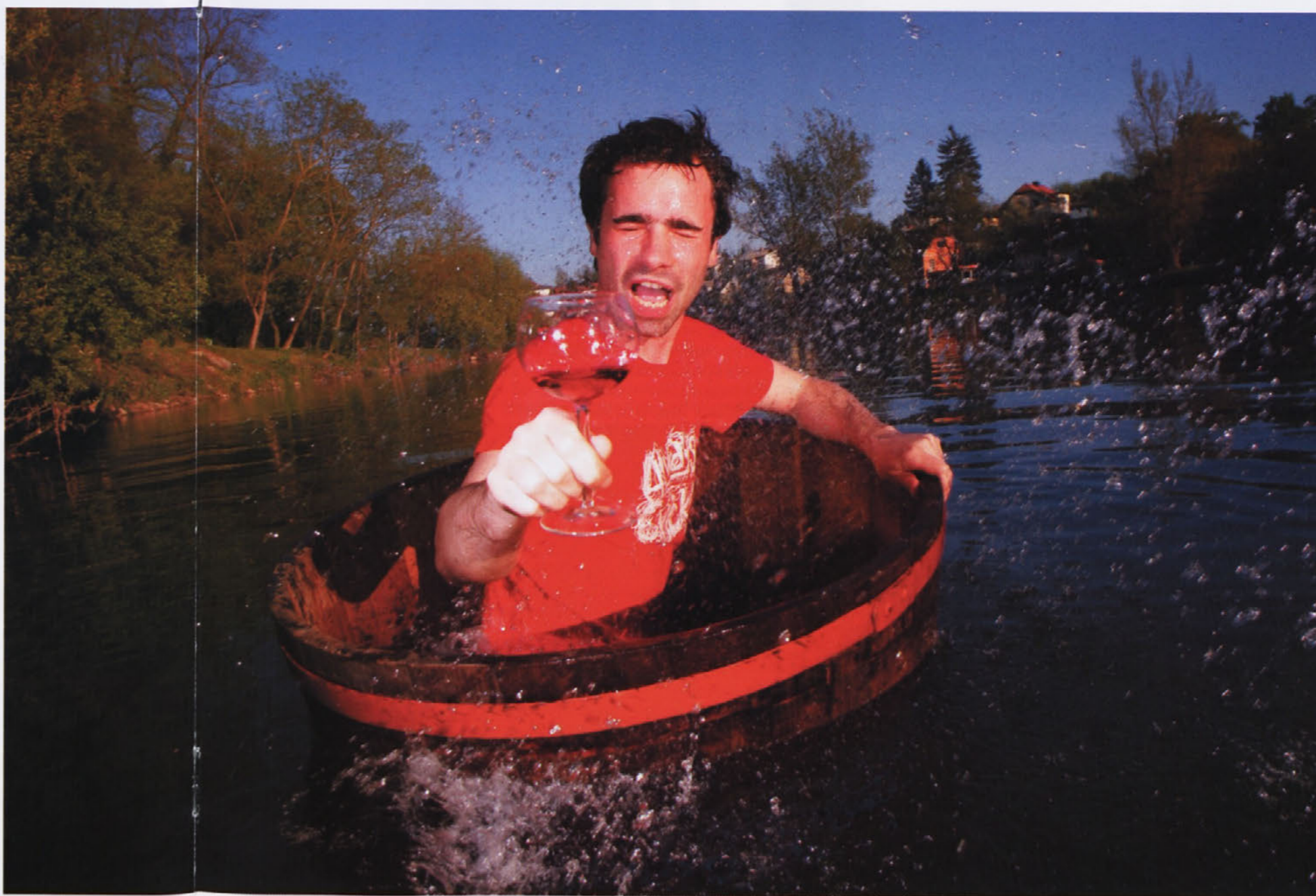
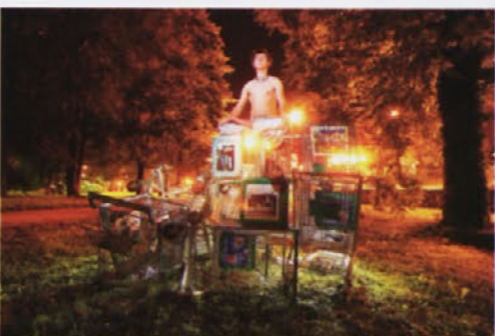

Za Peterlinove fotografije serije Striptiz sta značilni bogata asociativnost in sugestivnost. Avtor portretiranje umešča v slikovite in pomensko večplastne situacije, pogled zgosti na detajle, ki jih beleži in kadriira v pomensko bogate verige. S premeščanjem pomenov, potujitvijo, pervertiranjem, tudi indiskretnostjo, upodobljenčeva osebnost pridobi nove dimenzije, portreti pa na moči prezence, s čimer se bistveno ločujejo od sfabriciranih ateljejskih poizkusov. Za Peterlinove fotografije je značilna preišljena kompozicija, natančna formalna strukturiranost, vendar pa ta umetnost ne sili v prvi plan, kajti evokativna intenziteta motivov je tista, ki daje seriji izpovedno moč.

Avtor svoje "modele" slači v prenesenem pomenu besede. Njihovo medijsko pojavnost dekonstruira s tem, da poudarja lastni pogled. Podobi tako pomaga, da se osamosvoji, upodobljenci pa se s tem na novo spoznavajo in odkrivajo.

Iztok Hotko

Na fotografijah so (od zgoraj in v smeri urinega kazalca): Marijan Dovič, Simon Žizek, Iztok Hotko, Matjaž Berger, Rajko Šajnovič, Igor Lumpert, Nejc Gazvoda, Boštjan Pucelj, Studio Pašteta, kolesarji Adrie in Damijan Šinigoj.

Mlada gledališka scena

Druga stran novomeškega teatra

Maja Regina, foto Schyzma in Grad Teater

Dolenjska se lahko ponaša s precej bogato gledališko tradicijo. Ogromna pridobitev za Novo mesto je nedavna ustanovitev profesionalnega gledališča, poleg tega pa (sicer nekoliko v ozadju) aktivno delujejo manjše pa tudi nekoliko večje amaterske gledališke skupine.

Najbolj prodorni »mladinski« gledališki skupini sta trenutno prav gotovo Schyzma in Grad Teater. Prva ustvarja v Novem mestu, druga v Trebnjem. Sicer pa ju povezuje marsikaj. Člani obeh so mladi in ambiciozni ustvarjalci sodobnih odskih predstav, ki poskušajo z igro izraziti in prikazati karakteristike modernega časa. Bodisi s kritiko današnje družbe ali samo s preprosto komičnostjo ter z inovativnimi gledališkimi pristopi želijo obiskovalcu predstave vtisniti trajni pečat.

Schyzma na odru ...

Schyzma je mlada gledališka skupina, ki v Novem mestu deluje šele tri leta. Ekipo sestavljajo ambiciozni srednješolci, ki želijo ustvarjati kakovostne in atraktivne sodobne odrske predstave.

Vodja skupine, režiser in lahko bi rekli tudi krivec za nastanek gledališke skupine je 18-letni David Petrovič. Že od otroštva je navdušen nad gledališčem in vsem, kar je z njim povezano. Pred nekaj leti se je tako udeležil festivala Exodos (festival sodobnih odskih umetnosti) v Ljubljani. Sodeloval je kot igralec in kostumograf. V Novem mestu je zbral skupino in s pomočjo pridobljenih izkušenj na oder postavil prvo gledališko predstavo. V Sokolskem domu je skupina Schyzma septembra 2006 uprizorila igro *Ali si človek?* »Predstava je bila narejena malo za šalo in malo zares, precej smo tudi improvizirali,« je pojasnil David. Kljub preprostosti celotne postavitve je bila publika navdušena. Ekipo je tako za nadaljnje ustvarjanje dobila ogromno motivacije in nov zagon. Taista predstava je zatem doživela še dve uspešni ponovitvi. Kot dokaz in potrditev, da so na pravi poti, so v okviru mednarodnega projekta na festivalu Theatron v Ljubljani prejeli častno priznanje Goethe-Instituta. Za tako mlado in popolnoma amatersko gledališko skupino je bil to ogromen uspeh. Od takrat dalje

se poskušajo izpopolnjevati, nadgrajevati, skratka, izboljšati svojo odsko dejavnost na vseh ravneh.

Zanje je bila velik izziv tudi njihova zadnja predstava *Resonanca uspeha*, ki so jo letos septembra uprizorili v KC Janeza Trdine. Sodobna glasba, inovativna scenografija, videovložki in temačno mistično ozračje so pojmi, ki lahko na grobo opišejo t. i. »igro prostih asociacij«.

Če se le da, pri produkciji sodelujejo vsi člani skupine, tako da lahko vsak v igro vložijo svoj košček in sooblikujejo končni izdelek. Izhajajo iz lastnih izkušenj, ideje za predstavo pa črpajo iz vsakdanjega družbenega in osebnega življenja. Pri uprizoritvi težijo k temu, da predstave niso ujele v nekakšen okvir. Ne želijo se držati omejitev in začrtanih kalupov. Povezavo med segmenti igre tvorijo le asociacije, tako tudi sama zgodba ni jasno začrtana. Takšno predstavo na neki način dokončno izoblikuje šele gledalec.

Mladi in polni entuziazma si želijo ustvariti še več. Za naslednje leto že pripravljajo nov projekt – v načrtu imajo produkcijo tretje odrske predstave, najverjetneje z ljubezensko tematiko.

Grad Teater se predstavlja

Grad Teater (imajo tudi svojo spletno stran www.gradteater.com) deluje pod okriljem Zavoda ARTI, ki je bil ustanovljen leta 2000, da bi spodbujal tako ustvarjalnost kot tudi ustvarjanje. Skupino sestavljajo mladi in kreativni ustvarjalci gledaliških predstav z idejno vodjo projektov ter režiserko Ano Rokvič. Pri ustvarjanju predstav skušajo vsako sezono uporabljati nove pristope. Poudarek namenjajo tehnikam improvizacije, fizičnemu gledališču, lutkarskim tehnikam in preostalim alternativnim pristopom ustvarjanja, katerih bistvena značilnost je, da ne temeljijo na vnaprej napisanem tekstu oz. scenariju. Predstave na

Prizor iz predstave *Resonanca uspeha*, ki jo je Schyzma 22. septembra letos v KCJT premierno predstavila novomeškemu občinstvu.

stajajo na podlagi prvoosebni izkušenj, torej je vsaka uprizoritev odraz njihovega lastnega videnja tematike.

Na seznamu lastnih produkcij imajo kar sedem predstav: *Krokarji*, *Povodni mož*, *Rdeča kapica*, *Grimčkarija*, *Fant gre na faks*, *Predstava o ljubezni* in nenazadnje še vedno aktualno *Slovenija od kod lepote tvoje?* Ta humorno in brez dlake na jeziku prikazuje stereotipe slovenskega kulturnega vzorca. In negotovanje je po njihovem mnenju splošna značilnost komunikacije med Slovenci. S pomočjo pretiravanja odstirajo njegov fenomen, sprašujejo se o njegovi smiselnosti in protislovlju.

Od leta 2002 v okviru svojih projektov vsako poletje organizirajo festival gledališča, glasbe in plesa *Le Soleil*. Na tej priveditvi se je zvrstilo mnogo kakovostnih domačih in tujih izvajalcev. Naj omenim le letošnji festival, ki ga je popestrila ena najboljših slovenskih etno-jazz zasedb *Fake Orchestra*. Pomemben projekt je gotovo tudi mladinska izmenjava *Stereotypes through*

theatre v juniju 2006. V sodelovanju z EU je Zavod ARTI gostil mladinsko izmenjavo, na kateri so raziskovali in govorili o lastnih kulturnih stereotipih. In izkazalo se je, da je gledališče učinkovito orodje pri izražanju in dojemaju lastnih predsodkov.

Za prihodnje poletje načrtujejo že sedmi ter še pestrejši festival *Le Soleil*. Prav tako imajo na seznamu projektov mednarodno izmenjavo v okviru šestih evropskih držav z naslovom *Diversity on stage* na temo narodnostne manjšine. Na plano želijo spraviti še gledališko predstavo za otroke in angažirati razvoj uličnega gledališča. »Poglejte ven, nasmejte se življenju, igrajte ga!«, je sporočilo, ki nam ga s svojo ustvarjalnostjo poskuša posredovati Grad Teater.

Še malce zgodovine ...

Sicer pa ima Dolenjska pestro gledališko zgodovino. Kot je že pred leti pisala Magda Lojk (Park, letnik 5, št. 5, 6, 7) je bila leta 1848 v Novem mestu krstna uprizoritev Linhartove drame *Ta veseli dan ali Matiček se ženi*. Kulturno dogajanje so ves čas bogatile številne amaterske gledališke skupine. Nastala je cela kopica društev; 1886. je bilo ustanovljeno Rokodelsko društvo, ki je v svoj program uvrstilo tudi gledališko dejavnost. Leto kasneje se pojavi društvo Sokol ter kmalu po 1. svetovni vojni še društvo Orel. Takoj po osvoboditvi je nastalo še kulturno društvo, poimenovano po narodnem heroju Dušanu Jerebu in je aktivno delovalo dobrih 35 let. Bogato domačo odsko dejavnost je po razpadu omenjenega gledališča dosegel mrk. Z redkimi izjemami, seveda. In v zadovoljstvo številnih se stvari na tem področju počasi postavljajo na nogo.

Plakat za zadnji projekt Grad Teatra.

**razvojni
center**
novo mesto

Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
Tel: 07/33 72 980, fax: 07/33 72 981

**Poslovnim partnerjem in njihovim najbližjim
želimo v letu 2008 veliko poslovnih uspehov
ter mnogo drobnih radosti.
SREČNO!**

CeROD
d.o.o.

CeROD, center za ravnanje z odpadki, d.o.o., j.p.

*Vsem občankam in občanom
želimo vesel božič
in
srečno novo leto.*

tiskarna
vesel

GRAFIČNO
OBLIKOVANJE
IN PRIPRAVA
ZA TISK

OFFSET TISK

**TISK ETIKET
V ROLI**

**TISK PLASTIČNIH
KARTIC**

Tiskarna Vesel d.o.o. • Šentjernejska cesta 15, 8000 Novo mesto

Tel.: 07 3 373 390 • Fax: 07 3 373 393 • E-mail: tiskarna.vesel@siol.net • www.tiskarna-vesel.si

**Stane Granda
Jovo Grobovšek
Bojan Radovič
Peter Simič**

Novo pri Založbi GOGA!

Množica novih fotografij,
predelana in dopolnjena vsebina.

Izšla je prenovljena monografija o Novem mestu!

Novo mesto

Cena knjige je 62,50 EUR.
Za dodatne informacije o knjigi
obličite spletno stran www.goga.si/ostaleizdaje
ali pokličite na tel. 07/3930802.

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO

Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

**Umaknilo vsak hip se bo staro leto,
Se med vrati časa zadnjič zaiskrilo,
Preden se od nas bo končno poslovilo.
Enkrat letno vsi si voščimo prevzeto,
Široko svoja srca bližnjim vsem odprimo,
Naj uspešni, zdravi bodo, jim želimo -
Obetavno čim bolj naj prične se leto!**

Srečno 2008!

*Skupni dosežki in doživetja krepijo vero
in duh sodelovanja, ki nam daje moč
za nova dejanja.*

*Želimo vam, da bi občutili božično srečo
ter zdravja in uspehov v letu 2008!*

Vaša

**KOMUNALA
NOVO MESTO**

**Vesele praznike ter veliko
osebne sreče in uspeha!**

Vem zakaj:

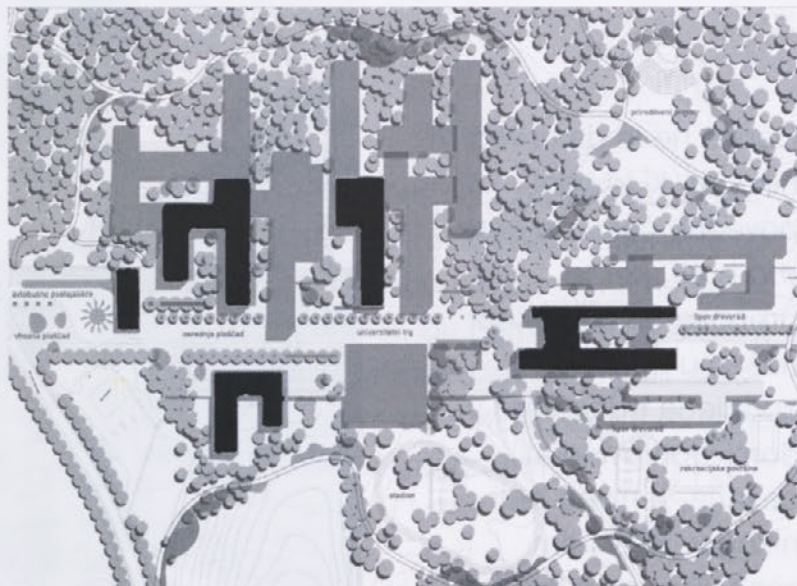
NLB

www.nlb.si

URS

Prva NM fakulteta dobila akreditacijo

Uroš Lubej, slike URS

Projekt novega univerzitetnega kampusa. Njegova celotna površina obsega 45 hektarjev zemljišča, namenjenega objektom in zelenim površinam (gozd in park). V prvi fazi (do leta 2011) bodo zgrajeni vhodno-servisni objekt (256 m²), fakultetni objekt (10 742 m²), inštitut (3281 m²) in garaža (7500 m²). Celotna investicija je vredna 42 milijonov evrov. Nepovratna državna sredstva, občinski viri, krediti, zasebni viri, evropska sredstva.

Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto je naredilo velik korak naprej k uresničitvi strateškega cilja novomeške univerze: 14. decembra je namreč od Sveta RS za visoko šolstvo dobilo soglasje za ustanovitev prve fakultete v naši regiji – Fakultete za informacijske študije v Novem mestu (FIŠ). URS sicer zelo pospešeno dela na projektu univerzitetnega kampusa Drgančevje.

FIŠ bo pod »novomeško streho« spravljal prvostopenjski in drugostopenjski program Informatika v sodobni družbi. Ta v Novem mestu od letošnje jeseni že poteka pod okriljem novogoriške fakultete za uporabne družbene študije, vendar se bo v dogovoru z URS konec prihodnjega leta formalno preselil pod FIŠ. Ta načrtuje tudi tretjestopenjski, se pravi doktorski študij, katerega program URS bo pripravil v nekaj mesecih, poleg tega pa načrtujejo tudi programe druge in tretje stopnje s področja računalništva. V. d. dekana je Janez Povh: »FIŠ si želi postati vodilni center znanja na svojem področju v JV Sloveniji, želimo imeti celotno hierarhijo programov na vseh stopnjah študija, ki bo primerljiva z najboljšimi programi na področju informatike in računalništva v Sloveniji, želimo postati konstitutivni element nove univerze.« Glavni cilji potrjene fakultete, ki pa se mora formalno še ustanoviti (proces naj bi se dejansko zaključil konec 2008), je zdaj pridobivanje vrhunskih znanstvenikov, prenos programov iz FUDŠ, intenzivno sodelovanje z neakademsko sfero in zagotovitev materialnih pogojev za delo.

Na poti k izgradnji kampusa

19. decembra je URS novomeškemu županu predal študijo izvedljivosti projekta univerzitetnega kampusa. V prvi fazi (od leta 2007 do 2011) bo tako na Drgančevju (če bodo seveda zagotovljeni predvideni finančni viri) nastalo za 27 000 m² novogradenj, med njimi fakultetni objekt, študentski dom in inštitut. Vrednost celotne investicije je 41 milijonov evrov, od tega je 7,2 milijona vrednost študentskega doma, ki naj bi bil končan že v letu 2009, imel pa bi 163 ležišč. Celoten kampus bo sicer imel kapaciteto 1250 študentov, kar sicer ne bo povsem zadoščalo (študentov v regiji bo okrog 2000), vendar je po ocenah URS to realno izvedljivo. Prva generacija, ki bo študirala v kampusu, bo tam v šolskem letu 2011/12, kar pomeni bistveno skrajšanje rokov glede na dosedanja predvidevanja.

Na poti do ustanovitve univerze

URS ima v igri pri visokošolskem še dve akreditaciji. To sta Tehniška poslovna fakul-

teta in mednarodna fakulteta za poslovno odličnost. Za ustanovitev univerze so namreč potrebni natančno določeni pogoji: ustanovljene morajo biti vsaj tri fakultete, ki imajo študij razvit na vseh treh stopnjah, visokošolski, magistrski in doktorski. Poleg tega mora kandidatka za univerzo imeti znotraj fakultet in inštitutov formirano intenzivno znanstveno raziskovalno dejavnost.

Tehniško poslovna fakulteta nastaja v sodelovanju z novomeškim šolskim centrom in novomeškim avtomobilskim grozdom, želijo pa si prvostopenjski in drugostopenjski študij avtomobilske industrije. Program tretje stopnje še intenzivno pripravljajo. Še tretja novomeška fakulteta pa bo, če bo to potrdil visokošolski svet, mednarodna fakulteta za poslovno odličnost. Šlo bo za ozko specializirano fakulteto, katere akreditacijo pričakujejo v prihodnjih nekaj mesecih. Sicer pa na URS pripravljajo tudi četrti elaborat, ki bo po besedah direktorja Rončevića vložen v nekaj mesecih. Gre za fakulteto za upravljanje s podeželjem.

www.park-on.net

spremljaj! - komentiraj! - bodi anonimni!

Kratka zgodovina cenzure (III)

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Danes ne le da ni več nikogar, ki bi nam povedal, česa *ne smemo* brati, ker je prepovedano in škodi našemu duhu ter spodjeda trdno vero v dom, domovino ali cesarja, temveč tudi nikogar, ki bi nam zanesljivo povedal, kaj *se spleča* brati.

Tretji sprehod skozi spolzke labirinte cenzuriranja bomo začeli v drugi polovici 18. stoletja, času, ko je habsburška monarhija – in z njo tudi naši kraji – hitro napredovala v diferenciaciji družbenih segmentov, kot so pravo, ekonomija, religija in politika. Vzporedno s tem se je postopoma oblikoval tip cenzure, ki ga najpogosteje povezujemo s tem pojmom: *eksplicitna* cenzura, vezana na vse močnejši državni aparat. Če je bila poprej funkcija »reguliranja« – kot amorfná zmes neformalne cenzure in samocenzure (formalizirane kvečjemu v vplivnem seznamu *Index librorum prohibitorum*) – neposredno vključena v komunikacijsko izmenjavo fevdalno-cerkvene hierarhije, sta krepitev monarhije in modernizacija po letu 1750 prinesli načelno *laizacijo*, prenos nadzora nad pretokom idej (in možnostjo sankcioniranja) na državni aparat (notranje ministrstvo).

V habsburški monarhiji se je proti koncu stoletja oblikoval Cenzurni revizijski urad (Zensur Revisionsamt) in njemu podrejeni urad za revizijo knjig, ki je centralistično nadziral deželne cenzurne urade (vsakih 14 dni je pošiljal sezname prepovedanih knjig). Zaostrovanje cenzure proti koncu 18. stoletja je gotovo v veliki meri odsevalo strah vladajoče aristokracije pred francosko revolucijo: leta 1801 je bila cenzura podrejena policijskemu ministrstvu in tako tudi uradno postala »policijska zadeva«. Cenzorji so imeli polna pooblastila za odločanje za ali proti tisku, vendar pa je obstajala tudi možnost pritožbe in razreše-

vanje na višji instanci (vse do cesarja). Predmet takšne *predhodne* cenzure je bilo tako rekoč vse, ne le časopisi in knjige, temveč tudi objave v tujini, zemljevidi, pesmi, namenjene javnemu prepevanju itd. Celó soboslikarji, litografi in vrezovalci modelov naj bi šli skozi cenzurni postopek. Omejena sta bila tudi uvoz in dostop do tujih knjig.

Na videz je šlo za togo in omejujočo institucijo, ki je že pred tiskom morala preveriti vsako črko. Kdor je hotel kar koli natisniti in dati v promet, je moral počakati na ugodno cenzorjevo rešitev. Število cenzurnih zaznamkov je bilo omejeno na štiri: *admittitur* (dopušča se neomejeno), *transeat* (lahko se tiska in javno prodaja, ne sme pa se oglaševati v časopisih), *erga schedam conceditur* (zaradi spotakljivosti naj bo spis dostopen le uradnim osebam in znanstvenikom) in *damnatur* (strogo prepovedano, dovoljenje daje le dvorni policijski urad, seznam pa četrletno nadzira cesar). Zadnja beseda revizorja v primeru ugodne rešitve je bila *imprimatur* (naj se natisne), morda z dostavkom *omissis deletis* (ko se prečrtano izpusti).

Predvidene sankcije za kršilce so bile drastične. Že samo tisk in seveda tudi prodaja in razpečevanje tiskovin brez oznake *imprimatur* so bili podvrženi kazni: tiskarju je grozila zaplomba celotne izdaje, uničenje stavka, odvzem obrtne pravice in globa 50 goldinarjev po izvodu, ki bi prišel v javnost. Kaznovanje kršilcev cenzurnih predpisov je urejal *Kazenski zakonik o hudodelstvih in težkih policijskih prestopkih* iz leta 1803,

iz česar je razviden pomen cenzure za državni red. Prvi prestopek tiskarja ali knjigarja se je običajno kaznoval le z globo, medtem ko je povratnik dobil še tri mesece zapora, ob morebitnem vnovičnem prestopku pa je izgubil pravico do obrti. Količina v promet spravljene knjige je veljala kot dodatna oteževalna okoliščina. Če je šlo za posebej sporno delo, ki ruši nrvnost ali nasprotuje javnemu miru, sta sledila takojšen odvzem obrtniške pravice in ječa.

Cenzura v takšni obliki je bila ukinjena v revolucionarnem marcu 1848. Peti paragraf uredbe cesarja Franca Jožefa je oznanjal pravico do svobode besede, pisanja in tiska in poudaril, da »[t]isk ne sme biti podvržen cenzuri«. V praksi je predhodno cenzuro nadomestila zakonska regulacija »zlorab tiska«; preventiva se je torej umaknila kurativi: kar je prej cenzura preprečila, je bilo poslej predmet kaznovanja in zaplembe. Cenzurni model je ostal centralističen in ekspliciten, vendar zdaj le še *retroaktiven*. Vnaprejšnja odobritev za tisk ni bila več potrebna, nadzor je deloval za nazaj in kaznoval morebitne »zlorabe tiska«. S tem je bila cenzura v najožjem smislu sicer formalno ukinjena, represivni nadzor nad cirkulacijo idej pa je vendarle ostajal uzakonjen. Prostor svobode govora in tiska v monarhiji se je v tem času močno razširil; pa vendar preobrat ni mogel biti povsem uspešen. Učinek cenzure namreč niso bile le očitne prohibitivne eskalacije (kot v primeru *Zdravljice*), temveč morda še bolj *samonadzor*, ki so ga pisci

morali ponotranjiti kot način mišljenja in dela. V takšnih razmerah se je vanje vgradila samocenzurna varovalka, saj nihče ni želel imeti prevelikih sitnosti. Vendar pa so bila pravila igre jasna in za vse enaka.

Kljub vsemu je treba opozoriti, da cenzura tedaj ni imela izključno represivne funkcije. Iz *Predpisa o vodenju cenzure in ravnanju cenzorjev*, ki je bil podlaga za delo cenzorjev, je mogoče razbrati, da cenzura ni le sredstvo zaščite monarhije pred različnimi oblikami *blasfemije* (npr. pred eksplicitnimi napadi na družbeni red, monarhijo, cesarja ali katolicizem), temveč tudi sredstvo za racionalno kvalitativno regulacijo tiska. V ozadju stoji razsvetljenska ideja, da je treba ljudstvo prosvetljevati in mu ponuditi čimbolj kakovostna dela. O tej dimenziji cenzure priča navodilo o strogosti do del, ki ponavljajo »stokrat povedano«, in največji možni odprtosti do novih, znanstveno ali drugače tehničnih del. Cenzor torej ni bil le policijski »pes«, ki je na kilometer daleč zavohal nevarnost napada na družbeni red, ampak tudi strokovna avtoriteta; odločal je o tem, kaj je relevantno in pomembno natisniti. V praksi je zato bolj kot nek mehaničen aparat (v smislu »protivirusnega« programa) mogoče ostre cenzurne predpise razumeti kot nekakšno »zgornjo mejo«; možnost, da neki tisk oceni za resno znanstveno delo, je cenzorju omogočala subjektivnejše vrednotenje, celo izigravanje cenzurnih predpisov.

Ta regulativna dimenzija absolutistične cenzure nudi iztočnico za novo osvetlitev nekega vidika »cenzurne sedanjosti«. Kdo je danes »veliki regulator«? Ko se oziramo po kaotični inflaciji časopisov, knjig, tiskovin, radijskih in tv postaj ter še posebej medmrežja, po neskončni poplavi subjektiviranih informacij, ki jih maličijo najrazličnejši piarji in interesni lobiji, rutinsko zredčene »novice« tiskovnih agencij, ki jih dopolnjuje nepregleden šum mnogega blogerstva ..., se lahko zavemo, da ne le da ni več nikogar, ki bi nam jasno in naravnost povedal, česa *ne smemo* brati, ker je prepovedano in škodi našemu duhu ter spodjeda trdno vero v dom, domovino ali cesarja, temveč tudi, da ni več nikogar, ki bi nam zanesljivo povedal, kaj *se spleča* brati; kaj je kakovostno in kaj ne, kaj je informacija in kaj dezinformacija, kaj je resničnost in kaj simulaker. Takšna svoboda nam je lahko všeč – ali pa tudi ne.

Adijo, kultura, pa zdrava ostani

Gregor Macedoni, foto Boštjan Pucelj

Kolikor sem spremljal županske in svetniške volitve, ni nihče od izvoljenih v zadnjem mandatu niti z eno samcato besedo omenil, da namerava v primeru pridobljenega mandata zmanjšati sredstva za kulturo oz. ukiniti nekatere dosedanje kulturne programe.

Mestna občina Novo mesto bo sonosilka bleščeče in odmevne manifestacije Evropska prestolnica kulture leta 2012. Potekala naj bi pod skupno organizacijo mestnih občin vzhodne Slovenije z izjemo Celja in pod krovnim nosilcem izvedbe, tj. Mariborom. Leto 2012 je še daleč. Predvsem pa ne v tem mandatu izvoljenih nosilcev lokalne samouprave. Kot kaže to na daleč vsem »bedakom«, ki se ukvarjajo s kulturo, tudi osnutek novomeškega proračuna.

Se dobro, da se ni kdo na novomeški občini spomnil na včasih že slišani izraz za šport, »fizikultura«, in bi združil proračunski postavki športa in kulture pod isto »kulturno« postavko. Na ta način bi vsak bralec osnutka proračuna Mestne občine Novo mesto za leto 2008 mirno ugotovil, da gre do stvari pri športu in kulturi v novomeški občini svojo utirjeno pot. Toda postavki športa in kulture v predlogu proračuna nista združeni in tako lahko še tako površen bralec ugotovi, da se na področju kulture v Mestni občini Novo mesto nekaj dogaja.

Kulturnim dejavnostim se glede na finančni okvir leta 2007 kar za 27,1 % zmanjšujejo sredstva. Čeprav že odstotki povedo veliko, je absolutni znesek zmanjšanja v obsegu 1.108.324 EUR še bolj zgovoren (šport je zgoraj naveden, ker se mu v naslednjem letu obeta kar 45,7 % povečanje). Pa vendar je proračun težko opredeliti zgolj iz skupnih zneskov posameznih področij. Velik delež lahko predstavljajo posamezni infrastrukturni oz. investicijski projekti, ki lahko zelo spreminjajo medletna razmerja posameznih proračunskih področij. Zato je seveda nujen pogled v podrobnejšo vsebino predloga, da ugotovimo, za kaj pri zmanjšanju gre.

In res je takoj vidno, da se glavna novomeška kulturna investicija, Knjižnica Mirna Jarca, prestavlja v zaključno fazo, saj je v letu 2008 predvidenih kar 925 000 EUR manj investicijskih izdatkov za ta namen kot leto poprej (v letu 2007 jih je bilo načrtovanih 1.525.000 EUR). Se pa zato v letu 2008 spet v večjem obsegu načrtuje obnavljanje Križatije (zgradba Dolenjskega muzeja) s 400 000 EUR. Del razlike v delu novomeškega proračuna za kulturo je torej lahko obrazložen, vendar gre za manj kot polovico razlike glede na leto 2007.

Pri nadaljnjem branju postavk in zneskov pridemo do razdelka Drugi programi v kulturi, ki je k letošnjemu kulturnemu varčevanju v Mestni občini prispeval kar 313 000 EUR. Morda znesek za koga ni zelo visok, vendar je 23,5-odstotno zmanjšanje sredstev na tistih postavkah, iz katerih so sofinancirane dejavnosti in projekti polprofesionalnih in ljubiteljskih kulturnih zavodov in društev ter navsezadnje so v tem proračunskem razdelku navedeni tudi tradicionalni kulturni projekti same Mestne občine Novo mesto.

Tako lahko iz načrtovanih sredstev za izdajanje revije Rast (izdajatelj je Mestna občina Novo mesto, ustanoviteljstvo pa si z novomeško občino delijo še druge dolenjske občine) razberemo, da se izdajanje revije UKINJA. Teško si je drugače predstavljati, kako naj se nadaljuje kontinuirano izhajanje revije z 80 % manj sredstev (namesto dosedanjih 50 000 EUR je v letu 2008 predvidenih samo 10 000 EUR). Prav tako si Novomeščani ne zaslužimo vsaj povprečno obsežnega in vsako leto kvalitetnejšega poletnega kulturnega utripa, kot smo ga bili deležni v zadnjih letih, saj se

sredstva v ta namen znižujejo za dobrih 36 %. Manj bo tudi projektov, ki jih prijavljajo številne organizacije in posamezniki, saj je tudi na tem področju sredstev manj za 28,4 %. Tako so vsi programski zneski na področju kulture (z izjemo novomeškega gledališča, ki ohranja oz. minimalno povečuje dosedanja programska sredstva) manjši kot v minulem in predhodnih letih.

Kar najbolj moti, je odsotnost vsakršne obrazložitve. Obrazložene so samo posamezne postavke, vendar na način, kot da je vse v najlepšem redu. Poglejmo samo primer postavke za revijo Rast, za katero smo ugotovili, da se dejansko (de facto) ukinja, brez ustreznega (de iure) sklepa oz. pravnega akta.

» ...Revija, ki pokriva Dolenjsko, Belo krajino in Posavje in je izjemnega pomena na področju kulture, umetnosti in družboslovnih znanosti. ...«

Težava je torej, da se nekdo igra igro »deli in vladaj« brez ustreznih usmeritev, programskih smernic ali potrditve na ustrezni odločevalski ravni. Kolikor sem spremljal županske in svetniške volitve, ni nihče od izvoljenih v zadnjem mandatu niti z eno samcato besedo omenil, da namerava v primeru pridobljenega mandata zmanjšati sredstva za kulturo oz. ukiniti nekatere dosedanje kulturne programe. Prav tako je, po meni znanih podatkih, strategija razvoja kulture v Mestni občini Novo mesto še vedno v pripravi. Na podlagi česa se torej zmanjšuje obseg kulturnega utripa novomeške občine z njeno podporo? Odgovor je najverjetneje v prioritetah. Katere so te prioritete, se da poiskati v postavkah proračuna. Kot kaže, pa se bodo te prioritete zelo netransparentno priplazile v naš vsakdan.

Več kot nedemokratično je drastično zniževati postavke oz. sredstva tako pomembnega področja kot je kultura brez navedb posledic ter to poslati v odločanje občinskim svetnikom, ki morajo 176 strani gradiva predelati in o njem tudi odločiti. Bistvene stvari pa niso navedene, temveč jih moramo iskati med vrsticami.

Kulturi se torej v novomeški občini ne piše dobro, še sreča, da smo posamezniki različna večstranska bitja. Evolucija nas uči, da se znamo tudi zelo hitro prilagoditi. Se bomo v 2008 pač več rekreirali in manj srečevali na kulturnih prireditvah. To bo vsekakor lažje kulturnim uporabnikom. Ne predstavljam si namreč, kako se bo urednica revije Rast prekvalificirala v športno trenerko. Ampak saj ni važno, kaj si jaz predstavljam, važno je, da ta odgovor poznajo vodilni na občini. Za to jih pa imamo.

Monografija Novo mesto

Lepša kot dejanskost

Maja Regina, foto Boštjan Volk

V petek, 14. 12. 2007, je v atriju Založbe GOGA potekala tiskovna konferenca ob predstavitvi prenovljene izdaje monografije Novo mesto.

Monografija je prvič izšla že leta 1996, vendar so se avtorji skupaj z založbo zaradi povpraševanja odločili za ponatis. Knjiga je izšla v nakladi 1500 izvodov. Na predstavitvi sta bila tudi dva od štirih avtorjev projekta; Jovo Grobovšek (idejni in umetniški vodja) in Peter Simič (oblikovanje), odsotna pa sta bila Stane Granda (temeljno zgodovinsko besedilo) in Bojan Radovič (fotografija). Pogovor je povezoval predstavnik Založbe GOGA Mitja Ličen.

Projekt nastal zaradi sitnarjenja

Pred skoraj desetimi leti je izšla prva izdaja monografije *Novo mesto*. Projekt je pravzaprav idejno začel zaradi nenehnega negodovanja nekdanjega ravnatelja Študijske knjižnice Mirana Jarca. Grobovšek se spominja: »Veliko se je govorilo o tem, da je neprestano sitnaril (seveda v pozitivnem smislu), da bi bil res že skrajni čas o Novem mestu narediti neko večjo knjigo.« Čez čas je tako Grobovšek s prijatelji oblikoval obsežen in uspešen projekt. Dejal je, da so bili z rezultati dela zelo zadovoljni, saj je, sicer na ravni priljudnega dela, nastal strnjen visokokakovostni zgodovinski pregled dolenjske metropole. Navdušeni so bili tako nad tekstom kot tudi bogato fotografsko in kakovostno oblikovno dodelanostjo. Kljub precej visoki ceni je bila knjiga hitro razprodana. In prav zaradi velikega povpraševanja pa tudi zaradi dejstva, da prostor nima podobnega izdelka, so se avtorji skupaj z Založbo GOGA odločili za vnovično izdajo.

V uvodu monografije Grobovšek omenja, da so gradivo za nastanek dela zbirali kar nekaj časa, ga oblikovali, za nekaj časa odložili in spet pregledali, ob tem pa si zastavljali celo kopico vprašanj in na njih tudi želeli odgovoriti: Od kod tolikšna zgodovinska pomembnost in kulturna odličnost dolenjske prestolnice? Kaj je tisto, kar ju določa? Kam dolenjska prestolnica vsaja svoje duhovno bogastvo? Rezultat je monografija – nekaj več kot 250 strani ima –, tekstovno obsežna in ilustrativno bogata knjiga o zgodovinskih, kulturnih, gospodarskih idr. značilnostih Novega mesta. Doda tudi, da je monografija namenjena predvsem domači-

nom, potešila pa naj bi tudi radovednost vseh ostalih bralcev, ki bi želeli začutiti mestni utrip, pestrost in razvoj dolenjske metropole.

Za novo izdajo je bilo treba tekst spet pregledati. Že zaradi tega, ker je prenovljena knjiga izšla v novem stoletju. Nekaj je bilo tudi tehničnih sprememb pa tudi redakcij. Zadeva je torej po besedah Grobovška zelo aktualizirana in popolnoma sveža.

Peter Simič je pojasnil, da se je izboljšal tudi ilustrativni izgled knjige. Zaradi ponatisa so obdržali prvotni oblikovalski koncept, nadomestili so le nekaj izgubljenih fotografij, sicer pa ni bilo novega oblikovanja. Nekaj manjših težav so imeli le z zbiranjem novih fotografij.

Prikrili »košček« resnice

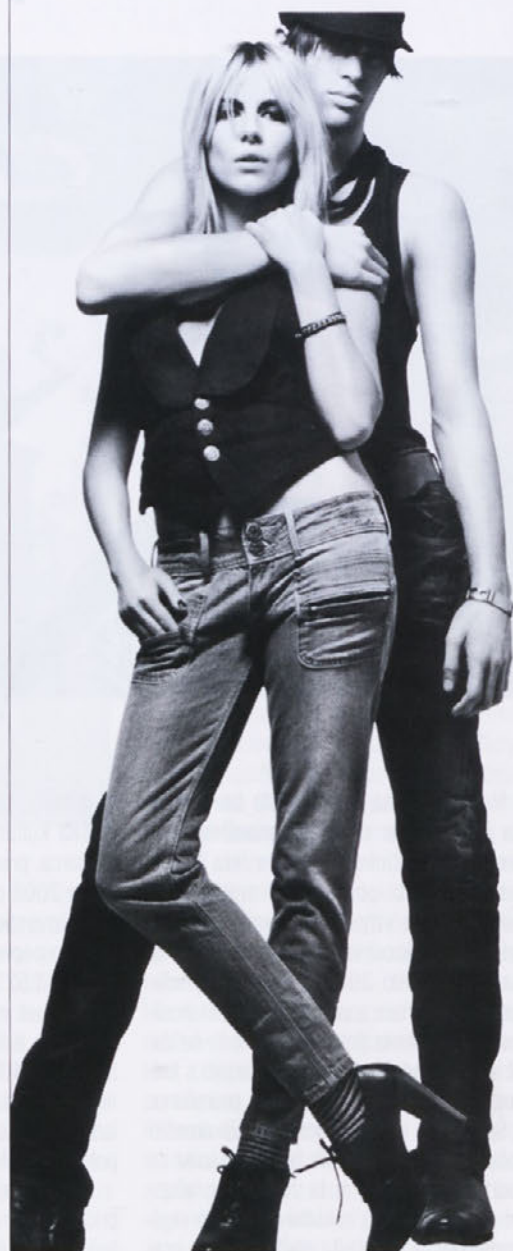
Kot zanimivost je Simič pojasnil, zakaj je velika večina fotografij posneta iz zraka oz. od daleč. »Mesto je grdo in zanemarjeno. Raznorazni kabli, načete fasade ali razkopani pločniki in neurejena komunalna infrastruktura so skazili prav vse, kar koli smo želeli fotografirati od blizu. Po tehtnem razmisleku smo se tako odločili, da bomo fotografije posneli od daleč in mestnemu videzu dopustili malo romantične podobe.« Malo v šali in malo zares je še dodal, da bi bilo nadvse zanimivo mesto fotografirati od blizu in to dokumentirati, vendar za kakšno drugo, prav posebno knjigo. Za monografijo pa bi bile take fotografije popolnoma neprimerne, saj bi skazile njeno celostno estetsko podobo.

Grobovšek je opozoril, da so v monografiji tudi fotografije kakega ambienta, ki danes več ne obstaja. Dokumentirana je zbirka oljnih portretov iz gradu Hmeljnik, ki je bila svoj čas v Dolenjskem muzeju in je bila na ogled obiskovalcem našega mesta. Ob tem je izrekel tudi kritiko, kajti ta dela lahko danes vidimo le v Narodnem muzeju v Ljubljani, ne pa v okolju, kjer so nastala.

Pri projektu je z nakupom 150 knjig sodelovala tudi novomeška občina. Ustvarjalci so si sicer želeli bolj celovit pristop mestne občine k temu projektu.

SILVER

Novi trg 1
8000 NOVO MESTO

s.Oliver®

Pepe Jeans®
LONDON

K

KORALLINE

Dezigual®

BLUE
JEANS
GAS

In na koncu je bil Mozart

Ennie Vardijan, Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj

V Anton Podbevšek Teatru se je 20. in 21. decembra odvila premierna uprizoritev nedokončanega dela klasicističnega čudežnega otroka Mozarta – REQUIEM ali Otrok, ki je ustvaril svet v režiji Jerneja Lorencija.

Kot pojasnjujejo ustvarjalci, gre za novo predstavo, ki se ukvarja z intimnimi zadevami – rojstvom, potjo življenja in smrtjo. Requiem – maša za mrtve, ki jo je Mozart kot svoje zadnje delo napisal leta 1791, bo kot gledališka interpretacija v APT posvečena živim, tokrat gre za t. i. Requiem za žive. Smrt je tu obravnavana le kot naraven del življenja. Predstava se odvija kot intimno doživetje pred zidom, ki ponazarja zadnjo mejo življenja. Začne se z rojstvom vsega, se ukvarja z življenjem, življenjsko potjo, ki na koncu pride do zadnje točke, zaključka, tj. zidu. Ta ponazarja trenutke, ko se posameznik zave, da je sam, ko mora popolnoma sam potegniti črto, ko ni ničesar, kar bi mu pomagalo, nikogar, ki bi mu povedal, kaj je prav in kaj ne. Trenutki, ko šteje le notranjost. V dogajanju pred zidom vse izgubi vrednost, takrat ni nobenega manifesta več. Ne vemo, kaj nas čaka izza tega zidu, zato je bistvo pot, ki nas do tega pripelje. Requiem se ukvarja z vprašanjem smrti, vprašanjem življenja, vprašanjem človekovega hotenja. Zanima ga človeška notranjost, ki jo ta projicira navzven. Človeka namreč ni moč poenostaviti, definirati. V vsakem izmed nas je namreč mnogo več ...

Kot dramaturg in avtor besedila je pri Requiemu sodeloval Nebojša Pop Tasić, priredil pa ga je skladatelj Branko Rožman. Igralsko zasedbo sestavljajo Katarina Stegnar, Primož Bežjak in Vladimir Vlaškalić, pevska zasedba pa je sestavljena iz opernih pevcev: Givannino Raffanelli (kontratenor) in Simona Raffanelli Kranjc (sopran). Requiem izvaja komorna zasedba, uporabljeni pa so le nekateri deli. Predstava se v veliki meri opira na liturgične oblike glazbe.

Režiser predstave Jernej Lorenci, ki je končal študij režije na AGRFT, je doslej režiral v številnih slovenskih gledališčih, kot tudi na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini. Povabilo za režijo Requiem je prejel pred približno letom dni. Za svoje dosedanje delo je prejel nekaj pomembnejših

slovenskih in mednarodnih nagrad, na primer veliko Boršnikovo nagrado in nagrado festivala Zlati lev v Umagu za predstavo Razmadežna, za predstavo Hrepenenje in smrt Sylvie Plath pa nagrado občinstva za najboljšo predstavo festivala Ex ponto in nagrado za najboljšo predstavo leta 2003 v BIH po izboru gledaliških kritikov, teoretikov in teatrologov.

Gre za zadnjo letošnjo premiero v Anton Podbevšek Teatru. Pred tem (še lani decembra) je Berger uprizoril Brechtovega Galilea, sledila je plesna predstava Sun City Gorana Bogdanovskega, Berger in Nana Milčinski sta nato uprizorila glasbeno pravljico Peter in volk, sledil je novembrski spektakel na velodromu XX. stoletje, spet v režiji Matjaža Bergerja, Lorenci pa bo z Mozartom zaokrožil prvo »polno« leto najmlajšega slovenskega profesionalnega gledališča.

V Fotogaleriji APT letna razstava del novomeških fotografov

22. decembra, na dan obletnice prve razstave v Fotogaleriji APT so tam odprli razstavo novomeških fotografov. Sicer pa se je dogodek začel že tri dni pred razstavo, saj je kurator Vasja Nagy pozval »vse«, da v prostore fotogalerije pridejo na pogovore, druženje, branje ter preverjanje lastnih domislic in zablod. Ne le razstava, ampak diskurzivni projekt, pravijo organizatorji.

»Povod za ta koncept je pravzaprav vsem znano dejstvo, da se vsi vedno bolj zapiramo v lastne celice in tako postajamo vedno manj sposobni neposrednega občevanja. Posledično je vse več nezadovoljnih in samozadovoljnih ljudi, kar vpliva in se kaže tudi v umetnosti. Prepogosto se srečujemo s hermetičnimi, nerazumljivimi umetniškimi projekti ter zgolj v teoretska vprašanja zaprte kuratorske posege. Igra iz katere bo nastala letošnja razstava FotoNM pa bo nasprotno vzpostavila ravno prepletanje med različ-

nimi subjekti, ki tvorijo svet sodobne umetnosti. Nihče ni izvzet iz sveta sodobne umetnosti, le odločiti se je potrebno za aktivni pristop.«

Vasja Nagy je rojen leta 1972 v Postojni. Leta 2002 diplomiral na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz umetnostne zgodovine na temo Fotografija v konceptualizmu. Leta 1997 opravil tečaj za kustose za sodobno umetnost (SCCA / Svet umetnosti). Od leta 2001 kustos za sodobno umetnost v Obalnih galerijah Piran. V letih 2004 do 2006 programski vodja in kustos Galerije Zapor v Kopru. Od leta 1998 redno pripravlja razstavne projekte v sodelovanju s slovenskimi in tujimi umetniki. Od leta 1999 občasno objavljene kritike razstav, komentarji ter drugi članki v različnih časopisih ter revijah. Od januarja 2007 sodeluje v kolektivu pri eksperimentalnem kuratorskem projektu Lab-SUs. Leta 2006 na Mesecu fotografije prejel nagrado razstave leta za kuriranje skupinske fotografske razstave.

Fotogalerija APT, ki je pred letom dni odprla vrata, je pod strokovnim vodstvom Bojana Radoviča vzpostavila prostor, namenjen fotografskim izkušnjam. S štirimi razstavami tujih in tremi razstavami slovenskih avtorjev se je vpletla v novomeško fotografsko tradicijo ter s sodobnim pristopom k fotografiji postala eden pomembnejših prostorov za sodobno umetnost v Sloveniji. (Uroš Lubej)

Študentske organizacije

Med vzponom in negotovostjo

Luka Blažič

Negotova prihodnost študentskega organiziranja sovпада z velikimi in ambicioznimi načrti Skupine DNS. Končujemo Hostel Situla in Galerijo Simulaker, začasno selimo Klub LokalPatriot ter gradimo Center LokalPatriot. Postavljamo Informacijsko mrežo, projekte selimo v nove kraje po Sloveniji, pripravljamo se na Študentsko organizacijo univerze v Novem mestu, govori se o Gogini hiši kulture.

V zadnjem letu smo namreč študentski klubi skupaj organizirali 9338 dogodkov, na katere je prišlo 685 853 obiskovalcev. Fotografija je iz notranjosti nekdanje konjušnice, ki postaja razstavišče Galerije Simulaker. Simulaker je del Zavoda LokalPatriot, ustanovljenega s strani novomeških študentov. (foto Tomaž Levičar)

Propagandni stavek, da smo študentska društva regionalna kulturno-izobraževalna središča in neodvisna družbena iniciativa, ki se na lokalni ravni bori za socialni položaj mladih, se izkaže kot realna ocena stanja, če v roke vzamemo zadnjo edicijo Almanaha Zveze Študentskih klubov Slovenije (Zveze ŠKIS). V zadnjem letu smo namreč študentski klubi skupaj organizirali 9338 dogodkov, na katere je prišlo 685 853 obiskovalcev. Veliko. Če temu dodam še 65 384 mladih, ki smo jim pomagali z različnimi subvencijami in 191 t. i. e-točk (brezplačni dostop do računalnika z dostopom do interneta), tvegam, da me bo kdo celo obtožil hvalisanja. Ampak ti podatki so realni in niti ne najvišji, v predhodnem letu je bilo »študentskih« dogodkov še več.

Zakonsko financiranje nam omogoča, da delujemo dokaj neodvisno od trenutne lokalne ali državne oblasti, a vse kaže, da bo romantike kmalu konec. Apetiti po stabilnem viru prihodkov, predvsem pa po destabilizaciji študentskega organiziranja, postajajo vse močnejši.

Druga polovica letošnjega leta je naplavila delovno gradivo Zakona o mladinskem delu in mladinski politiki. Krovni zakon mladih, kot ga neformalno naslavljajo, je po naročilu Urada RS za mladino in ob sodelovanju delovne skupine za pripravo mladinske zakonodaje v RS pripravil Prav-

no-informacijski center nevladnih organizacij - PIC. Gradivo na 43 straneh študentsko organiziranje obravnava natančno trikrat. Prvič v družbi gasilskih društev, dogodkov v knjižnicah, pevskih zborov, dramskih skupin, jezikovnih tečajev ..., ko ocenjuje trenutno stanje mladinskega organiziranja. Drugič, ko mu priznava enega člana v 14-članskem Svetu za mladino, in tretjič, ko spet spreminja delitev koncesijske dajatve študentskega dela.

Osnutek zakona predvideva, da bi del koncesij pripadal tudi mladinskim političnim organom - mladinskim svetom, ki med drugim združujejo tudi podmladke političnih strank. Zakonsko financiranje podmladkov parlamentarnih strank bo, kot vse kaže, politično neodvisnim študentskim klubom odščitnilo vsaj 20 % prihodkov.

Tudi sama projekcija višine sredstev iz naslova koncesijske dajatve posredovanja študentskega dela ni spodbudna. Zaradi spremenjenih razmerij delitve koncesij (sofinanciranje gradnje študentskih domov, sofinanciranje republiškega stipendijskega sklada) in padca panoge študentskih servisov se že v letu 2008 pričakuje 16 % manj sredstev.

Za večino študentskih organizacij to pomeni avtomatsko znižanje prihodkov še za dodatno desetino. V naslednjih letih se bo, najverjetneje, ta padec ustalil, na trgu bo ostalo največ deset močnih igralcev, ki bodo obvladovali večino tržišča. Ob tako nizkih priznanih stroških koncesionarjev so oligarhi celo edini, ki lahko trende v branži obrnejo na bolje.

Najbolj aktualna zgodba je skorajšnje dokončanje do sedaj največje investicije Skupine DNS - Hostla Situla. S pomočjo skoraj pol milijona evrov sredstev finančnega mehanizma EGP in norveškega finančnega mehanizma bo mesto pridobila novo središče za sproščanje kreativne energije mladih. (foto Boštjan Pucelj)

Vse močnejši apetiti po destabilizaciji študentskega organiziranja

Polnopravno članstvo v Zvezi ŠKIS ima 50 študentskih društev. To so društva, ki imajo status študentske organizacije lokalne skupnosti in so podrejena strogemu internemu nadzoru Študentske organizacije Slovenije. Delna izguba suverenosti je zgolj kolateralna škoda v primerjavi z bonitetami, ki jih status prinaša - pravica do deleža koncesijske dajatve posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom. Večino sredstev za delovanje študentskih klubov tako prispevajo delodajalci študentskega dela (gospodarstvo), nekaj pa prispevajo še lokalni in državni (pri svetlih izjemah še evropski) razpisi, sponzorji ter partnerji.

DNS-ja ne bi bilo brez entuziazma številnih generacij novomeških dijakov in študentov: postavitve strehe pred klubom LokalPatriot, ki je potekala od 27. do 29. novembra letos.

Prestrukturiranje študentskih organizacij?

Na take napovedi se mora študentsko organiziranje nujno odzvati. Prestrukturiranje je zagotovo najboljša rešitev, na planju pa sta še iskanje novih partnerjev in nepopularno ukinjanje programov. Prva je s spremembo strukture začela Zveza ŠKIS, ki z novim letom ločuje delovanje zveze na dva dela. Politični del dobiva nalogo izboljšati okolje za delovanje študentskih društev, misleč predvsem na lokalne in državne akte (zakone) ter na zunanjo podobo študentskih organizacij. Drugi, nepolitični ali operativni del pa bo prek izobraževanja, svetovanja in informiranja nudil zanesljivo, predvsem pa ažurno podporo delovanju študentskih organizacij lokalne skupnosti. To je prav gotovo nadgradnja zveze in načrtovana podpora z vrha lahko bistveno omili šok znatnega zmanjšanja proračuna študentskih klubov. Skupina DNS je s prestrukturiranjem začela že nekaj let nazaj z ustanovitvijo zasebnih zavodov. Visoka stopnja profesionalnega, kontinuiranega dela in razpršeni viri financiranja zagotavljajo zavodom in posledično celotni Skupini DNS manj tveganja in prihodnost.

Negotova prihodnost študentskega organiziranja sovpada z velikimi in ambicioznimi načrti Skupine DNS. Končujemo Hostel Situla in Galerijo Simulaker, začasno selimo Klub LokalPatriot ter gradimo Center LokalPatriot, postavljamo Informacijsko mrežo, projekte selimo v nove kraje po Sloveniji, pripravljamo se na Študentsko

organizacijo univerze v Novem mestu, govori se o Gogini hiši kulture.

Novomeški hostel in novomeški turizem

Najbolj aktualna je zgodba dokončanja do sedaj največje investicije Skupine DNS - Hostla Situla. Po petih nanosih fasade (podobnih anekdot je še nekaj) Situla počasi, a zagotovo odpira svoja vrata.

S pomočjo skoraj pol milijona evrov sredstev finančnega mehanizma EGP in norveškega finančnega mehanizma bosta Skupina DNS in predvsem mesto pridobila novo središče za sproščanje kreativne energije mladih.

Za hostle po svetu je značilno, da imajo izrazit multiplikativen učinek na dogajanje v svoji okolici. V povprečju je ta indeks 3,5 (v klasičnem turizmu 1,8). To pomeni, da imajo lokalna skupnost in gospodarski subjekti v regiji idealno priložnost za dodaten zaslužek. Velik korak naprej k institucioniranju segmenta turističnih produktov lokalne skupnosti je zagotovo novi Zavod za turizem Mestne občine Novo mesto.

Ustanovitev zavoda pozdravljam. Vendar dokler informatorji na Turistično-informacijskem centru ne bodo znali smiselno uporabljati niti sosednjih tujih jezikov, dokler bo novoletni »kopiraj in prilepi« katalog prireditev zgolj v slovenščini in dokler ne bomo znali mladim turistom iz tujine ponuditi kaj več kot potep po okolici, bo mutiplikator enak nezadostni oceni v srednji šoli.

Center LokalPatriot

Pri uresničevanju vzpostavitve Centra LokalPatriot se odpirajo velike razvojne priložnosti za črpanje evropskih sredstev. Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko je republiškem uradu za mladino naložila izpeljavo razpisa v višini 5,8 milijona evrov evropskih sredstev za investicije v mladinsko turistično infrastrukturo v naslednjih šestih letih. Skupina DNS je v predrazpisni korespondenci naletela na pozitiven odziv urada, predvsem zaradi zato, ker že razpolagamo z nastanitvenimi kapacitetami. Projekt je dobra popotnica Novemu mestu na poti k uresničevanju projekta Evropska prestolnica kulture, predvsem pa je priložnost, da sedanje upravno, gospodarsko in versko ter prihodnje regijsko in univerzitetno središče pride do sodobnega, urbanega, kulturno-zabavnega centra. Razpis urada bo vsekakor zahteval tudi proporcionalno udeležbo lokalne skupnosti. Zato je še posebej pomembno, da Skupina DNS in Mestna občina Novo mesto ob tem projektu zgradita trdno partnerstvo in Novemu mestu skupaj zagotovita izdaten priliv evropskih sredstev.

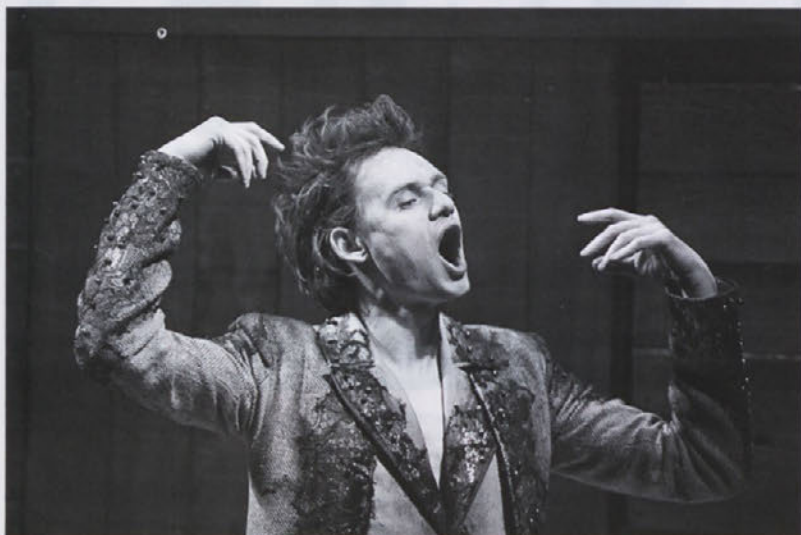
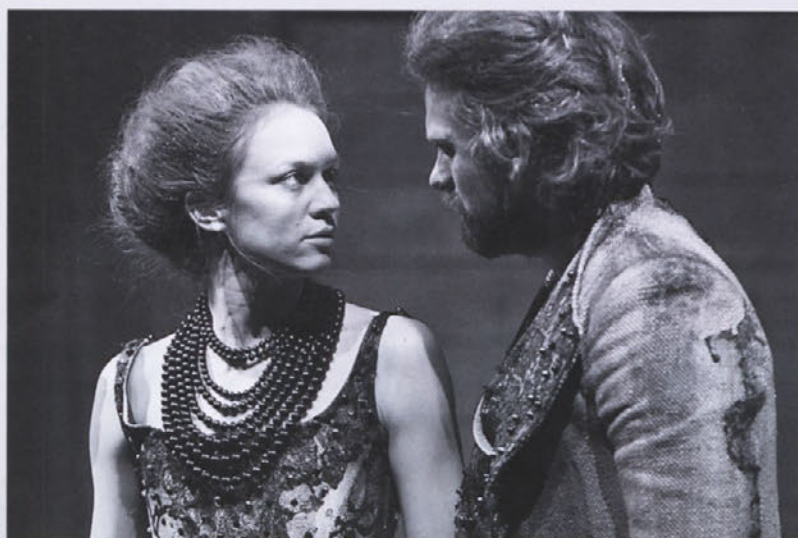
Do Centra LokalPatriot je še dolga pot. Prvi test podpore lokalne skupnosti bo zagotovitev primerljivih nadomestnih prostorov za Klub LokalPatriot. V kratkem naj bi Mestna občina Novo mesto objavila razpis za oddajo Sokolske ulice 4 (nekdanji Drogerie Markt), prostor pa naj bi se oddal v prvem četrtletju prihodnjega leta. Izbor nadomestne lokacije najbolj vitalnega dela mladinskega centra je po mojem mnenju fantastičen. Tako lokacija v stro-

gem mestnem jedru kot v prostorni in razgibani etaži. Potencial prostora je ogromen in po mojem mnenju krepko presega status začasne lokacije Kluba LokalPatriot. Sokolska 4 ima potencial postati osrednje mladinsko zbirališče, ne glede na možnosti izgradnje Centra LokalPatriot drugeje.

Za zdaj Klub ostaja na prvotni lokaciji - Novi trg 6 - in zadnji dogodki nakazujejo, da bo tam ostal še nekaj časa. Govori se celo o vračilu kupnine in iskanju novega kupca propadajoče stavbe. Upam, da bo (novi) investitor kmalu našel skupni jezik z Mestno občino Novo mesto, predvsem pa s stroko in civilnimi pobudami. Rok za oddajo razpisa na Uradu za RS se namreč nezadržno bliža.

Pred kratkim sem slišal anekdoto o prvi resni študentski mednarodni izmenjavi v Novem mestu. V sredini devetdesetih let je DNS obiskala delegacija iz Nemčije. S seboj so, kot se za obisk postsocialistične države spodobi, prinesli tudi finančno pomoč - 500 takratnih nemških mark. Dobro desetletje kasneje so mednarodne delegacije nad Skupino DNS navdušene. Roko na srce, navdušene so nad celotnim sistemom študentskega organiziranja in »študentsko državo« v državi. Namesto da bi Slovenija dobro prakso izvažala v evropske integracije, jo zavira in duši. Upam, da se virusa ne bodo nalezle tudi lokalne skupnosti. In, da, vsaka povezava z dejanskimi dogodki ali osebam je namerna.

Luka Blažič je predsednik Društva novomeških študentov.

Nova predstava Anton Podbevšek Teatra, Mozart-Pop Tasičev Requiem. Dvorana novomeške pomladi, 20. in 21. december. Igrajo Katarina Stegnar, Primož Bezjak, Vladimir Vlaškalič. (foto Boštjan Pucelj)

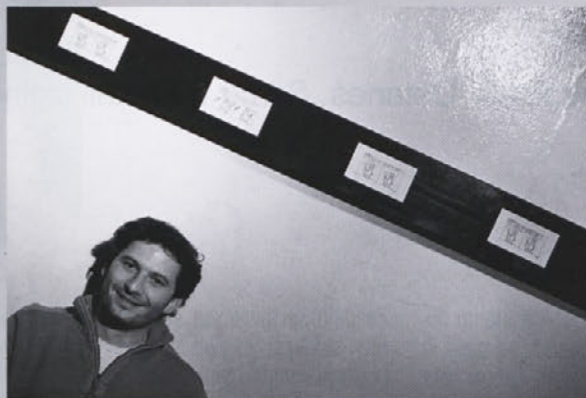
Otvoritev razstave *Taxi Alaksi* avtorice Alexandre Filiatreau, Galerija Simulaker (gostujoča v prostorih bivše Drogerie-Markt), 7. december. (foto Boštjan Pucelj)

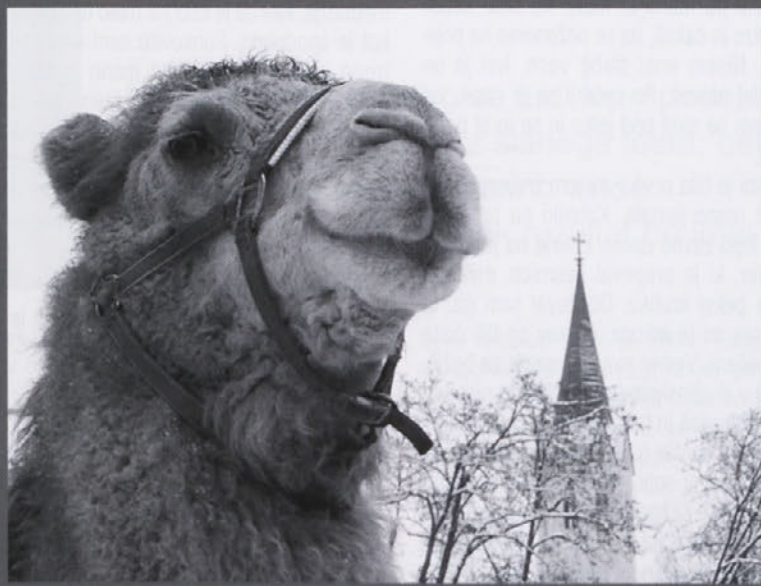
Otvoritev razstave kiparja Boštjana Drinovca. Galerija Krka, 11. december. (Foto Boštjan Pucelj)

Ob dnevu boja proti bolezni AIDS: koncert številnih zasedb, med njimi Džozzi in Atila in kupusarji, LokalPatriot, 5. december. (foto Jaka Šuln)

Otvoritev razstave Parkovega ministripa Parkl, LokalPatriot, 6. december. Avtorji Iztok Kovačič, Damir Skenderović, Uroš Lubej (foto Boštjan Pucelj)

Dunajski cirkus je od 14. do 23. decembra zasedel športni park Loka. (foto Tomaž Levičar)

Koncert Big Foot Mama, Športna dvorana Marof, 7. december. (foto Jaka Šuln)

Mlinci

Nejc Gazvoda

Ko umreš, ne izgineš. Ostaneš. Samo vsi ostali izginejo. Tako da sva na istem, bučman.«

Za božič sem naredil to, kar storim povnavadi. Poslušal sem Poguse, se napil in metal petarde v dnevni sobi. Zažgal sem parket.

Vedno mi je nosil dedek Mraz. Oče je bil zagret komunajzar in na jelki smo imeli samo rdeče okraske. Božič je bil bolj formalnost.

»Kar žrite te mlince, medtem ko gre država v rit,« je govoril stari in bliskal s pogledi po mami in meni, ko smo sedeli za mizo in čakali, da se poženemo na pojedino. Nisem imel slabe vesti, ker je on pojedel največ. Po večerji se je napil, jaz pa sem se skrtil pod jelko in se igral partizana.

Gabi je bila prva v mojem življenju, ki je božič resno jemala. Katoliki pa to. Dobil sem lepo zavito darilo. Enkrat mi je kupila toaster, ki je prepeval pesmice, medtem ko je pekla kruhke. Oboževal sem ga. In skuhalo mi je mlince, čeprav so bili čisto razmočeni. Vedno sva bila sama za božič, nikoli v družinskem krogu. Naši in njeni se niso prenašali in tako je bilo najbolje. Nikogar nisva užalila pa še seksala sva kar na tleh v dnevni sobi, točno na tem parketu, ki sem ga zažgal. Enkrat sem se celo oblekel v Božička in trdil, da obstajam in da ji bom to dokazal tako, da bom dal trd dokaz vanjo. In sem ga.

Potem se je Gabi odločila, da bo zbolela in umrla. In je.

Čez leto je še nekako šlo. Ko se je začel december, sem začel popivati. Vsak večer sem hodil po mestu in naglas prepeval. Večkrat so me pretepli, jaz pa sem uničeval okraske in poscal jelko sredi trga, tako da so me nekajkrat tudi aretirali. V mestu so mi rekli »božični duh«, po tisti trapasti Dickensovi moralki. Samo jaz sem bil nekaj posebnega, ker sem bil dober zgled, kaj človek ne sme postati, ne da bi bil nadnaraven. Ali moralen. Samo natolkel sem se ga, pač.

Ta božič je bil še posebej pasji. Globoko sem vdihaval smodnik, oči so me peklo od dima. Vina mi je počasi zmanjkovalo. Odločil sem se, da se bom skel do nagega in se povaljal po parketu. In sem se.

Zazdelo se mi je, da sem zavohal Gabi. Njen sladkast vonj po lepem in prijaznem. Ugotovil sem, da bom nujno potreboval še eno steklenico vina. Ali pa kaj močnejšega. Samo najprej se bom malo zvalil pod jelko. Zdela se mi je dobra ideja. Zatočišče. Ja, še vedno sem jih postavljaj. Čeprav jih nisem okrasil.

»Lahko bi počakal po večerji,« sem zaslišal in njen copat me je rahlo brcnil v mednožje, kjer se je zadržal malo dlje časa, kot je spodobno. Sunkovito sem se zvalil izpod jelke in vstal. Pred mano je stala Gabi. Prijazna kot vedno, z lasmi barve jeseni. Frcnila me je po nosu, nato pa sedla za mizo in začela jesti. Pogledal sem parket. Še vedno je bil zažgan. Sedel sem nasproti nje. Jedla je, ne da bi me pogledala. Mlince. Razmočene kot vedno.

»Gabi ...« sem zahropel.
»Ja, jaz sem, bučko,« je rekla. »Tako je to.«

»Tako je to,« sem ponovil.
»Hecen si,« je rekla in me še enkrat frcnila po nosu. Bil sem tako srečen, da si nisem upal dihati.

»Kaj bova?« sem naposled vprašal.
»Jaz nič,« je rekla. »Povej mi, kaj boš ti.«
»Zdaj, ko si tukaj...«
»Nič zdaj,« je rekla. »Nisem tukaj. Nikoli več ne bom.« Končno me je pogledala. Komaj sem se zadržal, da nisem začel jokati.

Vstala je in se mi približala. Objel sem jo. Dišala je kot takrat, ko sem jo spoznal.
»A veš, kako je tam, kjer sem jaz?« je vprašala z nežnim glasom.

»Ne,« sem rekel.
»Seveda veš,« je odgovorila. »Zažigam parket. Vsak dan pijem. Tudi po jelki bi se poscala, če bi imela tvoje orodje. Ko umreš, ne izgineš. Ostaneš. Samo vsi ostali izginejo. Tako da sva na istem, bučman.«

Dolgo časa sva bila tako v tišini, Gabi in jaz. Nisem se upal premakniti, da ne bi izginita.

»Kaj bova?« sem vprašal, spet.
»Pozabi me,« je rekla, kot da govori o najpreprostejši stvari na svetu. »Kmalu.

Prosim. Ker potem bo tako, kot da te nisem nikoli spoznala.«

Bolj malo se spomnim, kaj se je dogajalo. Zdi se mi, da sva spala skupaj. Zafrkala me je, da sem nekrofil. Kar naenkrat je bilo jutro. Gabi je šla na stranišče, a nazaj ni prišla.

Šel sem v mesto. Bilo je prazno. Hotel sem kupiti vino, pa je bila trgovina zaprta. Stal sem na velikem trgu, sam. Luči so utripale in reka, ki je objemala mesto, je šumela. Nato sem v roke vzel tiča in začel scati po jelki.

*
»O čem razmišljaš?« me je vprašala mama tik po molitvi. Usta sem imela polna mlincev.

»O ničemer,« sem se zlagala.
»Lažeš,« je rekel oče in me predirljivo pogledal.

»Pet let je tega, ljubica,« je rekla mama.
»Nočem se pogovarjati o tem,« sem rekla in bila sta toliko razumevajoča, da nista vrtala dalje.

Po dolgem času se mi je spet sanjalo o njem, na božični večer. Smešno, sanjalo se mi je, da sem umrla jaz in da je on tako zelo sam. Pa ravno na ta večer, ko sem hotela staršema predstaviti Petra, ki je odvetnik in me ima rad. Odločila sem se, da je še prezgodaj. Je pa velik korak ... pa to, kot je govoril bučko. Najprej sem mislila, da delam sebi krivico, ker ga ne morem pozabiti. Danes pa sem se prvič vprašala, če jo mogoče delam njemu.

Prespala sem kar na sedežni. Na sosednji je spal oče, ki je zasmrčal med prenosom polnočnice. Za zajtrk sem si spekla toast. Ni prepeval, ker se je pokvaril. Nato sem poklicala Petra.

*
Pod ogromno jelko je toplo. Malo sem se skrtil, ker se mi je zdelo, da sem to nekoč rad počel. Pa ne od scaline. Mesto diši bo božiču. Po snegu, ki prihaja. Smešno ... Mislim sem, da ne bom nikoli pozabil. Zdaj pa sem pozabil, kar bi moral pozabiti.

Sprehajal sem se po mestu. Granitne kocke so zmrzovale in drselo mi je, ko sem se zaganjal po njih. Pred mestno hišo je bilo postavljeno drsališče. Nikogar ni bilo. Spomnil sem se, da že leta ni bilo nikogar. Takrat, ko sem bil bolan ... Takrat so me aretirali. Pa so me kmalu spustili in me odpeljali v bolnišnico. Sem preveč kašljaj.

Ni bilo vedno tako. Včasih nisem bil čisto sam za božič. Ampak res se ne spomnim, kdo je bil z mano. Samo zdaj, ko se ne spomnim ... Zdaj mi je vseeno.

Šel sem domov in zaspal pred televizijo. Za zajtrk sem si spekel toast v pojočem toasterju. Ta melodija me vedno nasmeje. Čeprav nima prav nobene sentimentalne vrednosti.

*
Peter je že zaspal, jaz pa nisem mogla. Gledala sem v strop. Nato sem pogledala Petra in rekla: »Rada te imam.« Pa ne njemu. Ampak tistemu bučmanu. Jutri se poročim. Danes se to še spodobi izreči.

*
»Jaz tudi tebe,« sem rekel, čeprav ne vem, zakaj. Kar tako. Nikomur posebej. Spet je december. Zazdelo se mi je, da bi se rad napil in poslušal Poguse. Ampak me je kmalu minilo. Skrit se grem pod jelko. Ja, to bom storil.

Ko sem nekaj časa tako sedel, je prišel Božiček. Sedel je pod jelko z mano in si prižgal cigareto.

»A imaš darilo?« sem ga vprašal.
»Ne seri,« je rekel. »Še s tem se bom ukvarjal.«

»Ti ne obstajaš,« sem rekel, misleč, da ga bom vsaj malo užalil in mi bo dal darilo.
»Dobrodošel v klub, prijatelj,« je odgovoril.

Podal mi je cigareto. Prižgal sem, globoko potegnili in se odločil, da mi je lepo.

*
Danes sem ga spet sanjala. Bilo je po seksu. Kadir je. Oblečen je bil v Božička.

Merkur, bog trgovcev, tatov in goljufov

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

Na drevešček ali jelko se tudi lepo podajo doma spacani obeski iz slanega testa; cel dan boste ustvarjali in kasno v noč pospravljali, to že, ampak rezultat bo imel presežno vrednost.

Ne poznam veliko ljudi, ki postanejo živčni, če morajo v trgovino. Jaz sem nervozna že en dan prej. Nisem častilka Merkurja, boga trgovcev, tatov in goljufov. Čedalje močnejši postaja, drugi bogovi se plaho skrivajo v njegovo senco, zdi se, da prodaja celo njih, vse po vrsti. Edina utopijska je dandanes potrošnja, totalitarna ideologija 20. stoletja. Civilizacija, kakršna vlada danes, je civilizacija užitka; prav te dni po svetu prek interneta ali v trgovinah kupujejo darila milijardnih vrednosti; največ od njih je cenene krame, veliko jo proizvajajo na Daljnem Vzhodu, tudi v nemogočih delovnih razmerah, celo otroci. V čem je pravzaprav ta užitek sodobne civilizacije? Vse je treba konzumirati, potrošiti, eno leto star mobilni telefon je treba zamenjati z novim, s tanjšim, z zmogljivejšim, lepšim, z več funkcijami. Star televizor, ki še dela, je treba zamenjati z novim, ne nujno manj energetsko požrešnim. Pri tem ni pomembno, ali vse to potrebujemo.

Potrošnik v bistvu išče srečo zunaj sebe. Imeti mora več, boljše, novejše. Da bi to lahko kupil, mora delati več in dlje. Niti časa nima več, da bi užival v tistem, kar si kupi. V to kategorijo spada tudi hrana: ne samo, da imajo živila, kupljena v

trgovskih centrih, vsa enak okus, s tem, ko jih prav vse kupujemo (celo uvelo oprano zeleno solato, ki spominja na koščke časopisnega papirja), se je izgubilo zavedanje o tem, da obstaja povezava med delom in hrano. In ko se je izgubila ta, se je zmanjšal pomen zemlje, skrbi zanjo, ohranjanje narave, ki je pomenila osnovo zanjo, čeravno le v mikro obliki vrtničarstva. Kot da to ni pomembno, kot da narava služi samo našim potrebam, kot da bomo že kupili v trgovskem centru, če bodo zemljo pozidali, zastrupili, odprodali, devastirali ... V vse to je usmerjena ena največjih industrij: reklamna, ki je najbolj prefinjena oblika demagogije.

Drugo je seveda, da nas kupljeno zastruplja: neposredno, npr. z dodatki živilskim proizvodom in indirektno s silno porabo energentov, ki so potrebni za industrijsko pridelavo, obdelavo živil, pakiranje, prevoze ... Ste vedeli, da je najbolj nevaren, kancerogen dodatek živilom E 330, ki ga dobimo v neki šumeči osvežitni brezalkoholni pijači pa v nekaterih konzervah? Ko otrokom ponudite ali darujete neke bombone, katerih ime je izpeljano iz besede za brihtnost, jim ponudite tudi kar veliko količino E 110, ki je zelo nevaren. Še

več takih E-jev je, o katerih se lahko poučite v objavah Klinike za Pediatrično onkologijo Dusseldorf. Morda pa tobak, ki je zadnje čase tako preganjan, le ni poglavitni strup; čemu bi potem obolevali otroci, ki z njim praktično nimajo stika?

Izdelke prodaja navadno ženska lepota. Lepota, zlasti v modi, kuje v zvezde vedno mlajše punce; v bistvu je pedofiljska. Demokracija je sprevržena: pedofilijo prepoveduje, modna industrija pa jo uporablja. Deklicam ponujajo seksi oblekice, v reklamnih revijah ponujajo Barbike z modnimi oblekami in dodatki; vse to zato, da bi se kmalu navadile glamuroznih oblek, nujnosti uporabe lepotil, skratka, vlada predčasna seksualizacija otrok. Če bodo imele to, bodo srečne. Sreča je v kupovanju, od povsod vpije samo: kupite, kupite, kupite.

Predlagam, da svojim otrokom poveste, da so reklame laž. Pokažite jim, kako čudežna čistila vse „naredijo“ namesto vas. Če morete, si omislite vrtniček, kjer otrokom dodelite gredico. Če tega ni, naj vsaj na balkonu opazujejo, kako iz zrna zraste fižol, kako cveti, kako se na njem naredi strok in koliko zrn je jeseni v njem. Koliko dela, pa tako malo pridelka in še

toliko časa od setve do žetve! Vsega jih ne moremo obvarovati; lahko pa jim pokažemo poti, po katerih bodo hodili in odkrivali čuda sveta, ki ne rastejo v hipermarketih. In mogoče boste za praznike našli kakšen trenutek za branje pravljic ob večerih ali za igranje šaha z večjimi otroki. Na drevešček ali jelko se tudi lepo podajo doma spacani obeski iz slanega testa; cel dan boste ustvarjali in kasno v noč pospravljali, to že, ampak rezultat bo imel presežno vrednost.

Tudi reklamam se da izogniti: aparati imajo gumbe (ali daljince), časopise se da zapreti, samo kakšni glasni reklami iz radija v vašem priljubljenem kafiču se ni mogoče izogniti in kakšnemu jumbo plakatu ob cesti, ki vas vabi v trgovino in vam jemlje pozornost in zbranost na cesti.

Sicer pa imajo reklame nekaj zveze s politiki: tudi ti nam pred volitvami govorijo tisto, kar mislijo, da bi radi slišali; po volitvah pa ...

Dan brez nakupov? Seveda ne, ni se jim mogoče povsem izogniti. Ampak v teh dneh, ko bleščava izničuje pomen praznikov, v katerih naj bi vsaj za kratek čas zaživela bližina, je morda dobro premisliti, kdo bo imel glavno besedo: mi ali trgovci.

Bojan Bencik:

»Noetovo barko so gradili amaterji, Titanic profesionalci.«

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Z gornjim naslovom Bojan Bencik opisuje razliko med amaterji in profesionalci. Po poklicu je pravnik, slabo desetletje vodi novomeško Območno izpostavo Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Z ljubiteljsko kulturo je povezan poklicno in osebno. Velja za vestnega organizatorja, v komisiji za pripravo nove občinske kulturne strategije pokriva področje ljubiteljske kulture.

Kot sem seznanjen, ste z amatersko kulturo povezani skoraj vse življenje?

Kot otrok sem v glasbeni šoli obiskoval pouk klavirja in harmonike. Med šolanjem na srednji šoli v Krškem sem ukvarjanje z glasbo začasno opustil, po višji šoli sem deloval v takratni Zvezi kulturnih društev. Med službovanjem v Novolesu sem se povezal s pihalnim orkestrom, deset let sem kot saksofonist igral v Pihalnem orkestru Krka in bil enako obdobje njegov predsednik.

Kakšna vloga imata Javni sklad za kulturne dejavnosti in njegova novomeška izpostava?

Osnovna naloga sklada je pomoč ljubiteljskim kulturnim društvom pri njihovem delovanju. Območna izpostava prireja prireditve za javno predstavitev društev. Tako prirejamo območna srečanja za vse vrste ljubiteljske kulture. Naš sistem je organiziran piramidno, društva lahko prek naših območnih, regijskih in državnih prireditev preverjajo in potrjujejo lastno kakovost. Vse naše prireditve so strokovno spremljane, skozi ta pretres lahko kakovostna društva dosežejo državno raven. Na vseh področjih kulture organiziramo tudi različne oblike usposabljanja. Z dejavnostjo pokrивamo regijo, v okviru javnega sklada društvom pomagamo pri projektnih razpisih, kar pomeni, da jim sklad ne more zagotavljati sredstev, lahko pa jim pomaga priti do njih. Nekatera društva to težko razumejo, pomagamo pa jim lahko le na drugačen način.

Na primer ponudimo jim podporo pri najetju dvoran, gostovanjih, strokovno pomoč in podobno. Novomeška izpostava je tudi koordinirator šestih izpostav Javnega sklada za Dolenjsko, Posavje in Belo krajino, tako letne programe usklajujemo skupaj.

Koliko ljubiteljskih kulturnih društev deluje na vašem območju?

Pokrivamo območje osmih dolenjskih občin in 71 društev. Nekatera društva so bolj aktivna, druga manj, nekatera se tudi ne vključujejo v naše delo. Če gre za slovensko povprečje, je težko reči, ker so društva glede na občine različno posejana. Primerjavo bi lahko izvedli le v primeru mestnih občin, tega podatka pa nimamo. V vsakem primeru je na našem območju delovanje kulturnih društev zelo pestro. Prevladujejo pevski zbori in folklor, plesa je že manj.

Pri ljubiteljskih društvih večinoma ne gre za negovanje visoke kulture, ali tudi?

Tudi. Izpostavimo lahko oba novomeška pevka zbora Novo mesto in Pomlad, Pihalni orkester Krka, folklorno skupino Kres, grmski otroški pevski zbor in še nekatere. Gre za širok razpon kulture od vrhunske do čisto osnovne, ki temelji na golem srečanju in veselju do takšnega delovanja. Pred kratkim je recimo Moški pevski zbor Ruperč Vrh praznoval 35-letnico. Njegovi člani se radi srečujejo, ker radi pojejo. Nikdar ne bodo posegli po višji ravni, to tudi ni njihova želja ali želja njihovega pevovodje. Klub temu delujejo in v tem uživajo.

Gre za svojevrsten kulturni mozaik?

Ljubiteljska društva so ravno tako njegov sestavni del. Naša kulturna identiteta je takšna, kakršna pač je.

Sodelovali ste pri pripravi dokumenta za občinsko kulturno strategijo. Kaj ta strategija prinaša ljubiteljski kulturi?

V kulturni strategiji smo zapisali določene prioritete, do katerih bi moralo v mestni občini priti v srednjeročnem obdobju. Člani komisije smo sami kulturniki. Menimo, da bi morali med prioritete novomeške mestne občine uvrstiti obnovo Narodnega doma, v katerem bi lahko dobila prostor vrsta društev. V Narodnem domu bi imelo možnost vaj večje število društev, kot jih ima doslej v Kulturnem centru Janeza Trdine. V KC lahko v tednu dni vadi le deset društev in nič več. Takšne so zmogljivosti. Problem je tudi, ker se v KC mešajo različne nezdružljive dejavnosti, ki se medsebojno motijo. Zelo bi me veselilo, da bi bila ta strategija potrjena. Komisija se je ukvarjala le s vsebino strategije, finančno in časovno pa gre za velik zalogaj. Sprejeti dokument bo osnova za nadaljnje delovanje, še vedno pa se lahko v prihodnosti dopolnjuje. Ne vemo, kaj se bo zgodilo ob prihodu regij, o katerih v dokumentu ne govorimo. Za Novo mesto pa bi bilo dobro, da občina dokument, ki smo ga oblikovali več kot leto dni in vanj vložili veliko dela, sprejme.

Kakšni so trenutni pogoji za delovanje društev? Že v preteklosti ste večkrat

usodo Narodnega doma povezali s kulturnimi društvi in opozorili na nesprejemljivost pogojev, v katerih delujejo nekatera?

Pogoji se v zadnjih letih niso spremenili. Še ta dejavnost, ki je tlela v Narodnem domu, je danes skoraj izginila. Razstav je komajda še kaj. Prostori samevajo, le občasno kakšno društvo priredi pogovor. Tudi na spodnji del, ki je bil urejen za zametek novega delovanja, se zadnje čase pozablja. Ko bodo nekoč začeli s preurejanjem, pa sploh ne bo več možnosti za delovanje v njegovih prostorih. Drugje nismo dobili novih prostorov. Trenutno je tudi delovanje društev močno razpršeno, društva pa sredstva, ki jih za redno delo dobijo z občinskih razpisov, upravljajo za najemnine, ogrevanje in podobno. Zakonodaja za društva zahteva tudi računovodski servis, ki dodaja nove stroške. Z delovanjem v Narodnem domu bi za vrsto novomeških društev odpadel velik del stroškov.

Kot je znano, je največja težava z Narodnim domom vsebina, brez katere bi tudi obnovljen hitro shiral. V tem primeru govoriva o prihodnosti, kako pa občina trenutno podpira društva?

V strategiji smo navedli, da naj bi se do prihodnje pomladi vsebina Narodnega doma dorekla. Vprašanje pa je, koliko so namere z Narodnim domom iskrene. Neuradno se sliši, da bo novomeška občina v novem proračunu za kulturo namenila trideset odstotkov manj. Glede na to, da smo v strategiji navedli, da je treba najboljša

Tudi amaterska kultura polni dvorane. Vodi na višjo raven in ustvarja ugodno kulturno klimo ter vzgaja občinstvo. Ljubiteljska kultura je pomemben element, vanjo je vpeto veliko zanesenjakov, v njenem delovanju pa je prisotno veliko srčne kulture.

društva podpirati, ostalim pa zagotoviti normalne pogoje delovanja, bo z zmanjšanimi sredstvi to težko uresničiti. Po sedanjih podatkih ni čisto jasno ali bo v prihodnjem letu kulturni evro v občini vsaj enak lanski ravni. Proračun je šele v pripravi, kakšna bo končna podoba, bi trenutno lahko le ugibal. Upam, da bo prevladala razsodnost in da bodo svetniki znali prepoznati pomen kulture in delovanja ljubiteljskih društev. Da ne bo najprej sprejeta strategija, ki kulturo podpira, za njo pa strategiji v posmeh proračun, ki ji namenja manj denarja.

Kaj pa primerjava med visoko in ljubiteljsko kulturo? Če se recimo oblastniki sprašujejo ali sploh potrebujemo vrhunsko gledališče, kako potem dojemajo delovanje nekega za širšo skupnost obrobne vaškega pevskega zbora?

Noetova barka, ki so jo zgradili amaterji, je plula, Titanic ni. Pomembni sta obe plati, vrhunska in amaterska. Iz ene raste drugo. Tudi amaterska kultura polni dvorane, pomembna je za zavest. Vodi tudi na višjo raven in prav tako ustvarja ugodno kulturno klimo ter vzgaja občinstvo. Ljubiteljska kultura je pomemben element, vanjo je vpeto veliko zanesenjakov, v njenem delovanju pa je prisotno veliko srčne kulture. Gre tudi za povezanost z lokalnim okoljem.

Govoriva o osnovnem kulturnem vzdušju, ki preveva določen del okolja?

Amaterska kultura daje osnovo, iz nje lahko vznikne poklicna. Manjši kraji so po-

gosto prikrajšana za vrhunske dogodke, kljub temu so njihove dvorane polne. Lokalna kultura bogata duha. Zajema vse generacije od otrok do upokojencev, ob vseh tegobah daje zadovoljstvo in sprostitve. Ekonomija nas peha v individualizem, ljubiteljska kultura pa nas v bistvu spaja in krepi vzajemni duh. Je pomemben družbeni dejavnik, ki bo v lokalnem okolju vedno prisoten.

Iz podobnih lokalnih zasnov se je razvila sodobna slovenska kultura. Amaterska društva nadaljujejo s kulturnim izročilom, obenem so dediči kulturnega snovanja poznega 19. in zgodnjega 20. stoletja?

Skozi obdobja se je ta raven dvignila in odprla. Glede na to, da smo sedaj v Evropski uniji, pa naša društva vse bolj posegajo tudi v evropski prostor. Naša vrhunska društva so bila kakovostno potrjena tudi v tujini. Evropa je že toliko odprta, da med nekaterimi društvi prihaja do sodelovanja in izmenjave.

Slovenska kultura je šla skozi boljše in slabše obdobja, tudi občinska je šla skozi boljše in slabše občinske garniture. Bila je prizadeta, vendar je obstala. Lahko govoriva o trdoživosti?

To je treba poudariti. Ne glede na to, kaj se bo zgodilo, bo ljubiteljska kultura prisotna. Morda malce okrnjena in s stisnjenimi zobmi bo vsekakor obstala.

KOMENTAR

Bergerjevo leto

Rasto Božič

Kljub temu bi mu pripisal osrednje mesto v vnašanju novega kulturnega duha, pa ne samo v gričevje pod Gorjanci, raje širše.

Ko sem se zadnjič vprašal, kaj me bo s kulturne strani spominjalo na usihajoče leto, sem se pravzaprav zavedel, da smo se Novomeščani glede na kulturno ponudbo razvabili. Navadili smo se na pogoste razstave, koncerte, abonmaje in predstave. Kulturna pestrost in raznolikost, celo neuglašena ponudba, se nam zdijo samoumevne in del vsakdanjika.

Mogoče s trditvijo pretiravam, ampak ko se na primer spominjam desetletja ali še dlje nazaj in primerjam tedanje stanje in ponudbo z današnjima, se skoraj prestrašim. Obideta me slutnja in vprašanje, kaj če se to konča? Kaj če, recimo, na občini ali kulturnem ministrstvu modro ugotovijo, da za kulturo namenjajo preveč denarja ali pa se nekomu vsota podpore določeni kulturni ustanovi zazdi previsoka in neupravičena? Nekoliko me potolaži misel na novo pripravljeno kulturno strategijo, ki se je bodo oblastniki bojda lotili po novem letu, a vendar me tudi ob tem gloda črv nejeverje. Pa potem pomislim na zavezo, dano ob novomeški kandidaturi za sodelovanje pri projektu Evropske prestolnice 2012. Do takrat je kar nekaj let, marsikaj se lahko spremeni, so bile obljube iskrene? Mogoče sem včasih črnogled, ampak ob različnih drobcih, ki curljajo ali bolje rečeno mezijo izpod stolčkov novomeških velmož, sem v dvomih. Je zavzemanje za kulturo le zaslon, za katerim se skrivajo drugačna kupčkanja in nameni? Je res, da predlog novega proračuna kulturi namenja za tretjino manj denarja ali pa, da je Anton Podbevšek Teater za oblast španska vas. Upam, da ne, čeprav me je prazno sedišče z znanim imenom na Bergerjevi velodromski maši za 20. stoletje po predlogi Alaina Badiouja navdalo s podobno temačno slutnjo. (Lahko, da se motim. Morda je gospod sedel kje drugje ali na eni od obeh ponovitev? Mogoče je bil celo tako navdušen, da je obiskal vse tri predstave?)

Pa vseeno, če se mi je zdelo, da so leto 2006 v Novem mestu zaznamovale otvoritve novih ali obnovljenih razstavišč ter gledališča, je leto 2007 poleg vseh utečenih prireditev, delavnic, festivalov, jubilejev in stote obletnice smrti Marjana Kozine obeležilo ravno delovanje Anton Podbevšek Teatra in njegovega umetniškega vodje Matjaža Bergerja. Jasno je, da mož, ki posebija Brechtovo zavzemanje za evropsko epsko gledališče, vsega ne postori sam, ob njem je vrsta zaslužnih sodelavcev. Kljub temu bi mu pripisal osrednje mesto v vnašanju novega kulturnega duha, pa ne samo v gričevje pod Gorjanci, raje širše. Predvsem se mi zdi pomembno Bergerjevo dojemanje sveta, umetnosti in kulture. Ne vidi samo let ob sebi. Ne išče samo v času okoli druge svetovne vojne, kot so počeli Titovi učenci, in tudi ne prekopava tako imenovane polpretekke zgodovine, kot to počnejo ministranti sodobnih oblastnikov. Bergerjeva umetnost je nadčasna. Ne dotika se politike, njeno vodilo je preprosta človeškost, ne pravičnost, kajti ta je za nekoga vedno lahko krivica. Berger seveda raziskuje v preteklosti in izročilu, a njegova luč je človeški um, njegovi svetla in temna stran. Sporočila, napake in dosežki preteklosti se prek njegovega spoznanja enakovredno pnejo prek vsakdanjosti in tvorijo lok človekovega iskanja. To gre pogosto prek napak, a se na srečo nekako izogne glavnim čerem in vnovič zapluje. Po Bergerjevem 20. stoletju v Češči vasi bi lahko dejali, imeli smo srečo, lahko bi se izteklo povsem drugače. Zdi se, da je Berger ravno tej sreči in naključjem, ki so nas privedli do današnje točke razvoja, pel hvalnico in hkrati žolčno opozarjal na napake.

Dvajseto stoletje je za nami. Čas ni človekov jetnik, prej je človek njegov talec. Stoletje se ne začne in ne konča ob prelomu aritmetičnega stoletja, njegov duh se vleče in lepi prek različnih štetij. Dvajseto je za nami, kakšno bo enaindvajseto, ne vemo. Lahko, da bo slabše? Če verjamemo tezi, da se zgodovina ponavlja kot farsa, se lahko razvije v marsikaj. Nedoumljivi človeški um, bistrost in obenem zloba, so zmorni največjih dosežkov ali katastrof. To moramo vzeti v zakup. Tako kot je Berger vzel v zakup provincialnost, oviranje, finančne težave, negodovanje in kar je najhuje, nerazumevanje. Na nas je, da ga tako kot ostale novomeške kulturnike podpremo in z jasnim pogledom, česa nočemo, stopimo v 21. stoletje!

Kristina Oberžan & The Grooveyards, Kakor lep roman, ZKP 2007

Spoštljiv poklon pokojni in pogosto zlorabljeni slovenski popevki.

Metliška pevka, verjetno ena najbolj šolanih jazzovskih pevk pri nas, je letos iz petja magistrirala v avstrijskem Gradcu, pred tem se je izpopolnjevala na Berklee Collegu v Ameriki. Kljub laskavim ocenam, predanosti glasbi in nastopom je glede na ponudbo za novomeško jazzovsko občinstvo neznanica. Mogoče bo izid njene plošče dal pobudo in predramil domače koncertne ponudnike.

Album Kristine Oberžan je posvečen kakovostnim slovenskim popevkam, predvsem tako imenovanega zlatega obdobja. Poleg tako rekoč slovenskih standardov: Ne prižigaj luči v temi, Zemlja pleše, Zvezde padajo v noč, Kjer se nasmeh konča, Nočoj itn., plošča prinaša dve avtorski skladbi članov spremljevalnega tria The Grooveyards, ki razbijata pretežno baladno vzdušje. Sicer je med posnetki nekaj hitrejših tem, vendar pevka zablesti ravno v umirjenem podajanju, čeprav tudi v scatu in instrumentalno vokalnih sozvočjih. Njeno petje odlikuje izreden občutek za barvo, ton in improvizacijo. Fraziranje je omejeno, odmerja ga poznavalsko, z njim ne pretirava in ga dodaja v pravih trenutkih. Vokal Kristine Oberžan prinaša osvežitev slovenskega haberlsko-godčevskega podajanja, ki ga mnogi zamenjujejo za jazz. Kristinin jazz nasprotno domuje v srcu in ne le v glasilkah, kar izpričuje globoko čutno podajanje, živajoče se z instrumentalno podlago pianista Gregorja Ftičarja, kitarista Filipa Šijanca in basista Tomaža Štularja. Gosta pri snemanju sta bila tolkalec Anžej Žurbi in kitarist oziroma clavetist Marjan Šijanec.

Album Kakor lep roman je spoštljiv poklon pokojni in pogosto zlorabljeni slovenski popevki. Kristinino podajanje jo vrača v čase, ko so se mojstri popevke navdihovali pri jazzovskih koreninah. Plošča je lep spomenik, ki po drugi strani ne prinaša ničesar od tega, kar se je jazz naučil v zadnjih treh ali štirih desetletjih. Glede na hišo in založbo, ki gojita starokopiten odnos do jazzja, je to razumljivo, po drugi strani je Kristina šele na začetku obetavne in brez dvoma uspešne glasbene poti.

Sedef, Sedef, Goga Musica 2007

Uspelo zlitje Zahoda in Vzhoda.

Skupina, pravzaprav trio, od ustanovitve leta 2004 z različnimi glasbeniki raziskuje nove razsežnosti etno glasbe z območja bivše Jugoslavije. V zadnjem letu se je preoblikovala v tričlansko zasedbo in se usmerila v bosansko izročilo sevdalink oziroma bosanskih ljubezenskih pesmi.

V postavi Maša Pašović – vokal, Tilen Stepišnik – klasična kitara in Šemsudin Džopa – akustična kitara ter tremi gosti s tolkali, violino in violončelom se je Sedef v prvi polovici leta podal v studio in se posvetil sevdalinkam. Poleg teh je na plošči nekaj malega avtorske glasbe in hrvaška narodna pesem.

Podobno zvočno sliko, kot smo jo spoznali ob poletnem nastopu Sedefa v Novem mestu, je zaznati s plošče. Pevkino tankočutno podajanje in izvajanje je položeno na neoporečno glasbeno podlago, sicer temelječo na bosansko orientalni melodiki in ritmiki, toda ob močni prisotnosti prvin zahodne folk glasbe. Prav tako petje ni le ponavljanje izročilnih vzorcev. Maša Pašović sicer zajema v izročilu in ga delno poustvarja, a hkrati ga z vokalno nadgradnjo in improvizacijo dopolnjuje ter večkrat temeljito nadgrajuje. Njeno izvajanje se približuje smernicam, ki jih označuje ne preveč posrečeni izraz world music. Ob pevki kitariski duet ustvarja kitarisko medigro, jo bogati s solo vložki, etničnimi obrasci in okraski, ter že s tem ponuja obilo glasbenega užitka.

Sedefovo naslanjanje na bosanske sevdalinke je primerljivo z izvajanjem nekaterih vrhunskih evropskih etno-folk zasedb, ki ravno tako zajemajo iz različnih izročil, recimo portugalskega, italijanskega itd. Tudi Sedefov pristop se od skladbe do skladbe razlikuje. Izredno večča in uigrana kitarista enkrat posežeta po flamenku, drugič sta baročna ali se izražata skozi neparne balkanske ritme, celo blues in sorodne zahodne oblike. Lahko bi dejali, da je Sedefu uspelo zlitje Zahoda in Vzhoda.

Gogino zadnje izdajo lahko primerjamo s predlani izdano ploščo Sagarja, Ragas. Omenjena albuma predstavljata tehten presežek založbine pretežno sredinske ponudbe.

Uršula Ramoveš in Fantje iz Jazbecove grape, Angličesejne, Sanje 2007

Veliko napora in zanesenjaštva, le izkupiček je pičel.

Takole bi začel; izvornost, prvinskost, nekaj znanja, veliko volje, moževa poezija zapisana v govoricu poljanske doline in obilo veselja. Vse to so prvine, iz katerih črpa samosvoja pevka Urša Ramoveš. Gre za njeno tretjo ploščo, tokrat posneto na koncertu. Glede na ocene, ki so jih zapisali kolegi, bi me morala očarati in prepričati, a me ni.

Številne kratke pesmi, izvedene zgolj vokalno ali ob spremljavi harmonike s skopimi zvoki tolkal, so zelo blizu prvinskosti klenega podalpskega izraza ali če bi nekoliko zlobneje zapisal, zelo blizu izvajanja podalpskega vaškega pevskega društva z nekoliko preveč nadobudno pevko. Glasbeni izraz, ki ga okoli ljudske poezije Janeza Ramoveša ob pevki ovijajo vokalisti in instrumentalisti iz Jazbecove grape, se zdi kot naročen. Sledijo težko razumljivim verzom in če ne bereš z ovitka, te šele melodija Lepega sveta in Poletja (What A Wonderful World in Summertime) opomni, da gre pravzaprav za prekvašeni v Poljansko dolino pod Blegoš prestavljeni priredbi.

Čeprav me tovrstno podajanje po svoje privlači, me po drugi strani odbija. V takem delu sicer slutim veliko napora in zanesenjaštva, le izkupiček je pičel. Sprašujem se, komu je namenjen ta bizaren nabor? Vem tudi, da se najdejo ljudje, ki jim je to všeč, saj je hrvaški pisatelj Kolar zapisal, da so žabe grde živali, a se najdejo ljudje, ki jih z užitekoma jedo. Pa vseeno ne vem, kam bi vse skupaj postavil. Ne bi rad žalil glasbenikov in pevke, ki so v projekt verjeli in ga iskreno izvedli. Enostavno v vsej zadevi ne najdem sporočila in pomena. No, morda bi omenjeni kleni izraz lahko pričal o nekdanjem težkem kmetskem življenju pod Blegošem, a kljub temu o veselju in šegavosti tamkajšnjih prebivalcev. Ponudil bi v sodobni svet obujeni folklorni vzorec, vendar predelan za sodobno uporabo in iskanje v mestni sredini izgubljenih korenin. Mogoče gre ravno za to, za še en primer glasbeno-poetičnega starinoslovja, ki naj bi nas spominjal, kako lepo (!?) so nekaj peli na vasi?

Orchestra Baobab, Made In Dakar, World Circuit/Intek 2007

Sprehod skozi najlepše dele afriškega kontinenta

Zgodba zahodnoafriške popularne glasbe je neverjetno zavita. Danes velja za dejstvo, da je etnična glasba, ki so jo v zahodni Afriki zverinsko uplenjeni temnopolti prebivalci in sramotno z rodnih tal iztrgani sužnji, v obeh Amerikah ponudila pestro osnovo, na kateri se je razvila tako severno- kot južnoameriška ljudska in iz nje popularna glasba. Do pravega obrata pa je prišlo, ko se je v času razvoja prvih nosilcev zvoka in radia ameriška glasba s kolonizatorji vrnila v Afriko. Govorimo o štiridesetih letih minulega stoletja. Afriškim domačinom se je glasba kolonizatorjev zdela neverjetno domača, prepoznali so znane ritmične vzorce in melodije. Glasbo so takoj vzeli za svojo in jo vnovič začeli plemeniti z izročilnimi vzorci. Tako so kot kakšna dvakrat pražena kava nastale sodobne afriške glasbene vrste, rumba lingala, soukus, bikutsi, mbalax itd.

Posebno mesto med ameriški vplivi je zavzemala kubanska glasba oziroma kubanski son. Danes podoben proces poteka na primer s salso. Po vzoru kubanskih orkestrrov, ki so bili zgolj drugače različno številčnih jazzovskih velikih orkestrrov – big bandov, so nastali tudi orkestri afriških glasbenikov. Med najbolj znanimi je senegalski Orchestra Baobab, ki je ob vplivu nekaterih starejših orkestrrov nastal v sedemdesetih letih. Dosegel je vseafriško slavo, vendar je desetletje kasneje zvođenel in zamrl. Na noge ga je na prelomu tisočletja vnovič postavilo svetovno modno zanimanje za etnično glasbo. Orkester je takoj izdal nekaj starih posnetkov in leta 2002 dolgo pričakovani novi album, šele pred mesecema pa smo dobili njegovo nadaljevanje.

Kljub temu, da album našim ušesom ne ponuja ničesar novega, ob enkratnem gostovanju senegalsko planetarne zvezde Yousouja N'Dourja slišimo še ugledne instrumentaliste in vrsto pevcev, prinaša svežo glasbo in sanjave afriške melodije. Potovanje z Baobabom je sprehod skozi najlepše dele afriškega kontinenta, kot nekoč so njegovi svetlogledi ritmi daleč od katastrofičnega resničnega stanja.

Ocena: 4/Oblikovanje ovitka: 3

Ocenjuje Rasto Božič

Ocena: 4/Oblikovanje ovitka 2-3

Ocena: -3/Oblikovanje ovitka 3

Ocena: 4/Oblikovan je ovitka: 3

Radio Krka 106,6 MHz
www.radiokrka.com

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K•N•J•I•Ž•N•I•C•A
Paula Golie
Kidričeva 2, p.p.29
8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si

Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Dodiplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brslijn@guest.arnes.si

Šolski center Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101,
V. Brusnice

Rozmanova 26/28,
Novo mesto
tel: 07 393 46 74

KNJIZNICA MIRA NA JARCA

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
Novi trg 5, Novo mesto

Zarja d.d.
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Glasbena šola Marjan Kosine Novo mesto

Kmetijska šola Grm
Sevno 13
Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA
Novo mesto
Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

Mestna občina Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

SLS.
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

MKO d.o.o. NOVO MESTO
KOVINSKE KONSTRUKCIJE
KOČEVARJEVA ULICA 1, 8000 NOVO MESTO
Telefon: (+386 7) 39 30 480, 39 30 490
Fax: (+386 7) 39 30 491, E-mail: mko@mko.si
http://www.mko.si/

HOTEL **
Kandijska cesta 63, NM
tel.: 07/ 30 28 444
www.pribelokranjcu-vp.si

Galerija Božidar Jakac
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

gostišče kos
ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
Šmarješka c. 26, Novo mesto. Tel.: 07 33 70 540

PUB PRI VODNJAKU
Glavni trg 3, Novo mesto

Bistro in pizzeria Kaval
Panda d.o.o.
Velike Brusnice 13
tel.: 07 30 85 623

Frizerstvo in lasuljarstvo
KODRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

park novomeški regionalni mesečnik

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto
telefon 07 332 45 10

agencija servis
Novo mesto: Prešernov trg 6,
Trebnje: Baragov trg 1,
Črnomelj: Kolodvorska c. 35,
Brezplačna tel.št.: 080 22 16
www.mservis.si

Gostilna Bučar
Boženko Grah, s.p.
Šmihel 14, Novo mesto
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

TUDI ŠTUDENTSKA KOSILA

KAVKA PUB
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

Prepih
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404

Primož Polak s.p.
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
8000 Novo mesto • tel: 07/33 28 041

DELOVNI ČAS
Ponedeljek - srede 7h 23h
Četrtek 7h 01h
Petek in sobota 7h 03h
Nedelja 16h 23h

BAKS
mednarodni transport, logistika,
inženiring in storitve Novo mesto d.o.o.
tel.: 07/ 33 70 700; fax: 07/ 33 70 701

COMPLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

lokalPatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

TOTAL d.o.o.

PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

Panda d.o.o.
KZ Krka,
Dom, vrt in kmetijstvo
tel.: 07 33 56 360

Knjigarna Goga je za vas odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 19.00 ter ob sobotah od 9.00 do 13.00. Vabljeni!

knjigarna:kavarna:GOGA
Glavni trg 8

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!

Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
(07) 39 30 500

TOTAL TOTALČEK

Toplota

Neža Rustja,
foto Boštjan Pucelj

Dijaška sekcija Društva novomeških študentov (Dijas) je 31. oktobra 2007 v LokalPatriotu organizirala že tradicionalni projekt, in sicer Dijaso Noč Čarovnic. Dogodek se je začel s predvajanjem grozljivih filmov, nato pa je sledil razplet natečaja za najbolj strašno zgodbico. Prebrali so pet strašnih zgodbic, ki so bile prijavljene prek elektronske pošte. Občinstvo je ob pazljivem poslušanju izbralo najbolj grozno, ki jim je povzročila največ kurje polti. Izbrali so zgodbico Toplota, katere avtorica je dijakinja 4. letnika novomeške gimnazije. Vse zgodbe so bile nagrajene, a zmagovalna si je prislužila še objavo v reviji Park. Program se je nadaljeval s tekmovanjem v rezanju buč in izborom najbolj strašne maske ter se zaključil z nepozabnim žurom do jutranjih ur.

Tople barve se prelivajo v hladne odtenke jeseni. Veter žalostno ziblje drevesne krošnje in listi nežno ležejo na suha tla. Gozd se potopi v tihoto. V leden občutek umirajočega.

Večer. V temi skozi tišino dreves hodi moški, zaviti v črnino. Zamišljen stopa po preprogi suhih listov in njihovo pokljanje spremlja njegovo neenakomerno dihanje. Njegove misli tavajo. Zgubljen je nekje v preteklosti, vendar kljub zamišljenosti natanko pozna pot.

Slika mrzlega gozda izgine. Zdaj pred seboj vidi le obraz dekleta. Solze brišejo ličilo in po licih ji polzi črna packa. Moški jo le nemo opazuje. Njegove oči strmijo vanjo z začudenjem, a hkrati z razočaranjem. Nad samim seboj. Dekle dvigne desno roko in ga skuša udariti po licu. Vendar ji moški v njeni šibkosti to prepreči. Trdno jo drži za zapestje. Dekle hlipta, se opira njegovemu prijemu, moški se ne zgane. Dekle obupa. Nasloni se na njegovo ramo in neutolažljivo joka. Čez čas se pomiri. Objame ju trenutek tišine. Dekle odmakne glavo ter ga hoče poljubiti, vendar si premisli. Ko odpre oči, mu z nežnim glasom začne šepetati: "Ideja, da bi ti lahko izpila kri. Jo srkala s slamico iz tvojega vratu. Si ovijala tvoje žile okrog prsta in se namazala s tvojo krvjo po obrazu. Da, tako močno te ljubim. Tako močno, da bi rada okusila tvojo dušo. Čutila vsak delček tvojega telesa. Rada bi te pojedla ... Počasi in z užitek. Ne spomnim se, kdaj sem te nazadnje čutila. Nazadnje objela. Nazadnje poljubila. Morda takrat, ko sem zagrizla vate, ko sem v tvojem hrbtu pustila sledi svojih nohtov ... In povej, kdaj si mi nazadnje rekel, da me ljubiš? Ne znaš me zadovoljiti. Ne znaš me iztrgati iz časa, iz fizičnosti in me zaviti v nesmrtnost. Zato upam, da bom jaz tista, ki ti bo iztaknila oči, ti zrla vanje, ko bom rezala del za delom s tvojega telesa ..."

Slika objokanega dekleta izgine izpred oči moškega in spet se znajde obdan s hladom jesenskega večera. Ne more je pozabiti. In spomin, ki mu tedaj prekriža misli, mu zariše nasmeh na obraz. Gozd se ne zdi več tako temačen. V zraku ne čuti več vonja po umiranju. Zdaj čuti olajšanje. Njej, ki jo ljubi, je uresničil željo ... Vnovič prikljče prelepi obraz dekleta pred oči. Obožujejo jo. Pogled dekleta je

oprto nekam v daljavo. V njem se opazi začudenje. Žalost. Njen obraz je zamazan s krvjo. Moški leži na njenih golih prsih in jo boža po razrezanih rokah. Zapre oči. V roki drži rezilo in opazuje žensko. Ta z očitajočim pogledom le sedi pred njim in ne reče ničesar. Le joka. Nato stopi čisto blizu njenega obraza, čuti njeno toplo sapo na obrazu. Rezilo nasloni na njen vrat tik ob levem ušesu in zareže. Dekle neha jokati. Le začudeno strmi vanj. Rezilo se zadre globoko v njeno kožo. Nato počasi zdrsi niže in razreže levo polovico do ključnice. Rezilo se zadre še globlje in počasi drsi na desno stran. Moški odrine dekle in ta pade nazaj na trda tla. Poklekne k njej in ji z rezilom počasi začne rezati levo zapestje. Desnica je stiskala rezilo in v levici puščala vreznino, ki se je začlenjala na zgornjem delu zapestja, se počasi spuščala v notranjost podlakti, se ovijala in odpirala na roki do komolca in končala na spodnji strani nadlakti. Kri mu je mezela med prsti. Nato se je lotil še njene gladke kože desne roke. Moški se poželjivo uleže nanjo in z v desni roki držečim rezilom zareže v njeno stegno. Poklekne nad njo in izdre rezilo iz stegna. Dvigne ga visoko nad glavo. Levica strga z dekleta tanko majico in desnica začne z nožem udirati levo stran prsi. Sobo polni pokanje reber. Udrihanje po nemočnem truplu. In trganje mesa in lomljenje reber, ko se jih moški z užitek loti. Iztrga srce in zarije svoje prste vanj. Sope in si obraz namaže z njeno krvjo. Nasmehne se. Prizor klanja razreže njegov globok glas: "Vidiš. Pa mi je le uspelo te iztrgati iz telesnosti."

Zavijajte rokave, da vam pljunemo v dlani

GerbivlečekoprofesionalcŠini, fotografije Jure Šuln, Jernej Šulc, Kristijan Stramič

Pred leti sem bral o tehnikah zasliševanja. OK, veliko jih je, ena bolj grozna od druge, a najbolj sem si zapomnil, kako so zasliševali ujete angleške pilote med prvo svetovno vojno. Nemci so jih sprejeli, kot se je za aristokrate in gentlemane spodobilo, jim ponudili cigare, pecivo in seveda obvezni čaj, potem pa so jim začeli zastavljati vprašanja. Ker so bili eni in drugi iz skoraj iste aristokratske veje, niti pomislili niso na silo. Lepo so sedeli, kramljali in pili čaj. Veliko čaja. Ki se mu Angleži itak ne morejo upreti. A ko je bil mehur poln in je pritisnil na pipico, Nemci niso nehali kramljati in so se pretvarjali, da ne opazijo nestrpnega pilotovega predsedanja na stolu, ta pa se ni hotel toliko ponižati, da bi prosil za dovoljenje za na stranišče, ker se tega med modrokrvneži ni spodobilo omenjati, in je na hitro zblebetal, kar so hoteli vedeti, da so ga le čim prej vrnili v celico, kjer je odtočil. Domiselno, se strinjate? Odvajanje telesnih tekočin (in seveda malo manj tekočih vsebin) je za marsikoga težava, če okoli stojijo ljudje. Spomnim se zadrege neke prijateljice, ki je ves dan vožnje z avtobusom trpela, ker ni hotela kot ostale deklice počepniti za prvim grmom (fanti so seveda možato zalivali gume), in je čakala, da pade noč. Potem je poslala voznika, naj ustavi, in v temi stekla daleč proč, da je ja nihče ne bo videl, a, glej ga zlomka, ravno ko so zapiralne mišice popustile, je nasproti pripeljal avto in jo osvetlil kakor v izložbi. Vsako zlato kapljico posebej si lahko opazil in vsako še najmanjšo grudico zemlje, ki je frčala po zraku, izbita iz temelja z majhnim, dolgo zadrževanim slalomom ... Trauma, od katere ima znani novomeški psihiater še danes korist, vam povem!

No, jaz kakšnih globokih travm nimam, čeprav se mi je en dogodek globoko zarezal v spomin in občasno, ko se spomnim nanj, še vedno zardim. Sedeli smo v ljubljanski gostilni, ko sem začutil, da moram spustiti odvečni zrak. Se uravnotežiti. Prdniti, po domače povedano ... Poznamo veliko vrst prdcev in tisti, ki se je kahal v meni, ni bil za gluhe (prdec smrdi, da imajo še oni kaj od njega). Kar čutil sem, da bo zaropotalo kot ob sodnem dnevu. Mirno sem se zlagal, da moram skočiti do avta in med hojo proti vozilu oprezal kakor jastreb, ali je kaj ljudi v bližini. Ni jih

bilo in počasi sem sprostil zapiralne mišice, napel trebuh, napravil še nekaj korakov, potem pa usekal kakor na Soški fronti. Olajšanje. Res. Božansko olajšanje. A ni hudič neka ženska odprla vrata in stopila na ulico, ko je ravno najbolj zarohnelo! Verjetno se je malce ustrašila in je pohitela proč od mene, med hojo se je še nekajkrat ozrla čez ramo, ker pri človeku, ki takšnega useka, nikoli ne veš ... Meni je pa bilo nerodno, kaj bi tajil.

Zakaj bledetam o tem? Ker sem zadnjič, ko je zapadel drugi sneg, na Trdinovem vrhu počival v snegu in kadil, potem pa še enega glasnega ustrelil, misleč, da sem sam, a je bil le nekaj metrov proč od mene slovenski vojak, stražar, ki ga seveda v temi nisem opazil. A on se, kot od skale izklesan, seveda ni ustrašil. Le zasmejal se je. In potem vprašal, če sem »ustrelu«, jaz pa sem mu rekel, naj se ne boji, ker nisem njega ciljaj, pa sva že bila v debati. Pa še municijo sem potrošil, zato strah res ne bi bil na mestu!

A kaj sem počel na Trdinovem vrhu, ponoči, v snegu? To je pa dolga zgodba. Novomeška oblast dela »ku žvau«, od jutra do mraka, eni jo pa jebejo zaradi ene zaprte ceste in županovga šoferja, ki seveda pozna prometne predpise, ampak ga ne bo zaradi tega noben jebov, v turističnem centru delajo, da jim od rit kaplja, pa kaj pol, če italijanski turistki ne znajo povedat družga kukr »nihc frštend«, kaj pa rine v Novo mesto, kokla zmešana, jebejo jih pa eni, k

so jim fovš, k je naš presvetli Alojz zmagov in rokave zavijoh že ob pol sedmih zjutrej, ampak kurc jih gleda, kar naj tuljo, oni bojo še bolj pridno delal, pa če vsi crkne-mo in če se celo mesto podre! In sem se vprašal, ali jim ima smisel govoriti, kako kot Novomeščan občutim njihovo oblast, če tega sami ne vidijo, in sem raje sprejel Sikov predlog, da se gremo na Gorjance malo vozit. Ker je ravno svež sneg zapadel, jaz sem pa za svojega tovornjaka nove snežne verige kupil. In so se nam pridružili še Šuln in Suki in Kristijan in smo krenili. Smo poklicali še Gerbija, ker ima slučajno ultrapičkohvatno terensko vozilo, a je ravno nekaj ujel in je moral najprej »tisto porihtat«. Ne bom opisoval dolge vožnje po treh kolesih do Podgorjancev (razen da so Brusnice zdaj, ko ni več pešcev, dobile pločnik in razsvetljavo, ki se poleg kitajskega zidu edina vidi iz vesolja), prava avantura se je začela šele na meji s snegom. Tovornjakar je bil ravno Suki, ko je začelo plesati po vsej cesti. Ja, moj tovornjak ni narejen za zasnežene strmine, a ko sem sedel zadaj kot obtežitev, je šlo kot po maslu. Do Krvavega kamna. Tam smo nataknil verige in je bilo veselo, a je zmanjkalo moči za vleko smučarja. In je potegnil Siki s svojim pežojčkom, samo ne njegovi mami povedati, ker ima že tako težave! Smo bordali in bordali, no, nekateri so pa tudi samo poskušali. Padec na rit na cesti pa ni najbolj mehak. Nagnali so nas šele policisti, ker smo kakor ovirali promet. Na gozdni cesti, sredi noči. No, ja ...

Na srečo si je naslednji dan Gerbi v ljubavnem kalendarčku pustil prazno in smo v avanturo krenili z njegovim terenčkom, jaz pa sem s sabo vzel še smuči. Da sem Siku z njegovo deskico pokazal, kako se stvarem zares streže. Gerbi je vlekel do vrha, včasih celo krepko čez petdeset, a s Sikom nisva protestirala, saj je bil užitek nepopisen. 15 kilometrov. Roke in noge bolele kot hudič, pa se nisva dala. Pred našo najvišjo vojašnico smo izpregli in prižgali. Gerbi pa je vključil še tahud reduktor in zaoral do antene. S Sukijem na pokrovu motorja in Sikom na vlečni kljuk! No, ja, tudi terenčki niso več, kar so včasih bili ...

Ostal sem sam. V prelepi zvezdnati noči, mrzli ko sto vragov. Le veter je švigal med vrhovi dreves in stresal zmraznjen sneg z njih. In sem enega stisnil, kaj sem pa hotel ... Kurc ga gleda. Pa oblast tudi. Saj dobro vejo, katero!

BOŽIČEK VAM SRČNO ŽELI ...

SREČNO
NOVO LETO IN
VELIKO SREČE
PRI PARKIRANJU
V PRIHAJAJOČEM
LETU
2008!!

PREDBOŽIČNI
KAOS,....?!

MESTNA OBČINA
NOVO MESTO

BOŽIČEK

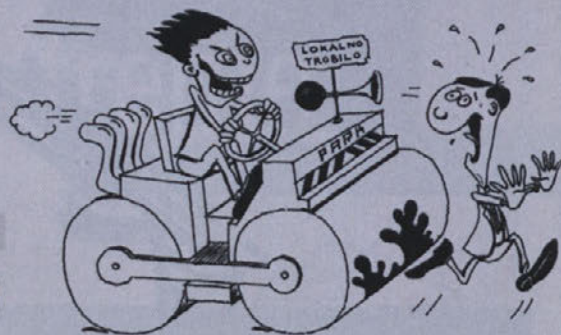
REDARSTVO

MIJAVU!

PUH, PUH, ...

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Škandalozno, grandiozno, multidisciplinarno

V ustanavljanju nova novomeška stranka SKNMP

Ivo Kuli muza brke - Romska skupnost protestira - Svetnik SMS Matjaž Angel skoraj spregovoril

Piše: Mali Kova

Po 34. minutah trdega dela je raziskovalni novinar Potlača prišel na sled naj(ne)verjetnejši novomeški zgodbi po volilni prevari pred petimi leti (beri Potlač pred petimi leti, Park, december 2002). Novinar G. M., ki se v prispevku noče in ne sme pojavljati s celim imenom (vsi vemo, zakaj!), je s svojo vztrajnostjo, profesionalnim odnosom do raziskovalnega novinarskega dela, z brezmejno požrtvovalnostjo in v času mnogih let in težkih preizkušenj pridobil metafizično intuicijo odkril, da smo v Novem mestu tik pred tem, da dobimo novo veliko stranko. Dne 1. 1. 2008 naj bi bila ustanovljena Stranka Koritnikov Novega mesta in Podeželja, s kratico SKNMP.

Po še neuradnih informacijah naj bi v novo stranko SKNMP prestopila večina delujočih in nedelujočih strank, zvez, gibanj, balinarskih društev in kar je podobnega ter z njimi tudi vsi delujoči in nedelujoči občinski svetniki, razen predstavnika romske skupnosti in opozicijskega svetnika - vsi vemo, za koga gre. Neuradno naj bi prišla pobuda za ustanovitev nove stranke iz podjetja, ki že štiri mesece temeljito preučuje kakovost vodenja naše občine. Na podlagi izsledkov poglobljene analize so prišli do logičnega zaključka, da so formalne, vsebinske in pa predvsem razlike v praktičnem delovanju med strankami, zvezami, gibanji, balinarskimi društvi in kar je še podobnega v občinskem svetu zamenljive. Zato bi bilo za vse današnje in jutrišnje politične akterje, verjetno pa tudi za Novo mesto, najbolje, da se ustanovi nova stranka, ki bi bila sposobna akumulirati

skupni interes novomeškega političnega polja in s tem odpraviti nepotrebno polarizacijo med njihovimi in našimi. Potemtakem bi bili vsi »naši« in kar je še pomembneje, vse bi bilo »njihovo«.

Kot zaenkrat edini dokaz, da je temu res tako, prilagamo pristopno izjavo Stranke

Koritnikov Novega mesta in Podeželja, s kratico SKNMP, ki jo je po 34. minutah trdega dela uspel pridobiti raziskovalni novinar Potlača G. M.

Na pristopni izjavi so tudi dobro vidne osnovne programske in praktične usmeritve nove stranke. Iz dokumenta je razvid-

no, da se bo novomeška politična mafija, pardon, smetana, bolj kot kdaj koli prej v svoji zgodovini ne le dejansko, ampak tudi formalno povezala.

STRANKA KORITNIKOV NOVEGA MESTA IN PODEŽELJA

PRISTOPNA IZJAVA

Svečano izjavljam:

1. Da bo moje delovanje vedno transparentno in pošteno: vse, kar bom počel, bom počel v svojem interesu in v interesu mojih sorodnikov ter prijateljev, v primeru viškov pa tudi v interesu strankarskih kolegov.
2. Na občini, v javnih zavodih in v podjetjih v večinski občinski lasti bom zaposloval večinoma svoje sorodnike in prijatelje ter strankarske kolege.
3. Vedno se bom ravnal po načelu: kar je dobro zame, ni najno dobro tudi za druge, toda, če je dobro zame, vse ostalo ni ti pomembno.
4. Nikoli ne bom zaviral posla z dobro provizijo, natančneje, nikoli ne bom podpinal projekte brez provizij.
5. Nikoli se ne bom spraševal kaj lahko občina naredi zame, ker je to popolnoma jasno: na račun občine je potrebno s čim manj truda, v čim krajšem času, čim bolj obogatiti.

6. Amen.

Števil in datum

Žig

Podpis

MOSHI MOZGANI

ZJUTRAJ

DOPOLDNE

OPOLDNE

ZGODAJ POPOLDNE

POPOLDNE

POZNO POPOLDNE

ZVEČER

PONOČI

VARNOŠTNI INŽENIRING
PARMA tel./fax: 07 33 44 220
 mob.: 041 649 277
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
 Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

Cvetličarna Cvetnik
 Ljubljanska 27,
 Podbevškova 4,
 Novo mesto

park

Lubcon d.o.o.
 Adamičeva 26
 Novo mesto
 tel.: 07 33 80 760

NOUN 07 → 33
 reklamna agencija 21 → 391

ARCHLINEO
 projektiranje, načrtovanje, oprema, design
 Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
 tel 07 30 -79-811, 041 671-321

UDARNI list

tak Novo mesto d.o.o.
 NAŠE DELO:
 STANOVANJSKE STAVBE
 INDUSTRIJSKE STAVBE
 JAVNE STAVBE
 ŠPORTNI OBJEKTI
 URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
 PROSTORSKO NAČRTOVANJE
 Tel./fax: 07 33 78 780

SOREX d.o.o.
 Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
 e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
 Tel.: 07 33 79 010
 Fax: 07 33 79 011
 Samolepilne etikete • Foto papir

park

RSL PRODUCTION
 WWW.RSL-PRODUCTION.COM

Vse na enem mestu: izleti, potovanja, sejmi, letovanja, zimovanja, letalske vozovnice za posameznike in skupine!

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
 tel. 07/39 31 520

ROBINSON
 Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

OŠ Dragotin Kette
 Šegova 117, 8000 Novo mesto
 T: 07 373 0850, F: 07 373 0860
 Tajnstvo-os.dk@guest.arnes.si

LoGing ESTABLISHED 1993
 NOVO MESTO - www.loging.si
 INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

ZP MS Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e-mail: dpm.mojca1@siol.net
 www.drustvopm-mojca.si
Društvo prijateljev mladine "Mojca" Novo mesto

Robert's elektronik d.o.o.
 Novomeška 79, Straža
 tel.: 07 30 84 840

30 let ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
 8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
 E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

N.Si Nova Slovenija
 Kršičanska ljudska stranka
 Zaupamo v moč dobrega

YURENA 33 72 100
šola tujih jezikov 33 72 102
 Glavni trg 11, Novo mesto

[...]N3 N3 d.o.o.
 Krajčeva 17
 Novo mesto

SOPHOS
 SOPHOS ANTI-VIRUS
 Pooblaščen distributer za Slovenijo
 www.sophos.si

KODA KNJIGOVODSTVO ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.
 NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
 FAKS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net
 VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

Sporti d.o.o.
 Košenice 83, Novo mesto

3TAV
 Izbrane informacije d.o.o.

- Poslovni informacijski sistemi (Windows okolje, SQL odjemalac/strežnik)
- Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika
- Razvoj internet aplikacij in web gostovanje

KAMNOSEŠTVO
Marjan LUKŠIČ s.p.
 Košenice 92, Novo mesto,
 Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

DRAGAN ŠOBAR s.p.
 Elektroinstalacije
 Ragovska 2
 8000 Novo mesto
 Tel, fax : 07 / 334 12 93
 Mob : 041 / 616 762

Tuš market Brusnice
 Panda d.o.o.
 tel.: 07 30 85 623

ACER
 Prostorsko načrtovanje, projektiranje in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

Visio d.o.o.
 Metelkova 7b, Ljubljana

HRANILNICA LON
 d.d., Kranj
 PE Novo mesto
 TEL.: 07 337 10 10

Slovenska demokratska stranka SDS
 Mestni odbor Novo mesto

REAL, d.o.o. Novo mesto
 Kočevarjeva 2
 8000 NOVO MESTO

park

KNJIGOVEŠTVO
 KELBIČ PAVEL S.P.
 Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718
 Doma: Mestne njive 6, Tel: 07/3325-926
 GSM 041/726-644

GOSPODIČNA
 OKVIRJANJE SLIK
 PRODAJNO RAZSTAVNA GALERIJA
 U.L. Iakov 2, Novo mesto
 Tel. fax: 07/30-21-126

harlem računalniški inženiring
 Foersterjeva ulica 10
 8000 Novo mesto
 tel: 07 3382 900
 http://www.harlem.si/

SALON MASAZE N ZDRAVJA
Matjaž BUČAR s.p.
 Glavni trg 2
 Novo mesto
 Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
 ARHITEKTURA & DESIGN
 GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
 t: +386 (0)7 393 20 80
 f: +386 (0)7 393 20 89
 e: info@id-design.si
 w: www.id-design.si

park novomeški regionalni mesečnik

PARKETARSTVO
Marjan Kovačič s.p.
 Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov
 Prisojna pot 4, Novo mesto
 Tel. 041 652 747
 parketarstvo.kovacic@siol.net

INTERIER
KNAUF **Armstrong** **fermacell**
 SANITARNE KABINE IN GARDEROBE MAVČNE STENE IN OBLOGE SPUŠČENI STROPI NAPUŠČI IN PODSTREŠJA
Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

www.novomesto.org
VEDNO VROČE

park

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
 tel.: 07/393-17-96

VZAJEMNA
 Jaz zate, ti zame.

steklarstvo Vidmar
 Brod 11,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 337 90 90

dacomm
 KERAMIKA

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
 Straža 13, 8232 Šentrupert
 Tel.: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
 Mobilni: 041 427 652

TURISTIČNA AGENCIJA NOE MONDIAL TRAVEL
 Glavni trg 14
 Tel.: 07 33 72 740

BELBLED
 Trgovina in servis z računalniško opremo
 Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

ISER
 Jaklova 12, Novo mesto
 T: 07-33-74-051
 www.iser-ak.si
 POOBLAŠČENI IZPITNI CENTER
 Evropsko računalniško spretnostno

TI-MAK d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
 Nad mlino 70,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 393 06 30

ZAPIS PLUS
 Podjetje za poslovne storitve d.o.o.
 - Vodenje poslovnih knjig
 - Poslovne študije in načrti
 - Podjetniško svetovanje
 Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
 e-mail: zapis@insert.si

grafika
 novo mesto d.o.o.

adrijica

pa

PARK

III 895/2007/2008

200810776,5

COBISS e

KUJANICA H. JARCA
STUDIJSKI ODDJELAK

HVALA
ZA
PODPORO!